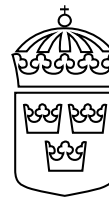

Regeringens proposition

2024/25:57

Bättre förutsättningar inom djurens hälso- och sjukvård

Prop.
2024/25:57

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 28 november 2024

Elisabeth Svantesson

Peter Kullgren
(Landsbygds- och infrastrukturdepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslår regeringen ändringar i lagen om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård som syftar till att säkerställa en hållbar och långsiktigt välfungerande hälso- och sjukvård för djur.

Hur verksamheten sköts och organiseras har stor betydelse för möjligheten att bedriva en god och säker hälso- och sjukvård för djur. Den tillsyn som i dag bedrivs inom djurens hälso- och sjukvård är enbart individbaserad. I många fall har anställd djurhälsopersonal begränsad eller ingen möjlighet alls att påverka hur verksamheten organiseras eller med vilken utrustning den bedrivs. Regeringen föreslår därför att verksamhetstillsyn införs inom djurens hälso- och sjukvård, vilket innebär att tillsynen kan riktas mot den som bedriver verksamhet där djurhälsopersonal är anställd eller på annat sätt är verksam.

Djurvårdare tillhör i dag inte djurhälsopersonalen. Mot bakgrund av bl.a. den senare tidens drastiska ökning av efterfrågan på djursjukvård finns ett behov av att bättre ta till vara djurvårdarnas kompetens. Regeringen föreslår därför att det ska vara möjligt för djurvårdare att bli godkända och därigenom ingå i djurhälsopersonalen.

Regeringen föreslår även vissa ändringar i regleringen inom djurens hälso- och sjukvård som bl.a. innebär förbättrade möjligheter för utländska veterinärer att arbeta i Sverige.

I propositionen behandlas även några frågor kopplade till statens ansvar för smittskyddet och tillgången till djurens hälso- och sjukvård.

Prop. 2024/25:57 Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 september 2025, med undantag för de ändringar som gäller behörighetsreglering av djurvårdare som i stället föreslås träda i kraft den 1 september 2030.

1	Förslag till riksdagsbeslut	5
2	Lagtext	6
2.1	Förslag till lag om ändring i lagen (2009:302) om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård.....	6
2.2	Förslag till lag om ändring i lagen (2009:302) om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård.....	17
3	Ärendet och dess beredning	18
4	Nuvarande reglering.....	20
4.1	Djurskyddslagen och djurskyddsförordningen	20
4.2	Lagen om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård	21
4.3	Förordningen med instruktion för Statens jordbruksverk.....	23
4.4	Förordningen om veterinär service av allmänt ekonomiskt intresse	24
5	Behörighetsreglering inom djurens hälso- och sjukvård.....	24
5.1	Yrkestiteln hovslagare ska få användas endast av den som är godkänd hovslagare.....	24
5.2	Yrkestitlar enligt patientsäkerhetslagen ska vara skyddade inom djurens hälso- och sjukvård.....	28
5.3	Djurvårdare ska omfattas av behörighetsreglering	32
5.4	Behandling av personuppgifter.....	37
5.5	Förslagens förenlighet med den fria rörligheten inom EU.....	39
6	Förbättrade möjligheter för djurhälsopersonal med utländsk utbildning att arbeta i Sverige	40
6.1	Utökade möjligheter att få veterinärlegitimation i Sverige för den som har en veterinärexamen från ett tredjeland.....	40
6.2	Det ska vara möjligt att föra journal på engelska	45
7	Verksamhetstillsyn inom djurens hälso- och sjukvård.....	47
7.1	Verksamhetstillsyn ska införas.....	47
7.2	Skyldigheter för den som bedriver verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård	49
7.3	Tillsynens bedrivande.....	52
7.4	Anmälan av verksamhet	55
7.5	Finansiering av verksamhetstillsynen.....	59
8	Statens ansvar för smittskyddsberedskap och tillgången till djurens hälso- och sjukvård.....	61
8.1	Jordbruksverket ska även i fortsättningen ha ansvar för smittskyddet.....	63
8.2	Privata aktörer bör i framtiden ta ett större ansvar för beredskapen för djursjukvård under jourtid.....	64
8.3	Några organisatoriska frågor	67

Prop. 2024/25:57	9	Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser.....	73
	10	Konsekvenser.....	75
	10.1	Ekonomiska konsekvenser för det allmänna	75
	10.1.1	Förslagen om behörighetsreglering inom djurens hälso- och sjukvård	75
	10.1.2	Förslaget om förbättrade möjligheter för djurhälsopersonal med utländsk utbildning att arbeta i Sverige.....	77
	10.1.3	Förslaget om införande av verksamhetstillsyn inom djurens hälso- och sjukvård	78
	10.1.4	Statens ansvar för smittskydd och veterinär service	79
	10.2	Konsekvenser för enskilda och för företag.....	80
	10.2.1	Förslagen om behörighetsreglering inom djurens hälso- och sjukvård	80
	10.2.2	Förslaget om språket i journaler	82
	10.2.3	Förslaget om införande av verksamhetstillsyn inom djurens hälso- och sjukvård	82
	10.2.4	Statens ansvar för smittskydd och veterinär service	83
	10.3	Förslagets överensstämmelse med EU-rätten.....	84
	10.4	Konsekvenser för de integrationspolitiska målen.....	84
	10.5	Konsekvenser för djurskyddet.....	84
	10.6	Övriga konsekvenser	85
	11	Författningskommentar.....	85
	11.1	Förslaget till lag om ändring i lagen (2009:302) om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård	85
	11.2	Förslaget till lag om ändring i lagen (2009:302) om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård	93
	Bilaga 1	Sammanfattning av betänkandet Bättre förutsättningar inom djurens hälso- och sjukvård (SOU 2022:58)	95
	Bilaga 2	Betänkandets lagförslag	107
	Bilaga 3	Förteckning över remissinstanserna	114
	Bilaga 4	Lagrådsremissens lagförslag	116
	Bilaga 5	Lagrådets yttrande	127
		Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 28 november 2024	128

1 Förslag till riksdagsbeslut

Prop. 2024/25:57

Regeringens förslag:

1. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2009:302) om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård.
2. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2009:302) om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård.

2 Lagtext

Regeringen har följande förslag till lagtext.

2.1 Förslag till lag om ändring i lagen (2009:302) om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2009:302) om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård¹

dels att 3 kap. 5 a § ska upphöra att gälla,

dels att 2 kap. 1 §, 3 kap. 7 § och 5 kap. 4 § ska betecknas 2 kap. 1 a §, 3 kap. 6 c § och 5 kap. 4 b §,

dels att 1 kap. 4 §, den nya 2 kap. 1 a §, 2 kap. 5 §, 3 kap. 1 och 3–6 a §§, den nya 3 kap. 6 c §, 3 kap. 7 a §, 5 kap. 1–3 §§, den nya 5 kap. 4 b § och 8 kap. 3 §, rubriken till 2 kap. och rubrikerna närmast före 3 kap. 5 § och 5 kap. 4 § ska ha följande lydelse,

dels att rubriken närmast före 5 kap. 7 § ska lyda ”Åtgärder mot vårdgivare och djurhälsopersonal”,

dels att det ska införas tio nya paragrafer, 1 kap. 5 §, 2 kap. 1 § och 3 kap. 1 b, 1 c, 4 a, 6 b, 7 och 7 b §§ och 5 kap. 4 och 4 a §§, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

4 §²

Med djurhälsopersonal avses i denna lag personer som utövar verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård och som

1. har legitimation enligt 3 kap. 1 § eller enligt *de* föreskrifter som har meddelats med stöd av *den* *paragrafen*,

2. har godkännande enligt 3 kap. 5 eller 6 §,

3. enligt lagen (2016:145) om erkännande av yrkeskvalifikationer och de föreskrifter som *meddelas* i anslutning till den lagen tillfälligt utövar yrket i Sverige, eller

2. har godkännande enligt 3 kap. 5 eller 6 § *eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 3 kap. 6 b § första stycket 3*,

3. tillfälligt utövar yrket i Sverige enligt lagen (2016:145) om erkännande av yrkeskvalifikationer och de föreskrifter som *har meddelats* i anslutning till den lagen, eller

¹ Senaste lydelse av 3 kap. 5 a § 2016:148.

² Senaste lydelse 2016:148.

4. har ett sådant särskilt tillstånd som avses i 3 kap. 7 a § att utöva ett yrke inom djurens hälso- och sjukvård.

4. har ett sådant särskilt tillstånd som avses i 3 kap. 7 a *eller* 7 b § att utöva ett yrke inom djurens hälso- och sjukvård.

5 §

Med vårdgivare avses i denna lag en juridisk person, enskild näringsidkare eller statlig myndighet som bedriver verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård där djurhälsopersonal är anställd eller på annat sätt verksam.

2 kap. Skyldigheter och ansvar för djurhälsopersonal *m.fl.*

2 kap. Skyldigheter och ansvar för vårdgivare och djurhälsopersonal

1 §

Den som är vårdgivare ska bedriva verksamheten

1. med den personal, de lokaler och den utrustning som behövs för att tillgodose djurens behov av en god och säker vård, och

2. på ett sådant sätt att djurhälsopersonalen har förutsättningar att uppfylla sina skyldigheter enligt lagen.

1 §

Den som tillhör djurhälsopersonalen ska

1. *fullgöra* sina arbetsuppgifter i överensstämmelse med vetenskap och beprövad erfarenhet,

2. *iaktta noggrannhet* och *omsorg* vid utfärdande av intyg om djurs hälsotillstånd eller vård, och

3. föra journal över djurhälsovård och djursjukvård.

1 a §

1. *utföra* sina arbetsuppgifter i överensstämmelse med vetenskap och beprövad erfarenhet,

2. *vara noggrann* och *omsorgsfull* vid utfärdande av intyg om djurs hälsotillstånd eller vård, och

3. föra journal över djurhälsovård och djursjukvård.

Journalerna ska vara skrivna på svenska.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. inskränkningar i rätten att överlåta arbetsuppgifter enligt 3 §,

2. begränsningar av eller förbud mot användning inom djurens hälso- och sjukvård av antimikrobiella medel vid behandling av djur i de fall sådana begränsningar eller förbud är förenliga med artikel 107.7 och 107.8 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/6 av den 11 december 2018 om veterinärmedicinska läkemedel och om upphävande av direktiv 2001/82/EG,

3. förbud mot innehav, tillhandahållande eller användning inom djurens hälso- och sjukvård av immunologiska veterinärmedicinska läkemedel om något av villkoren i artikel 110.1 i förordning (EU) 2019/6 är uppfyllt, och

4. de ytterligare skyldigheter för *djurhälsopersonalen* som behövs för en god och säker vård.

1. undantag från kravet i 1 a § *andra stycket att journaler ska vara skrivna på svenska,*

2. inskränkningar i rätten att överlåta arbetsuppgifter enligt 3 §,

3. begränsningar av eller förbud mot användning inom djurens hälso- och sjukvård av antimikrobiella medel vid behandling av djur i de fall sådana begränsningar eller förbud är förenliga med artikel 107.7 och 107.8 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/6 av den 11 december 2018 om veterinärmedicinska läkemedel och om upphävande av direktiv 2001/82/EG,

4. förbud mot innehav, tillhandahållande eller användning inom djurens hälso- och sjukvård av immunologiska veterinärmedicinska läkemedel om något av villkoren i artikel 110.1 i förordning (EU) 2019/6 är uppfyllt, och

5. de ytterligare skyldigheter för *vårdgivare och djurhälsopersonal* som behövs för en god och säker vård.

3 kap.

1 §⁴

Legitimation för yrket ska efter ansökan meddelas den som har avlagt

1. veterinärexamen i Sverige (yrkestitel veterinär),

2. examen i djuromvårdnad från högskoleutbildning på grundnivå enligt föreskrifter meddelade med stöd av *andra stycket* (yrkestitel djursjukskötare).

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om legitimation för den som har avlagt examen i djuromvårdnad och för den som har genomgått utbildning utomlands. När det gäller frågor som

2. examen i djuromvårdnad från högskoleutbildning på grundnivå enligt föreskrifter meddelade med stöd av *1 b § första stycket 1* (yrkestitel djursjukskötare).

³ Senaste lydelse 2023:90.

⁴ Senaste lydelse 2016:148.

avses i 1 a § meddelas regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer föreskrifter med stöd av bemyndigandet i 21 § lagen (2016:145) om erkännande av yrkeskvalifikationer.

Legitimation får inte meddelas om förhållandena är sådana att legitimationen skulle ha återkallats enligt bestämmelserna i 6 kap. om sökanden varit legitimerad.

1 b §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. vilken examen i djuromvårdnad som krävs för legitimation som djursjukskötare, och

2. legitimation som veterinär eller djursjukskötare för den som har genomgått utbildning utomlands.

När det gäller frågor som avses i 1 a § finns ett bemyndigande att meddela föreskrifter i 21 § lagen (2016:145) om erkännande av yrkeskvalifikationer.

1 c §

Legitimation får inte meddelas om förhållandena är sådana att legitimationen skulle ha återkallats enligt bestämmelserna i 6 kap. om sökanden hade varit legitimerad.

3 §⁵

Behörig att utöva yrke som veterinär är endast den som

1. har legitimation för yrket enligt 1 § eller enligt de föreskrifter som har meddelats med stöd av den paragrafen,

2. tillfälligt utövar yrket i Sverige enligt lagen (2016:145) om erkännande av yrkeskvalifikationer och de föreskrifter som meddelas i anslutning till den lagen, eller

1. har legitimation för yrket enligt 1 § eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 1 b § första stycket 2,

2. tillfälligt utövar yrket i Sverige enligt lagen (2016:145) om erkännande av yrkeskvalifikationer och de föreskrifter som har meddelats i anslutning till den lagen, eller

⁵ Senaste lydelse 2016:148.

3. har ett sådant särskilt tillstånd som avses i 7 a § *första stycket* att utöva veterinäryrket.

3. har ett sådant särskilt tillstånd som avses i 7 a § att utöva veterinäryrket.

4 §⁶

En yrkestitel enligt 1 § (skyddad yrkestitel) får användas i verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård endast av den som

1. enligt *nämnda paragraf*, eller enligt *de* föreskrifter som har meddelats med stöd av *den paragrafen*, har legitimation för yrket,

2. tillfälligt utövar veterinäryrket i Sverige enligt lagen (2016:145) om erkännande av yrkeskvalifikationer och de föreskrifter som *meddelas* i anslutning till den lagen, eller

3. har ett sådant särskilt tillstånd som avses i 7 a § *första stycket* att utöva yrke som veterinär eller djursjukskötare.

Den som saknar behörighet att använda en skyddad yrkestitel får inte heller använda en titel som kan förväxlas med en sådan.

I verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård får *yrkestiteln veterinär eller djursjukskötare* användas endast av den som

1. har legitimation för yrket enligt 1 § eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 1 b § *första stycket* 2,

2. tillfälligt utövar veterinäryrket i Sverige enligt lagen (2016:145) om erkännande av yrkeskvalifikationer och de föreskrifter som *har meddelats* i anslutning till den lagen, eller

3. har ett sådant särskilt tillstånd som avses i 7 a § att utöva yrke som veterinär eller djursjukskötare.

Den som saknar behörighet att använda en yrkestitel *som är skyddad enligt första stycket* får inte heller använda en titel som kan förväxlas med en sådan.

4 a §

En yrkestitel som är skyddad enligt 4 kap. 5 eller 5 a § patientsäkerhetslagen (2010:659) får användas i verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård endast av den som uppfyller kraven i de bestämmelserna.

Den som saknar behörighet att använda en sådan yrkestitel får inte heller använda en titel som kan förväxlas med en sådan.

5 §⁷

Godkännande som hovslagare får meddelas efter ansökan.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vilken utbildning eller praktisk erfarenhet som krävs för sådant godkännande. När det gäller frågor som avses i 5 a § meddelar regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer föreskrifter med stöd av bemyndigandet i 21 § lagen (2016:145) om erkännande av yrkeskvalifikationer.

Beteckningen godkänd hovslagare får i verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård användas endast av den som fått godkännande enligt första stycket.

6 §⁸

Den som har legitimation enligt patientsäkerhetslagen (2010:659) får efter ansökan godkännas för verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. vilka yrken som kan komma i fråga för godkännande enligt första stycket, och

2. vilken utbildning eller praktisk erfarenhet som krävs för sådant godkännande.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får även meddela föreskrifter om godkännande för verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård för den som har genomgått utbildning utomlands eller har behörighet att utöva yrket i ett annat land. När det gäller frågor som avses i 6 a § meddelar regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer fö-

⁷ Senaste lydelse 2016:148.

⁸ Senaste lydelse 2016:148.

Prop. 2024/25:57 *reskrifter med stöd av bemyndigandet i 21 § lagen (2016:145) om erkännande av yrkeskvalifikationer.*

Beteckningen godkänd för verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård får i verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård användas endast av den som fått godkännande enligt första stycket.

6 a §⁹

Bestämmelser om tillfällig yrkesutövning och erkännande av yrkeskvalifikationer som har förvärvats eller erkänts i en annan stat än Sverige inom EES eller i Schweiz och som omfattar de yrken som avses i 6 § finns i lagen (2016:145) om erkännande av yrkeskvalifikationer och i de föreskrifter som meddelas i anslutning till den lagen.

Bestämmelser om tillfällig yrkesutövning och erkännande av yrkeskvalifikationer som har förvärvats eller erkänts i en annan stat än Sverige inom EES eller i Schweiz finns i lagen (2016:145) om erkännande av yrkeskvalifikationer och i föreskrifter som har meddelats i anslutning till den lagen.

6 b §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. vilka yrken som kan komma i fråga för godkännande enligt 6 §,

2. vilken utbildning eller praktisk erfarenhet som krävs för ett godkännande enligt 5 eller 6 §, och

3. godkännande för verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård för den som har genomgått utbildning utomlands eller har behörighet att utöva yrket i ett annat land.

När det gäller frågor som avses i 6 a § finns ett bemyndigande att meddela föreskrifter i 21 § lagen (2016:145) om erkännande av yrkeskvalifikationer.

7 §

Godkännande som hovslagare eller för yrkesverksamhet inom djurens hälso- och sjukvård får inte meddelas om förhållandena är sådana att

6 c §

Ett godkännande enligt 5 eller 6 § eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 6 b § första stycket 3 får inte meddelas om

godkännandet skulle ha återkallats enligt *bestämmelserna* i 6 kap. om sökanden hade varit godkänd.

förhållandena är sådana att godkännandet skulle ha återkallats enligt 6 kap. om sökanden hade varit godkänd.

Prop. 2024/25:57

7 §

I verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård får yrkestiteln hovslagare och beteckningen godkänd för verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård användas endast av den som har godkännande enligt 5 eller 6 §.

7 a §¹⁰

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om särskilt tillstånd att i den utsträckning som anges i varje särskilt fall utöva yrke som veterinär, djursjukskötare eller hovslagare när det saknas förutsättningar för legitimation enligt 1 § första stycket eller godkännande enligt 5 § första stycket.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får vidare meddela föreskrifter om att den som har legitimation enligt patientsäkerhetslagen (2010:659) ska kunna få ett särskilt tillstånd att i den utsträckning som anges i varje särskilt fall utöva verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård när det saknas förutsättningar för godkännande enligt 6 §.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om särskilt tillstånd att, i den utsträckning som anges i varje särskilt fall, utöva yrke som avses i 1 eller 5 § när det saknas förutsättningar för legitimation eller godkännande enligt *de bestämmelserna*.

7 b §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om att den som har legitimation enligt patientsäkerhetslagen (2010:659) ska kunna få ett särskilt tillstånd att, i den utsträckning som anges i varje särskilt fall, utöva verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård när det

¹⁰ Senaste lydelse 2012:465.

5 kap.

1 §

Den som tillhör djurhälsopersonalen står vid utövande av verksamhet enligt denna lag under tillsyn av Jordbruksverket och länsstyrelsen (tillsynsmyndigheter). Regeringen meddelar närmare föreskrifter om ansvarsfördelningen mellan tillsynsmyndigheterna.

Jordbruksverket och länsstyrelserna utövar tillsyn över vårdgivares verksamhet och över djurhälsopersonalen.

Regeringen kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om ansvarsfördelningen mellan tillsynsmyndigheterna.

2 §

En tillsynsmyndighet ska genom rådgivning, information och på annat sätt underlätta för *dem som tillhör djurhälsopersonalen* att fullgöra sina skyldigheter enligt lagen samt de föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen.

En tillsynsmyndighet ska genom rådgivning, information och på annat sätt underlätta för *vårdgivare och djurhälsopersonal* att fullgöra sina skyldigheter enligt lagen samt de föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen.

3 §

Tillsynsmyndigheten har i den utsträckning som behövs för tillsynen rätt att

1. på begäran få upplysningar av *den som tillhör djurhälsopersonalen*,

2. få ta del av eller tillfälligt omhändertaga handlingar, prover och annat material som rör verksamheten, och

3. få tillträde till områden, anläggningar, byggnader och andra utrymmen som används i verksamheten och där besiktiga djur, göra undersökningar och ta prover.

1. på begäran få upplysningar av *vårdgivare och djurhälsopersonal*,

4 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om att *den som tillhör djurhälsopersonalen är skyldig att lämna kontaktuppgifter till tillsynsmyndigheten.*

4 §

Den som avser att bedriva verksamhet som vårdgivare ska anmäla detta till Jordbruksverket senast en månad innan verksamheten påbörjas.

4 a §

En vårdgivare ska anmäla till Jordbruksverket om denne

1. upphör att bedriva verksamhet som vårdgivare,

2. helt eller till väsentlig del ändrar verksamheten, eller

3. flyttar verksamheten.

Anmälan ska göras inom en månad efter upphörandet, ändringen eller flytten.

4 b §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. anmälningsskyldigheten enligt 4 och 4 a §§, och

2. att djurhälsopersonalen ska lämna kontaktuppgifter till tillsynsmyndigheten.

8 kap.

3 §

Den som bryter *mot bestämmelserna i 3 kap. 2 eller 4 §, 5 § tredje stycket eller 6 § fjärde stycket* döms till böter.

Den som bryter mot 3 kap. 2, 4, 4 a eller 7 § döms till böter.

1. Denna lag träder i kraft den 1 september 2025.

2. Trots 3 kap. 4 a § får den som vid ikraftträdandet i verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård använder en yrkestitel som är skyddad enligt 4 kap. 5 eller 5 a § patientsäkerhetslagen (2010:659) fortsätta att använda titeln till och med den 28 februari 2026 utan att uppfylla kraven i de bestämmelserna.

3. Trots 3 kap. 7 § får den som vid ikraftträdandet använder yrkestiteln hovslagare fortsätta att använda titeln till och med den 31 augusti 2030 utan att vara godkänd enligt 3 kap. 5 §.

Prop. 2024/25:57

4. Den som vid ikraftträdandet bedriver en verksamhet som avses i 5 kap. 4 § ska anmäla verksamheten senast den 28 februari 2026.

2.2 Förslag till lag om ändring i lagen (2009:302) om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård

Prop. 2024/25:57

Härigenom föreskrivs att 3 kap. 5 och 7 §§ lagen (2009:302) om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt förslaget i 2.1

Föreslagen lydelse

3 kap.

5 §

Godkännande som hovslagare får meddelas efter ansökan.

Godkännande som hovslagare *eller som djurvårdare* får meddelas efter ansökan.

7 §

I verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård får yrkestiteln hovslagare och beteckningen godkänd för verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård användas endast av den som har godkännande enligt 5 eller 6 §.

I verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård får yrkestiteln hovslagare, *beteckningen godkänd djurvårdare* och beteckningen godkänd för verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård användas endast av den som har godkännande enligt 5 eller 6 §.

Denna lag träder i kraft den 1 september 2030.

3 Ärendet och dess beredning

Riksrevisionen har i sin rapport Statens ansvar för veterinärservice – Jordbruksverkets styrning och genomförande (RiR 2021:4) riktat kritik mot regeringen för bristande styrning och uppföljning av Statens jordbruksverks, i fortsättningen Jordbruksverket, arbete med veterinärservice, inklusive Distriktsveterinärernas verksamhet. Riksrevisionen har rekommenderat att regeringen följer upp hur riksdagens intentioner med förändringarna av veterinär service 2009 fallit ut. Regeringen instämde i skrivelsen Riksrevisionens rapport om statens ansvar för veterinär service (skr. 2020/21:223) i Riksrevisionens iakttagelse att det sedan de nya reglerna började gälla finns anledning att se över regleringen av statens åtagande i fråga om veterinära tjänster och inriktningen för distriktsveterinärverksamheten.

Regeringen beslutade den 10 juni 2021 att ge en utredare i uppdrag att se över lagstiftningen om djurens hälso- och sjukvård och annan veterinär verksamhet och undersöka vilka åtgärder som behöver vidtas i syfte att säkerställa en hållbar och långsiktigt välfungerande hälso- och sjukvård för djur (dir. 2021:42). Utredaren skulle bl.a. föreslå åtgärder för att säkerställa att det statliga åtagandet inom veterinär service och vid utbrott av smittsamma djursjukdomar ska kunna utföras på ett ändamålsenligt sätt. I uppdraget ingick också att undersöka hur verksamheten inom djurens hälso- och sjukvård har påverkats av den behörighetsreglering som infördes 2010. Vidare skulle utredaren analysera det framtida resursbehovet av olika yrkeskategorier inom djurens hälso- och sjukvård. Utredaren skulle även utarbeta de författningsförslag som krävs för införandet av verksamhetstillsyn inom djurens hälso- och sjukvård.

Utredaren redovisade den 7 november 2022 sitt uppdrag genom betänkandet Bättre förutsättningar inom djurens hälso- och sjukvård (SOU 2022:58). En sammanfattning av betänkandet finns i *bilaga 1*. Betänkandets lagförslag finns i *bilaga 2*. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 3*. Remissvaren och en sammanställning av dem finns tillgängliga hos Landsbygds- och infrastrukturdepartementet (LI2023/00440).

I denna proposition behandlas betänkandets förslag om skydd för yrkestiteln hovslagare och titlar skyddade enligt patientsäkerhetslagen (2010:659), behörighetsreglering av yrket djurvårdare, förbättrade möjligheter för utländska veterinärer att arbeta i Sverige och verksamhetstillsyn inom djurens hälso- och sjukvård. I propositionen behandlas även några organisatoriska frågor kopplade till statens ansvar för smittskyddet och tillgången till djurens hälso- och sjukvård.

Lagrådet

Regeringen beslutade den 3 oktober 2024 att inhämta Lagrådets yttrande över de förslag som finns i *bilaga 4*. Lagrådets yttrande finns i *bilaga 5*. Regeringen följer Lagrådets synpunkt, som behandlas i författningskommentaren. I förhållande till lagrådsremissen görs även en ändring av rättelsekaraktär av ett datum i övergångsbestämmelsen. Ändringen är författningstekniskt och även i övrigt av sådan beskaffenhet att Lagrådets

hörande skulle sakna betydelse. Regeringen har därför inte inhämtat Prop. 2024/25:57
Lagrådets yttrande över ändringen.

4 Nuvarande reglering

Bestämmelser av betydelse för djurens hälso- och sjukvård finns framför allt i lagen (2009:302) om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård och förordningen (2009:1386) om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård samt i djurskyddslagen (2018:1192) och djurskyddsförordningen (2019:66). Djurskyddslagen och djurskyddsförordningen innehåller grundläggande regler om vård och behandling av djur. I lagen och förordningen om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård och i myndighetsföreskrifter som meddelats med stöd av förordningen finns regler om rätten att utöva vissa yrken och begränsningar i rätten att behandla djur för de som inte tillhör djurhälsopersonalen. I den regleringen finns också bestämmelser om tillsyn över djurhälsopersonalen.

Bestämmelser som reglerar statens ansvar för smittskyddsberedskap och tillgången till djurens hälso- och sjukvård finns i förordningen (2009:1464) med instruktion för Statens jordbruksverk. Jordbruksverkets rätt att ingå avtal om skyldighet att utföra veterinär service av allmänt ekonomiskt intresse regleras i förordningen (2009:1397) om veterinär service av allmänt ekonomiskt intresse.

4.1 Djurskyddslagen och djurskyddsförordningen

Djurskyddslagen syftar till att säkerställa ett gott djurskydd och främja en god djurvälstånd och respekt för djur. Lagen innehåller grundläggande bestämmelser bl.a. om hur djur ska hållas och skötas, bestämmelser om operativa ingrepp, slakt och avlivning, tillståndsplikt för viss djurhållning, tävling med och förevisning av djur, användning av djur för vetenskapliga ändamål samt bestämmelser om offentlig kontroll och sanktioner.

Bestämmelser om vård av djur och om operativa ingrepp finns i 4 kap. 1 § djurskyddslagen. Bestämmelserna innebär att ett djur som är skadat eller sjukt snarast ska ges nödvändig vård eller avlivas. Om ett djur på annat sätt genom sitt beteende visar tecken på ohälsa, ska vård snarast ges eller andra lämpliga åtgärder snarast vidtas. Om skadan eller sjukdomen är så svår att djuret utsätts för allvarligt lidande som inte kan lindras, ska djuret avlivas. Vården ska vid behov ges av en veterinär eller av någon annan som tillhör djurhälsopersonalen enligt lagen om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård.

I 4 kap. 3 § anges vilka åtgärder som kräver att en veterinär eller någon annan som tillhör djurhälsopersonalen enligt lagen om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård anlitas. Sådana åtgärder är t.ex. operativa ingrepp eller injektioner till djur. Kravet på att någon som tillhör djurhälsopersonalen ska anlitas gäller inte brådskande åtgärder som vidtas i syfte att rädda djurets liv eller lindra dess lidande. För verksamhet som har godkänts av en djurförsöksetisk nämnd gäller vissa särskilda regler. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om undantag från kravet på att någon som tillhör djurhälsopersonalen ska anlitas vid de åtgärder som anges i bestämmelsen. Sådana bestämmelser om undantag finns i djurskyddsförordningen och i Jordbruksverkets föreskrifter.

Djurskyddslagen kompletterar EU-förordningar som faller inom djurskyddslagens tillämpningsområde. Kontrollmyndigheten, vilken vanligtvis är länsstyrelsen, får meddela de förelägganden som behövs för att lagstiftningen ska följas samt förena dessa beslut med vite. Det finns också en skyldighet för länsstyrelsen att omhänderta djur, bl.a. om den som äger djuret eller har djuret i sin vård allvarligt har försummat tillsynen eller vården av ett djur. Den som bryter mot lagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen eller de EU-förordningar som lagen kompletterar kan dömas till böter eller fängelse i högst två år.

4.2 Lagen om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård

Lagen om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård syftar till att en god och säker vård av djur och en god djurhälsa uppnås. Lagen ska dessutom bidra till att samhällets krav på djurskydd, smittskydd och livsmedelssäkerhet tillgodoses.

Lagen omfattar alla som yrkesmässigt utför verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård. Huvuddelen av bestämmelserna i lagen gäller dock enbart djurhälsopersonal, dvs. yrkesutövare som har legitimation, godkännande eller behörighet genom särskilt tillstånd.

Yrkena veterinär och djursjukskötare omfattas av bestämmelser om legitimation. Legitimation för yrket meddelas efter ansökan från den som avlagt veterinärexamen i Sverige respektive examen i djuromvårdnad från högskoleutbildning på grundnivå. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om legitimation för den som har genomgått examen utomlands (3 kap. 1 §), se mer om detta i avsnitt 6.1.

Beteckningen legitimerad får endast användas av den som har legitimation (3 kap. 2 §). Yrkestitlarna veterinär och djursjukskötare är så kallade skyddade yrkestitlar. En skyddad yrkestitel får användas i verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård endast av den som har legitimation som veterinär eller djursjukskötare, tillfälligt utövar veterinäryrket i Sverige enligt lagen (2016:145) om erkännande av yrkeskvalifikationer och de föreskrifter som meddelas i anslutning till den lagen, eller har ett särskilt tillstånd att utöva yrke som veterinär eller djursjukskötare när det saknas förutsättningar för legitimation. Den som saknar behörighet att använda en skyddad yrkestitel får inte heller använda en titel som kan förväxlas med en sådan (3 kap. 4 §).

Även hovslagare och vissa andra yrken som kräver legitimation enligt patientsäkerhetslagen (2010:659), t.ex. fysioterapeut, är reglerade yrken. Regleringen innebär att hovslagare och den som har ett legitimationsyrke enligt patientsäkerhetslagen och som uppfyller kraven för godkännande enligt Jordbruksverkets föreskrifter får använda beteckningen godkänd hovslagare respektive godkänd för verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård. En sådan beteckning får enbart användas av den som fått ett godkännande av Jordbruksverket (3 kap. 5 och 6 §§).

Det är förenat med straffansvar att bryta mot bestämmelser om legitimation och godkännande. Straffet är böter (8 kap. 1–3 §§).

Djurhälsopersonalen har enligt lagen vissa skyldigheter bl.a. att fullgöra sina arbetsuppgifter i enlighet med vetenskap och beprövad erfarenhet (2 kap. 1–3 §§). Den som tillhör djurhälsopersonalen står också vid utövande av verksamhet under tillsyn av Jordbruksverket och länsstyrelserna (5 kap. 1 §).

För den som utan att tillhöra djurhälsopersonalen yrkesmässigt utövar verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård gäller vissa begränsningar i rätten att vidta åtgärder (se mer om det så kallade behandlingsförbudet nedan).

Djurhälsopersonalen omfattas även av bestämmelser om disciplin-påföljd och återkallelse av behörigheter (kap. 6).

Behandlingsförbudet

Den som yrkesmässigt arbetar inom djurens hälso- och sjukvård utan att tillhöra djurhälsopersonalen får enligt 4 kap. 1 § lagen om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård inte behandla djur som det finns anledning att misstänka har angripits av sjukdom på vilken epizootilagen (1999:657) eller zoonoslagen (1999:658) är tillämplig, utföra operativa ingrepp på eller ge injektioner till djur eller utföra annan behandling som kan orsaka ett lidande som inte är obetydligt, eller behandla djur under allmän bedövning eller under lokal bedövning genom injektion. Bestämmelsen brukar i dagligt tal benämnas behandlingsförbudet.

Enligt 4 kap. 2 § i samma lag gäller behandlingsförbudet inte när det är fråga om brådskande åtgärder som vidtas i syfte att rädda djurets liv eller att lindra dess lidande. Ytterligare undantag från behandlingsförbudet får meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.

Jordbruksverket har med stöd av bemyndiganden i förordningen om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård och djurskyddsförordningen meddelat föreskrifter om undantag från behandlingsförbudet.

Förhållandevis omfattande undantag har meddelats för de åtgärder som får vidtas av djurvårdare, som är en personalkategori som inte tillhör djurhälsopersonalen men som är yrkesverksam inom djurens hälso- och sjukvård på en djurklinik, ett djursjukhus eller motsvarande inrättning. Av Jordbruksverkets föreskrifter framgår att det för djurvårdare finns undantag från behandlingsförbudet i tre nivåer, beroende på utbildningsnivån hos djurvårdaren i fråga. Till de vanliga arbetsuppgifter som en djurvårdare får utföra oavsett nivå hör t.ex. att mata och rasta djur som är inlagda på djursjukhus eller annan anläggning, ta blodprov, klippa klor och påls på vakna djur eller ge läkemedel, med undantag för narkotikaklassade läkemedel och läkemedel för allmän bedövning, på annat sätt än genom injektion. Den lägsta nivån – nivå ett – innebär att djurvårdare får utföra enklare skötselåtgärder och enklare sårvård på djur som är påverkade av lokal eller allmän bedövning, t.ex. klippa klor eller påls. En djurvårdare på nivå ett får aldrig ge några injektioner.

Undantag på nivå två innebär att djurvårdare får utföra vissa behandlingar på vissa djur oavsett om de är under påverkan av lokal eller allmän bedövning. De behandlingar som kan komma i fråga på nivå två är t.ex. att sätta permanentkanyl och ge vissa typer av injektioner, dock inte med vaccin, narkotiska läkemedel, läkemedel för lokal eller allmän

bedövning, läkemedel för avlivning eller cytostatika. Sederande läkemedel får dock ges till häst under förutsättning att en veterinär befinner sig på platsen och kan agera om komplikationer skulle uppstå. Med sederande läkemedel avses i föreskrifterna läkemedel för allmän bedövning som har lugnande effekt men som inte leder till att djuret försätts i narkos.

En djurvårdare som arbetar på nivå tre får, utöver det som en djurvårdare som arbetar på nivå två får göra, utföra vissa ytterligare åtgärder på hund och katt samt övriga sällskapsdjur oavsett om djuren är under påverkan av lokal eller allmän bedövning eller inte. Djurvårdaren får ge sådana djur narkotiska preparat samt, till och med den 31 december 2026, ge sådana djur djurläkemedel för allmän bedövning samt intubera och extubera sådana djur i samband med narkos.

I föreskrifterna finns även bestämmelser om undantag från behandlingsförbudet när det gäller den som utan att tillhöra djurhälsopersonalen yrkesmässigt utövar verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård och som inte är djurvårdare. Till exempel får en hovslagare som inte är godkänd av Jordbruksverket enligt lagen om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård verka och sko hästar som har fått sederande läkemedel. De övriga undantag som finns i föreskrifterna avser behandlingar som kan utföras av bl.a. vaccinatörer, djurskötare på djurparker och klövvårdare.

4.3 Förordningen med instruktion för Statens jordbruksverk

Enligt förordningen (2009:1464) med instruktion för Statens jordbruksverk ska myndigheten vidta åtgärder för att säkerställa tillgången till veterinärer vid utbrott av smittsamma djursjukdomar samt för att alla djur i människans vård ska kunna få hälso- och sjukvård. Tillgången till veterinär för att djur ska få sjukvård ska finnas oavsett tidpunkt på dygnet om det finns djurskyddsskäl. Det ska vid myndigheten finnas en avdelning, Distriktsveterinärerna, som fullgör sådana veterinära uppgifter. Distriktsveterinärerna ska, där de är etablerade, bedriva hälso- och sjukvård för lantbrukets djur. Distriktsveterinärerna får också, i de områden där de är etablerade, bedriva hälso- och sjukvård för hästar och sällskapsdjur på en primärvårdsnivå som fastställs av myndigheten i förväg, med begränsad utrustning och utan möjlighet till stationärvård. Distriktsveterinärerna får även bedriva vård utöver primärvårdsnivå för hästar och sällskapsdjur om sådan vård inte finns att tillgå inom rimligt avstånd. Vidare får Distriktsveterinärerna utföra uppgifter som officiella veterinärer samt andra offentliga uppdrag.

Inom Jordbruksverket ska det även finnas en organisatorisk enhet som har till uppgift att säkerställa tillgången till veterinärer dels vid utbrott av smittsamma djursjukdomar, dels för att alla djur i människans vård ska kunna få hälso- och sjukvård. Enheten ska vara organisatoriskt åtskild från Distriktsveterinärerna. Jordbruksverket får ta ut avgifter för myndighetens uppdragsverksamhet. Detta avgiftsbemyndigande gäller bl.a. Distriktsveterinärerna.

4.4 Förordningen om veterinär service av allmänt ekonomiskt intresse

Förordningen (2009:1397) om veterinär service av allmänt ekonomiskt intresse reglerar förutsättningar för statligt stöd till veterinär service som omfattas av förordningen. Med veterinär service av allmänt ekonomiskt intresse avses

- deltagande i en beredskapsorganisation vid utbrott av smittsamma djursjukdomar,
- beredskap för djursjukvård under jourtid, och
- djurhälso- och djursjukvård i sådana områden av landet där det bedöms att tillfredsställande veterinär service inte skulle kunna bedrivas på marknadsmässiga grunder.

Jordbruksverket har rätt att ingå avtal om skyldighet att utföra veterinär service av allmänt ekonomiskt intresse. En avtalspartner kan vara Distriktsveterinärerna eller en privat veterinär aktör. Ett avtal ska innehålla uppgifter om bl.a. vad uppdraget innebär, inom vilket geografiskt område som skyldigheten avser, under vilken tidsperiod utföraren är skyldig att utföra uppdraget och vilken ersättning som bestämts för uppdraget.

Om avtalet inte ingåtts efter ett öppet anbudsförfarande i enlighet med lagen (2016:1145) om offentlig upphandling ska Jordbruksverket fastställa ersättning utifrån utförarens kostnader för skyldigheten att utföra det som ingår i avtalet, utförarens samtliga intäkter i den eller de verksamheter som ingår i avtalet, samt att utföraren får tillgodogöra sig en rimlig vinst på grund av den eller de verksamheter som ingår i avtalet. Jordbruksverket ska säkerställa att överkompensation inte sker genom att årligen kontrollera om ändrade förhållanden på marknaden för veterinära tjänster medför att det belopp som fastställts enligt avtalet framstår som oskäligt högt. Om överkompensation konstateras ska Jordbruksverket kräva tillbaka det överskjutande beloppet.

5 Behörighetsreglering inom djurens hälso- och sjukvård

5.1 Yrkestiteln hovslagare ska få användas endast av den som är godkänd hovslagare

Regeringens bedömning: Hovslagare bör även i fortsättningen regleras genom ett godkännandeförfarande.

Regeringens förslag: Yrkestiteln hovslagare ska få användas endast av den som är godkänd hovslagare.

Den som använder yrkestiteln hovslagare utan att ha blivit godkänd ska dömas till böter.

Utredningens förslag och bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Majoriteten av de remissinstanser som har yttrat sig, däribland *Lantbrukarnas Riksförbund (LRF)* och *Konsumentverket*, tillstyrker eller har inga invändningar mot förslaget eller bedömningen.

Vi Konsumenter framhåller att det är positivt från djurägarnas perspektiv att det är tydligt vilka kompetenskrav som finns för olika personal-kategorier. *Djurskyddet Sverige* anser att förslaget kommer att leda till ökad trygghet för hästägare och ett bättre djurskydd.

Jordbruksverket, som tillstyrker förslaget, anser samtidigt att det är osäkert om förslaget kommer att leda till att samtliga hovslagare som i dag saknar godkännande kommer att vilja bli godkända och efterfrågar en analys av följderna av att för få hovslagare ansöker om godkännande. Myndigheten anser vidare att det är en nackdel att man inte har övervägt alternativet att enbart godkända hovslagare ska ha ensamrätt till yrket.

Svenska Hovslagarföreningen befarar att den utökade regleringen av hovslagaryrket kan medföra en risk för att erfarna hovslagare utan formell utbildning stängs ute från marknaden innan tillräckligt många nyutbildade hovslagare med behörighet uppnår samma nivå vad gäller yrkesskicklighet. Föreningen anser att de nuvarande utbildningarna för hovslagare inte är enhetliga. Föreningen framhåller också, i likhet med *Hästnäringens Nationella Stiftelse*, att utbildningen för hovslagare behöver innehålla fler praktiska moment eftersom hovslagaryrket är ett hantverksyrke. Att utbildningen inte innehåller tillräckligt med praktiska moment gör att de nyutbildade hovslagarna inte kan bli heltidsarbetande hovslagare direkt efter genomförd utbildning. *Sveriges lantbruksuniversitet (SLU)* anser att reglerna för godkännande bör ses över så att kraven är desamma oavsett utbildningsanordnare. Universitetet anser vidare att utbildningen till hovslagare inte når upp till en sådan nivå som gör att yrket ska kunna bli ett legitimationsyrke.

Sveriges Veterinärförbund anser att ett alternativ där hovslagare med kompetens kan bli godkända efter ett kunskapsprov är att föredra.

Ansvarsnämnden för djurens hälso- och sjukvård framför att förslaget sannolikt kommer att innebära att antalet anmälningar till nämnden ökar eftersom fler kommer att tillhöra djurhälsopersonalen.

Skälen för regeringens bedömning och förslag

Hovslagaryrket är ett behörighetsreglerat yrke enligt lagen om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård. Regleringen, som finns i 5 §, innebär att en hovslagare som uppfyller kraven för godkännande enligt Jordbruksverkets föreskrifter får använda beteckningen godkänd hovslagare. Beteckningen godkänd hovslagare är skyddad, vilket innebär att endast den som har fått sin ansökan beviljad av Jordbruksverket får kalla sig godkänd hovslagare. Det finns däremot inget som hindrar att den som utövar hovslagaryrket utan att vara godkänd av Jordbruksverket kallar sig enbart hovslagare. Godkända hovslagare tillhör, till skillnad från hovslagare som inte är godkända, djurhälsopersonalen och står således under statlig tillsyn.

I propositionen Verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård övervägde regeringen om hovslagaryrket i stället borde regleras genom legitimation. Regeringen fann då att det så kallade utbildningskriteriet för legitimation inte var uppfyllt i tillräcklig grad. Bedömningen gjordes att

det efter en tid borde göras en förnyad prövning av hovslagaryrket och att en sådan prövning borde omfatta att se över dels om hovslagare ska omfattas av bestämmelser om legitimation, dels om yrkestiteln hovslagare bör skyddas (prop. 2008/09:94 s. 70).

Hovslagaryrket bör även i fortsättningen regleras genom ett godkännandeförfarande

Regeringen uttalade i prop. 2008/09:94 att de kriterier som används vid liknande bedömningar inom humansjukvården bör tjäna som utgångspunkt vid bedömningen av om och hur ett yrke inom djurens hälso- och sjukvård bör behörighetsregleras (prop. 2008/09:94 s. 65). Det överordnade kriteriet, när det gäller legitimationsyrken inom humansjukvården, är patientsäkerheten. Ett annat kriterium som tillmäts stor betydelse är, utöver utbildningsnivå, yrkesrollens innehåll. Vid bedömning av yrkesrollens innehåll bör en viss bredd och visst mått av självständighet krävas. När det gäller utbildningskravet bör det krävas att utbildningen är av viss omfattning. Utbildningen bör vara väl definierad och leda till ett särskilt yrke. Det bör vara fråga om en förhållandevis kvalificerad utbildning. Eftersom den som tillhör hälso- och sjukvårdspersonalen ska utföra sitt arbete i överensstämmelse med vetenskap och beprövad erfarenhet behöver ett legitimationsyrke ha en väsentlig förankring i en vetenskaplig grund för yrkesutövningen i fråga. Hur mycket som ska krävas för att en yrkesgrupp ska komma i fråga för legitimation måste avgöras genom en sammanvägning av samtliga omständigheter. Något krav på att samtliga kriterier ska vara uppfyllda ställs alltså inte. Kriterierna bör också kunna vara utgångspunkt vid en bedömning av om en yrkesgrupp som inte bör erhålla legitimation i stället ska omfattas av någon kompletterande behörighetsreglering (prop. 1997/98:109 s. 79–80).

När det gäller djurens hälso- och sjukvård uttalade regeringen i samma proposition att de övergripande målen en god och säker vård och ett gott djurhälsotillstånd bör användas som överordnade kriterier för bedömningen av behörighetsreglering, i stället för patientsäkerheten. Med yrkesrollens innehåll bör avses bredden och självständigheten i yrkesrollen, förekomsten av direkt kontakt med djur och djurägare samt risknivån (prop. 2008/09:94 s. 66).

Hovslagarutbildning bedrivs i dag inom yrkeshögskolans regi, men det kan även förekomma inslag av hovslageri inom gymnasieskolans naturbruksprogram. Från och med den 1 januari 2026 kommer det att krävas en treårig utbildning på högskole-, universitets- eller yrkeshögskolenivå för att bli godkänd som hovslagare. Utbildningen ska omfatta minst 120 veckors heltidsstudier och bestå av både praktiska och teoretiska moment. Av utredningen framgår att hovslagaryrket framför allt baseras på beprövad erfarenhet och att den inte i lika hög utsträckning som andra legitimationsyrken inom djurens hälso- och sjukvård har varit föremål för vetenskapliga studier. Det saknas dessutom en nationell utbildningsplan för yrket. Vidare framgår att det till utredningen framförts kritik om att de olika utbildningarna till hovslagare i allt för hög utsträckning skiljer sig åt i fråga om innehåll och utbildningsnivå. Liknande synpunkter har lämnats av flera remissinstanser. Regeringen instämmer mot den bakgrunden i utredningens och *SLU:s* bedömning att utbildningen till hovslagare inte

heller nu når upp till en sådan nivå som gör att yrket ska kunna bli ett legitimationsyrke. Behörigheten bör därför även i fortsättningen regleras genom ett godkännandeförfarande.

Kraven på hovslagarutbildningen bör ses över

Flera remissinstanser, bl.a. *SLU* och *Svenska Hovslagarföreningen*, framhåller att hovslagarutbildningarna inte är enhetliga och att utbildningskraven för godkännande bör ses över så att kraven är desamma oavsett utbildningsanordnare. Svenska Hovslagarföreningen och *Hästnäringens Nationella Stiftelse* menar att utbildningen behöver innehålla fler praktiska moment eftersom hovslagaryrket är ett hantverksyrke. Regeringen anser, i likhet med utredningen, att det kan finnas anledning för Jordbruksverket att se över strukturen och kraven på innehållet i hovslagarutbildningen. Översynen skulle kunna vara inriktad t.ex. på att kraven för godkännande ska vara så tydliga och konkreta att kraven för hovslagarexamen kan likriktas oavsett utbildningsanordnare. Arbetet kan med fördel bedrivas i samråd med företrädare för branschen, utbildningsanordnare och även *SLU* som har lång erfarenhet av utbildning av legitimerad djurhälsopersonal och som kan bidra med ett vetenskapligt perspektiv.

Yrkestiteln hovslagare ska skyddas

När det så gäller frågan om yrkestiteln hovslagare bör skyddas kan det konstateras att god hovvård har stor betydelse för hästens hälsa och att felaktigt utförda åtgärder kan få allvarliga konsekvenser för djuren. Som *Vi Konsumenter* lyfter fram är det även från djurägarnas perspektiv viktigt att det är tydligt vilka kompetenskrav som finns för olika personalkategorier. En hästägare måste kunna välja att anlita en hovslagare som har dokumenterad utbildning och adekvat kompetens. Den nuvarande regleringen innebär visserligen i teorin en sådan möjlighet. Enligt vad som framkommit under utredningen har dock få hovslagare ansökt om godkännande. Kunskapen hos hästägare om vad beteckningen godkänd hovslagare innebär tycks också vara begränsad. Lagstiftningen har således inte fått förväntad genomslagskraft.

Yrkestiteln hovslagare är, till skillnad från beteckningen godkänd hovslagare, allmänt vedertagen och mycket välkänd. En ordning som innebär att yrkestiteln hovslagare skyddas betyder att den som saknar adekvat utbildning inte kan kalla sig hovslagare. Med en sådan reglering skulle det därför bli lättare för en hästägare att avgöra om den som han eller hon vill anlita har dokumenterad utbildning och kompetens. Regeringen instämmer även i utredningens bedömning att ett skydd av yrkestiteln hovslagare kraftigt skulle öka incitamenten för hovslagare att ansöka om godkännande. Regeringen anser därför att skyddet bör avse yrkestiteln hovslagare i stället för beteckningen godkänd hovslagare.

Enligt vad som framkommit under utredningen bedriver många hovslagare i dag arbetet som en deltidssyssla, vilket enligt utredningen hotar att urvattna den erfarenhet inom hovslagaryrket som bara kan uppnås genom att praktiskt utöva yrket. Regeringen instämmer med utredningen i att det för en hållbar och långsiktigt välfungerande hälso- och sjukvård för djur är viktigt att värna hovslagaryrket. Ett skydd av yrkestiteln hovslagare

kan också i vart fall på sikt kunna bidra till detta. Ett skydd av yrkestiteln hovslagare kan också leda till att det blir lättare att överblicka antalet verksamma hovslagare, vilket kan ha stor betydelse för att t.ex. beräkna utbildningsbehov och skapa förutsättningar för en sund och balanserad arbetsmarknad.

Obehörigt användande av titeln hovslagare bör vara straffbart

Ett obehörigt användande av titeln hovslagare behöver, i likhet med det som i dag gäller för ett obehörigt användande av beteckningen godkänd hovslagare, vara straffbart. Regeringen föreslår därför att 8 kap. 3 § ändras så att även den som i verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård använder titeln hovslagare utan att ha fått Jordbruksverkets godkännande ska dömas till böter.

Effekterna av att yrkestiteln hovslagare endast får användas av den som har fått godkännande

Svenska Hovslagarföreningen befarar att den utökade regleringen av hovslagaryrket kan medföra en risk för att erfarna hovslagare utan formell utbildning stängs ute från marknaden innan tillräckligt många nyutbildade hovslagare med behörighet uppnår samma nivå vad gäller yrkesskicklighet. Ensamrätt till yrkestiteln hovslagare är inte detsamma som ensamrätt till hovslagaryrket som sådant. Den som vill utöva yrket utan att vara godkänd hovslagare är därför fri att göra det.

Jordbruksverket anser att ett alternativ som innebär att godkända hovslagare har ensamrätt till yrket borde ha övervägts. Ensamrätt till yrket skulle enligt regeringen innebära en mycket större inskränkning i näringsfriheten än vad som för närvarande är motiverat med hänsyn till djur- och konsumentskydd. Det finns därför enligt regeringen inte skäl att överväga en sådan ordning.

Det är av avgörande betydelse för djurskyddet att de nu föreslagna förändringarna inte innebär att det uppstår brist på hovslagare i Sverige och att hästägare, företag och ideella föreningar står utan hovslagare. Regeringen anser därför i likhet med utredningen att förhållandevis generösa övergångsbestämmelser behövs, se avsnitt 9.

Ansvarsnämnden för djurens hälso- och sjukvård framför att förslaget sannolikt kommer att innebära att antalet anmälningar till nämnden ökar eftersom fler kommer att tillhöra djurhälsopersonalen. Konsekvenser av förslaget behandlas i avsnitt 10.

5.2 Yrkestitlar enligt patientsäkerhetslagen ska vara skyddade inom djurens hälso- och sjukvård

<p>Regeringens förslag: I verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård ska en sådan yrkestitel som är skyddad enligt patientsäkerhetslagen få användas endast av den som uppfyller kraven enligt den lagen.</p>

Den som inte uppfyller de krav som framgår av patientsäkerhetslagen för att få använda en yrkestitel, ska inte heller få använda en titel som kan förväxlas med en sådan.

Den som i verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård använder en yrkestitel som är skyddad enligt patientsäkerhetslagen utan att vara behörig att göra det eller använder en titel som kan förväxlas med en sådan ska dömas till böter.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Majoriteten av remissinstanserna, däribland *Konsumentverket*, *Jordbruksverket*, *Naturvetarna*, *Riksföreningen Anställda inom Djursjukvården*, *Sveriges Lantbruksuniversitet* och *Vi Konsumenter*, är positiva till förslaget. Några remissinstanser, däribland *Evidensia* och *Fysioterapeuterna* är i huvudsak positiva till att titlar som är skyddade inom hälso- och sjukvården ska vara skyddade även inom djurens hälso- och sjukvård men anser att det krävs en översyn av reglerna om den tilläggsutbildning som krävs för att bli godkänd för verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård. Även *Sveriges Veterinärförbund* påpekar vikten av att det säkerställs att de som utför behandlingar på djur har grundläggande kunskaper om djuren som behandlas och vet när legitimerad djurhälsopersonal bör kontaktas.

Länsstyrelsen i Uppsala län anser att det bör krävas att den som har en titel enligt patientsäkerhetslagen också är godkänd för verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård för att kunna använda sin titel inom djurens hälso- och sjukvård.

Enligt *Evidensia* och *Gröna arbetsgivare* bör det införas en möjlighet för legitimerade sjuksköterskor att få legitimation som djursjukskötare.

Hästnäringens Nationella Stiftelse tillstyrker i huvudsak förslaget men efterfrågar en mer detaljerad och förklarande reglering när det gäller förbudet att använda titlar som kan förväxlas med de skyddade yrkestitlarna.

Skälen för regeringens förslag

Av 4 kap. 1 § patientsäkerhetslagen framgår för vilka yrken och yrkestitlar det finns möjlighet att ansöka om legitimation. En sådan yrkestitel som anges i 1 § får enligt 4 kap. 5 § användas endast av den som har legitimation för yrket eller genomgår föreskriven praktisk tjänstgöring. Även yrkestiteln undersköterska är skyddad enligt 4 kap. 5 a §. Den som inte har rätt att använda en skyddad yrkestitel får enligt 4 kap. 6 § inte heller använda en titel som kan förväxlas med en skyddad yrkestitel. Skyddet är begränsat till att gälla i yrkesverksamhet på hälso- och sjukvårdsområdet.

Den som har legitimation enligt patientsäkerhetslagen kan, enligt 3 kap. 6 § lagen om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård, bli godkänd för verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vilka yrken som kan komma i fråga för godkännande och vilken utbildning eller praktisk erfarenhet som krävs för ett sådant godkännande (3 kap. 6 § andra stycket).

Beteckningen godkänd för verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård får endast användas inom denna verksamhet av den som har legitimation och som fått ett sådant godkännande (3 kap. 6 § tredje stycket). Det finns däremot inget som hindrar att personer som inte är legitimerade fysioterapeuter eller tandläkare inom området för djurens hälso- och sjukvård kallar sig exempelvis hästtandläkare, hund- eller hästfysioterapeuter eller diplomerade fysioterapeuter.

Yrkestitlar som är skyddade enligt patientsäkerhetslagen bör få skydd även inom djurens hälso- och sjukvård

Att använda en legitimationsskyddad titel utan att i själva verket vara legitimerad ger, som utredningen konstaterar, en felaktig bild av att yrkesutövaren t.ex. står under tillsyn eller har en viss utbildning. Att så inte är fallet kan vara mycket svårt att genomskåda för konsumenter. Regeringen anser därför i likhet med utredningen att yrkestitlar som är skyddade enligt patientsäkerhetslagen även bör få skydd enligt lagen om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård. Regeringen föreslår således att i yrkesverksamhet inom djurens hälso- och sjukvård ska en sådan yrkestitel som är skyddad enligt patientsäkerhetslagens bestämmelser få användas endast av den som uppfyller kraven enligt den lagen. Den som inte uppfyller de krav som framgår av patientsäkerhetslagen för att få använda en yrkestitel ska inte heller få använda en titel som kan förväxlas med en sådan.

Förslagen innebär inte något yrkesförbud, det vill säga den som t.ex. vill arbeta med djurs mentala hälsa får alltså göra det men utan att kalla sig ”psykolog”. Sådana titlar bör kunna bytas ut mot andra som inte för tankarna till ett legitimerat yrke inom humanvården, exempelvis hund-coach, hundtränare eller liknande.

Hästnäringens Nationella Stiftelse efterfrågar en mer detaljerad reglering när det gäller förbudet att använda titlar som kan förväxlas med den skyddade titeln fysioterapeut. De befintliga bestämmelserna i lagen om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård och patientsäkerhetslagen om förbud att använda titlar som kan förväxlas med de skyddade titlarna är förhållandevis allmänt hållna och innehåller inte några detaljerade beskrivningar av när förväxlingsrisk får anses finnas. Regeringen anser att det saknas skäl att utforma den nu föreslagna bestämmelsen på ett sätt som skiljer sig från hur de befintliga bestämmelserna med motsvarande innehåll är utformade eller införa särskilda regler för en yrkesgrupp.

Obehörigt användande av en yrkestitel som är skyddad enligt patientsäkerhetslagen ska vara straffbart

I dag är det inom djurens hälso- och sjukvård straffbart för den som saknar behörighet att använda en skyddad yrkestitel eller använda en titel som kan förväxlas med en sådan. Regeringen delar utredningens bedömning att även ett obehörigt användande inom djurens hälso- och sjukvård av en yrkestitel som är skyddad enligt patientsäkerhetslagen eller av en titel som kan förväxlas med en sådan titel ska vara straffsanktionerat. Regeringen föreslår därför att 8 kap. 3 § ändras så att även den som i verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård använder en yrkestitel som är skyddad enligt

patientsäkerhetslagen utan att vara behörig att göra det eller använder en titel som kan förväxlas med en sådan ska dömas till böter. Prop. 2024/25:57

Den som har legitimation bör även i fortsättningen kunna godkännas

Som framgår ovan kan den som har legitimation enligt patientsäkerhetslagen efter en viss tilläggsutbildning godkännas för verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård och därmed ingå i djurhälsopersonalen. Det har inte framkommit att bestämmelserna om godkännande inte skulle fylla sitt syfte. *Länsstyrelsen i Uppsala län* anser att det bör krävas godkännande för verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård för att den som har en titel enligt patientsäkerhetslagen ska få använda sin titel inom djurens hälso- och sjukvård. Det är som flera remissinstanser påpekar viktigt att yrkesutövare med utbildning inom humanmedicin som vill verka inom djurens hälso- och sjukvård kompletterar sin utbildning med veterinärmedicinska kunskaper. Den som gör det kommer även i fortsättningen att ges en särskild rätt att utöva yrke inom djurens hälso- och sjukvård genom beteckningen godkänd för verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård. Den som saknar ett sådant godkännande tillhör inte djurhälsopersonalen och omfattas av reglerna om behandlingsförbud i 4 kap. 1 § lagen om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård. Regeringen anser att de nu föreslagna reglerna om titelskydd i kombination med den befintliga regleringen om godkännande för verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård är en ändamålsenlig reglering när det gäller att säkerställa att behandlingar inte utförs av personal som saknar kompetens för uppgiften. Enligt *Evidensia* och *Gröna arbetsgivare* bör legitimerade sjuksköterskor få möjlighet att få legitimation som djursjukskötare. Regeringen anser dock att den tilläggsutbildning inom veterinärmedicin som krävs för att bli godkänd för verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård inte är tillräcklig för att ligga till grund för en ytterligare legitimation.

Evidensia och *Fysioterapeuterna* anser att det behövs en översyn av reglerna om den tilläggsutbildning som krävs för att bli godkänd för verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård. Det är Jordbruksverket som i dag meddelar föreskrifter om att yrkesutövare som har legitimation för vissa yrken på hälso- och sjukvårdens område ska kunna godkännas av myndigheten för arbete inom djurens hälso- och sjukvård. Det bör även i fortsättningen vara en uppgift för Jordbruksverket att bedöma behovet av godkännande av humanmedicinskt utbildade yrkesutövare och fastställa vilken utbildning och erfarenhet som ska krävas för att bli godkänd för verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård. Regeringen anser dock att det kan finnas skäl för Jordbruksverket att se över sina föreskrifter. För närvarande är det legitimerade fysioterapeuter (sjukgymnaster) och legitimerade tandläkare som har möjlighet att bli godkända för verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård. Det har under utredningen framkommit att endast 15 legitimerade tandläkare har ansökt om godkännande och att samtliga – med ett enstaka undantag – fick sitt godkännande via de så kallade övergångsreglerna. Regeringen anser i likhet med utredningen att det kan finnas anledning för Jordbruksverket att se över sina föreskrifter i det avseendet.

5.3 Djurvårdare ska omfattas av behörighetsreglering

Regeringens förslag: Djurvårdare ska kunna ansöka om godkännande av Jordbruksverket. Godkända djurvårdare ska tillhöra djurhälsopersonalen.

Beteckningen godkänd djurvårdare ska endast kunna användas inom djurens hälso- och sjukvård av den som fått ett godkännande.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om vilken utbildning eller praktisk erfarenhet som krävs för ett sådant godkännande.

Godkännande som djurvårdare ska inte få meddelas om förhållandena är sådana att godkännandet skulle ha återkallats om sökanden varit godkänd.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om särskilt tillstånd att i den utsträckning som anges i varje enskilt fall utöva yrke som godkänd djurvårdare när det saknas förutsättningar för godkännande.

Den som använder beteckningen godkänd djurvårdare inom djurens hälso- och sjukvård utan att ha fått ett sådant godkännande ska dömas till böter.

Regeringens bedömning: Det bör inte införas något bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om legitimation som djursjukskötare för den som inte har examen i djuromvårdnad men som har uppvisat likvärdiga kunskaper och erfarenheter.

Utredningens förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag. Utredningen föreslår även att det införs ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om legitimation som djursjukskötare för den som inte har examen i djuromvårdnad men som har uppvisat likvärdiga kunskaper och erfarenheter.

Remissinstanserna: Majoriteten av remissinstanserna, bl.a. *Anicura*, *Svenska Kommunalarbetsareförbundet*, *Konsumentverket*, *Länsstyrelserna i Blekinge, Uppsala och Västerbottens län*, *Jordbruksverket*, *Sveriges Veterinärförbund* och *Vi Konsumenter* är positiva till eller har inga invändningar mot förslaget om att djurvårdare ska kunna ansöka om godkännande. *Djurskyddet Sverige* anser att det är positivt att yrkesgruppen kommer att tillhöra djurhälsopersonalen och lyfter en större tydlighet för djurägarna som en fördel med den föreslagna ordningen. Även Jordbruksverket anser att det är positivt att de godkända djurvårdarna ska tillhöra djurhälsopersonalen och stå under tillsyn eftersom det bidrar till en trygg och säker vård.

Några remissinstanser däribland *Ansvarsnämnden för djurens hälso- och sjukvård* och *Fysioterapeuterna*, anser att det är problematiskt att djurvårdarna, som är en grupp med varierande utbildningsbakgrund, ska tillhöra djurhälsopersonalen och framhåller vikten av att den nya yrkesgruppens behörighet begränsas på ett mycket tydligt sätt.

Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) avstyrker förslaget med hänvisning till att djurvårdarutbildningen är gymnasial och därför inte kan anses tillräcklig för att kravet på överensstämmelse med vetenskap och beprövad erfarenhet ska anses vara uppfyllt.

Naturvetarna avstyrker förslaget eftersom djurvårdarnas utökade behörighet att utföra vissa arbetsuppgifter som tidigare förbehållits djursjukskötarna enligt fackförbundet riskerar att leda till att djurvårdare gynnas på bekostnad av djursjukskötare.

När det gäller skyddet för beteckningen godkänd djurvårdare befarar Jordbruksverket, *Länsstyrelserna i Skåne* och *Södermanlands län* och *Naturvetarna* att den föreslagna ordningen kommer att leda till samma otvetyllighet som konstaterats i fråga om beteckningen godkända hovslagare. Länsstyrelserna menar att den nya yrkesgruppen därför bör kallas enbart djurvårdare. *Riksförbundet anställda inom djursjukvården (RAID)* anser att den nya titeln tydligare behöver beskriva den nya personalkategoriens arbetsuppgifter och föreslår att den nya beteckningen ska vara behörig djurvårdare eller djurundersköterska.

Gröna arbetsgivare ser fördelar med att godkända djurvårdare ska få arbeta på eget ansvar men anser samtidigt att djursjuksköternas behörighet bör utökas för att undvika att skillnaden mellan dessa två yrkesgrupper blir för liten.

Arbetsmiljöverket framhåller att det är viktigt att de verksamhetsansvariga ser till att det är tydligt för de godkända djurvårdarna vad som förväntas av dem eftersom yrkesgruppen kommer att bli föremål för individtillsyn.

Evidensia och *Skolverket* anser att utbildningskraven för godkända djurvårdare inledningsvis bör överensstämma med kraven i den gymnasiala utbildningen inom djursjukvård från naturbruksgymnasierna.

En majoritet av remissinstanserna, däribland *Naturvetarna* och flera länsstyrelser, motsätter sig förslaget om ett tidsbegränsat undantag från kravet på examen för att få legitimation som djursjukskötare, framför allt med hänvisning till att djurvårdarutbildningen inte uppfyller de krav som kan ställas på en utbildning som kan leda till legitimation som djursjukskötare. Djurskyddet Sverige anser att förslaget innebär risker för djurens hälso- och sjukvård. *Länsstyrelserna i Gävleborgs, Södermanlands* och *Värmlands län* påtalar att förslaget innebär en risk för att värdet av den akademiska djursjukskötarutbildningen urholkas. *Länsstyrelsen i Östergötlands län*, som delar denna bedömning, framför även att förslaget riskerar att äventyra patientsäkerheten och djurskyddet. SLU och Svenska Kommunalarbetsförbundet understryker att legitimationsyrket djursjukskötare vilar på en akademisk utbildning där den förvärvade kunskapen inte kan ersättas med praktisk erfarenhet.

De remissinstanser som tillstyrker förslaget om undantag från krav på examen för legitimation som djursjukskötare är bl.a. *Anicura*, *Evidensia*, *Gröna arbetsgivare* och *Konsumentverket*. *Anicura* och *Evidensia* anser att det är positivt att kompetensen hos erfarna djurvårdare tillvaratas. *Evidensia* framför även att den föreslagna ordningen kommer att bidra till att djurskyddet säkerställs, särskilt i glesbygden. *Gröna arbetsgivare* är positiva till förslaget men anser att det är svårt att förutse hur många djurvårdare som kommer att använda sig av möjligheten.

Skälen för regeringens förslag och bedömning

Djurvårdarna tillhör i dag inte djurhälsopersonalen och omfattas därmed av det så kallade behandlingsförbudet i 4 kap. 1 § lagen om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård. Detta innebär att djurvårdarna som en huvudregel bland annat inte får utföra operativa ingrepp på eller ge injektioner till djur eller utföra annan behandling som kan orsaka ett lidande som inte är obetydligt (4 kap. 1 § 2) eller behandla djur under allmän bedövning eller under lokal bedövning genom injektion (4 kap. 1 § 3). Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får enligt 4 kap. 2 § meddela föreskrifter om undantag från behandlingsförbudet.

Djursjukvårdsbranschen, i synnerhet för sällskapsdjur, har sedan lagen trädde i kraft utvecklats i snabb takt och djursjukvården har blivit mer avancerad samtidigt som sällskapsdjur i allt högre utsträckning försäkras till högre belopp. För att möta efterfrågan på personal som kan utföra sådana uppgifter som omfattas av behandlingsförbudet har Jordbruksverket meddelat förhållandevis omfattande tidsbegränsade undantag från behandlingsförbudet i sina föreskrifter. Yrket djurvårdare är alltså i dag delvis reglerat eftersom det i Jordbruksverkets föreskrifter ställs krav på att yrkesutövare, för att få utföra vissa arbetsuppgifter som annars är förbehållna djurhälsopersonal, ska ha uppnått vissa av Jordbruksverket fastställda krav. Föreskrifterna innebär bl.a. att djurvårdare som genomgått viss utbildning undantas från t.ex. förbudet i 4 kap. 1 § 2 att ge injektioner.

Yrkesgruppen djurvårdare bör omfattas av behörighetsreglering

De arbetsuppgifter som omfattas av Jordbruksverkets föreskrifter om undantag från behandlingsförbudet är en viktig del av djurvårdarnas vardag och har samtidigt blivit en avgörande faktor för många företag att kunna upprätthålla sina verksamheter. De tidsbegränsade undantagen medför dock, som utredningen konstaterar, osäkerhet både för arbetsgivare och för den personal som omfattas av dem. Rekrytering försvåras och för arbetsgivare kan utbildning och handledning innebära en osäker investering, vilket kan leda till att utvecklingen inom branschen bromsas vilket i sin tur kan innebära risker för djurskyddet. Osäkra framtidsutsikter innebär otrygghet och påfrestningar för personalen som måste kunna förvänta sig långsiktiga och hållbara besked. Det kan även ifrågasättas om undantagen är förenliga med lagstiftningens övergripande mål, nämligen en god och säker vård och ett gott djurhälsotillstånd. Regeringen anser därför i likhet med utredningen att det inte framstår som långsiktigt hållbart att genom undantag på föreskriftsnivå fortsätta låta en hel yrkesgrupp utföra uppgifter som enligt motiven till lagstiftningen bör utföras av personal som tillhör djurhälsopersonalen och som därmed står under statlig tillsyn.

Utredningen föreslår att det ska vara möjligt för djurvårdare att ansöka om godkännande och på så sätt bli en del av djurhälsopersonalen. Remissinstanserna i stort är positiva till att djurvårdaryrket behörighetsregleras. *Ansvarsnämnden för djurens hälso- och sjukvård, Fysioterapeuterna* och *SLU* är dock kritiska till förslaget, främst med hänvisning till djurvårdarutbildningens karaktär. *SLU* pekar särskilt på att utbildningen för djurvårdare är på gymnasienivå, vilket inte är tillräckligt

för att kravet på överensstämmelse med vetenskap och beprövad erfarenhet ska anses att vara uppfyllt. Dagens utbildning för djurvårdare är, som SLU konstaterar, inte på högskolenivå och vilar inte i första hand på vetenskaplig grund. Regeringen anser dock att djurvårdaryrket är av sådan karaktär att behörighetsreglering genom godkännande är motiverad. Djurvårdaryrket har sedan lagen om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård trätt i kraft utvecklats till att vara en viktig del av djursjukvården. Djurvårdarna utgör en stor del av veterinärbranschens medarbetare och deras arbete är av stor betydelse för verksamheterna, arbetsmiljön och djurskyddet. Även om djurvårdare ofta arbetar tillsammans med andra yrkesgrupper innebär yrkesrollen i vissa avseenden ett stort mått av självständighet. Arbetsuppgifterna är avancerade och kan innebära att djurvårdaren utför uppgifter som enligt lagen om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård annars bör tillkomma djurhälsopersonalen men som undantagits från behandlingsförbudet enligt Jordbruksverkets föreskrifter. Yrkesrollen innefattar kontakt med allmänheten och direktkontakt med djur, och djurvårdarens arbete har stor betydelse för djurs välmående och en god och säker vård. En reglering skulle enligt regeringen medföra större trygghet för djurvårdarna och, som *Djurskyddet Sverige* framför, mer tydlighet för djurägarna, inte minst vad gäller frågor om ansvar när en person som anlitas tillhör djurhälsopersonalen. Regeringen anser vidare att det mot bakgrund av de förändringar som skett inom branschen, bl.a. ökad efterfrågan finns ett stort behov av att anpassa lagstiftningen till de förhållanden som råder inom djurens hälso- och sjukvård. Syftet med förslaget är, till skillnad från vad *Naturvetarna* anför, inte att ekonomiskt gynna djurvårdare framför djursjukskötare. Behörighetsregleringen innebär att djurvårdarnas kompetens bättre kan tas till vara och att ansvarsfördelningen blir tydligare samt att möjligheterna att delegera arbetsuppgifter ökar, vilket sammantaget skapar bättre förutsättningar för effektivare arbete. Regeringen anser därför att en djurvårdare efter ansökan ska kunna bli godkänd av Jordbruksverket och därigenom ingå i djurhälsopersonalen.

Som *Arbetsmiljöverket* framför är det viktigt att den som är ansvarig för verksamheten ser till att det är tydligt för de godkända djurvårdarna vad som förväntas av dem eftersom yrkesgruppen kommer att bli föremål för individtillsyn. Den föreslagna regleringen innebär att de godkända djurvårdarna i egenskap av djurhälsopersonal kommer att vara ansvariga för att de endast utför de uppgifter som de har kompetens för och för hur de utför sina arbetsuppgifter. Regeringen föreslår i avsnitt 7 att verksamhetstillsyn införs inom djurens hälso- och sjukvård. Enligt förslaget ska den som bedriver verksamhet som står under tillsyn enligt lagen om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård bedriva verksamhet på ett sådant sätt att djurhälsopersonal har förutsättningar att uppfylla sina skyldigheter enligt lagen. Förslaget innebär därmed att vårdgivare ska ansvara för att arbete organiseras på ett sådant sätt att de godkända djurvårdarna endast fullgör de uppgifter som de har kompetens för.

Enligt 6 kap. 7 § får godkännande som hovslagare eller för yrkesverksamma inom djurens hälso- och sjukvård inte meddelas om förhållandena är sådana att godkännandet skulle ha återkallats enligt bestämmelserna i 6 kap. Sådana omständigheter kan bl.a. vara att den sökande varit grovt oskicklig vid utövning av sitt yrke eller på grund av

sjukdom inte kan utöva yrket tillfredsställande. Detta bör gälla även när det gäller godkännande som djurvårdare.

Skydd för beteckningen godkänd djurvårdare

De yrkesgrupper som omfattas av behörighetsreglering inom djurens hälso- och sjukvård har ensamrätt till titeln eller beteckningen. Regeringen delar utredningens bedömning att detta bör gälla även för de djurvårdare som har fått godkännande. Titeln djurvårdare används inte bara för att beteckna en yrkeskategori inom djursjukvården. Det finns flera andra olika djurvårdande yrkeskategorier som kallas djurvårdare där omhändertagande av djur är den primära arbetsuppgiften. Benämningen djurvårdare har inte en sådan bestämd innebörd som t.ex. titeln hovslagare. Att införa skydd för titeln djurvårdare skulle därför vara för ingripande. Regeringen anser därför, till skillnad från *Jordbruksverket* och *Länsstyrelserna i Skåne* och *Södermanlands län*, att den beteckning som skyddas bör vara godkänd djurvårdare.

Särskilt tillstånd

På samma sätt som gäller för andra behörighetsreglerade yrkesgrupper bör regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ges möjlighet att meddela särskilt tillstånd att utöva yrket godkänd djurvårdare när förutsättningar för godkännande saknas. Ett tillägg med denna innebörd bör göras i 3 kap. 7 a § lagen om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård.

Obehörigt användande av beteckningen godkänd djurvårdare ska vara straffbart

I dag är det inom djurens hälso- och sjukvård straffbart för den som saknar behörighet att använda en skyddad yrkestitel eller använda en titel som kan förväxlas med en sådan. Det är vidare straffbart för den som inte godkänts av *Jordbruksverket* att använda beteckningen godkänd hovslagare eller beteckningen godkänd inom djurens hälso- och sjukvård. Regeringen delar utredningens bedömning att även ett obehörigt användande av beteckningen godkänd djurvårdare måste vara förenat med straffansvar. Ett obehörigt användande av beteckningen godkänd djurvårdare bör vara straffbelagt på samma sätt som i dag gäller för andra skyddade yrkestitlar och beteckningar inom djurens hälso- och sjukvård. Regeringen föreslår därför att 8 kap. 3 § lagen om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård ändras så att även den som i verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård använder beteckningen godkänd djurvårdare utan att ha fått ett sådant godkännande ska dömas till böter.

Utbildningskraven för godkända djurvårdare

Evidensia och *Skolverket* anser att utbildningskraven för godkända djurvårdare inledningsvis bör stämma överens med kraven i den gymnasiala utbildningen inom djursjukvård från naturbruksgymnasierna. *Gröna arbetsgivare* anser att djursjukskötarnas behörighet bör utökas för att undvika att skillnaden mellan dessa två yrkesgrupper blir för liten. I dagsläget finns ingen enhetlig utbildning på gymnasienivå som fullt ut

motsvarar de krav som ställs för djurvårdare på nivå 2 och 3. Regeringen anser i likhet med utredningen att det är angeläget att det finns en enhetlig utbildning som motsvarar de krav som ställs på yrkesrollen godkänd djurvårdare. De närmare kraven som ska ställas på utbildningen för att på bästa sätt motsvara yrkesrollen godkänd djurvårdare bör framgå av författningar på lägre nivå än lag. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bör därför få rätt att meddela föreskrifter om vilken utbildning eller praktisk erfarenhet som krävs för sådant godkännande.

Förslaget om snabbspår för legitimation som djursjukskötare bör inte genomföras

Utredningen föreslår att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få rätt att meddela föreskrifter om legitimation som djursjukskötare för den som inte har examen i djuromvårdnad men som har uppvisat likvärdiga kunskaper och erfarenheter. Enligt utredningen bör djurvårdare på nivå 3 under en tidsbegränsad period om fem år få möjlighet att, genom examination, visa att man har kunskaper och färdigheter som motsvarar utbildningen till djursjukskötare och ansöka om legitimation som djursjukskötare.

Majoriteten av remissinstanserna motsätter sig förslaget, främst med hänvisning till att dagens utbildning för djurvårdare, som bedrivs på gymnasienivå, inte motsvarar de krav som kan ställas på en legitimerad djursjukskötare. Förslaget skulle, om det genomförs, innebära att det ska vara möjligt att utan att ha genomgått djursjukskötutbildning men efter genomfört kunskapsprov blir legitimerad som djursjukskötare. Regeringen anser i likhet med remissinstanserna att djurvårdarutbildningen inte uppfyller de krav som kan ställas på en utbildning som kan leda till legitimation som djursjukskötare. Det kan ifrågasättas om en ordning som innebär att den kunskap som förvärvas under djursjukskötutbildningen ersätts med praktisk erfarenhet är förenlig med lagens syfte att uppnå en god och säker vård och en god djurhälsa. Regeringen delar den bedömning som flertalet remissinstanser gör när det gäller de risker som den föreslagna ordningen kan innebära för att upprätthålla skyddet av begreppet legitimation inom djurens hälso- och sjukvård. Regeringen anser därför att förslaget inte bör genomföras.

5.4 Behandling av personuppgifter

Regeringens bedömning: Det behövs inga särskilda bestämmelser om behandling av personuppgifter.

Utredningen gör inte någon bedömning av personuppgiftsbehandling.

Remissinstanserna: Ingen remissinstans yttrar sig särskilt om personuppgiftsbehandling.

Skälen för regeringens bedömning: I unionsrätten regleras behandlingen av personuppgifter i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän

dataskyddsförordning), nedan kallad EU:s dataskyddsförordning. I svensk rätt kompletteras EU:s dataskyddsförordning bl.a. av lagen (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning (dataskyddslagen) och förordningen (2018:219) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning.

Enligt EU:s dataskyddsförordning måste åtminstone en av de rättsliga grunder som anges i förordningens artikel 6 vara uppfylld för att behandlingen av personuppgifter ska anses laglig. En av dessa rättsliga grunder är att behandlingen av personuppgifter är nödvändig för att utföra en uppgift av allmänt intresse eller som ett led i den personuppgiftsansvariges myndighetsutövning (artikel 6.1 e). I dataskyddslagen anges att personuppgifter får behandlas med stöd av artikel 6.1 e i EU:s dataskyddsförordning, om behandlingen är nödvändig antingen för att utföra en uppgift av allmänt intresse som följer av lag eller annan författning, av kollektivavtal eller av beslut som har meddelats med stöd av lag eller annan författning, eller som ett led i den personuppgiftsansvariges myndighetsutövning enligt lag eller annan författning (2 kap. 2 §).

Regeringen föreslår i avsnitt 5.3 att djurvårdare ska kunna ansöka om godkännande som djurvårdare hos Jordbruksverket. Detta innebär att Jordbruksverket kommer att handlägga ansökningarna. I samband med handläggningen kan Jordbruksverket komma att behandla uppgifter om enskilda i form av uppgifter om exempelvis personnummer, folkbokföringsadress och utbildning. Hanteringen av personuppgifterna vid prövningen av ansökningarna är nödvändig för att Jordbruksverket ska kunna fullfölja de uppgifter som följer av förslaget. Behandlingen är därmed nödvändig som ett led i Jordbruksverkets myndighetsutövning. Rättslig grund för behandlingen kommer därför att finnas i artikel 6.1 e och i den förordningsbestämmelse som reglerar Jordbruksverkets skyldighet att pröva ansökningar om godkännande.

Personuppgiftsbehandlingen är nödvändig för att genomföra en rättssäker handläggning vid prövning av ansökningar om godkännande som djurvårdare. Någon mindre ingripande åtgärd än att behandla uppgifterna bedöms inte finnas. Sammantaget anser regeringen därför att personuppgiftsbehandlingen och intrånget i den personliga integriteten som behandlingen innebär står i rimlig proportion till den nytta som behandlingen innebär. De uppgifter som kan komma att hanteras vid handläggningen av ansökningar om godkännande (personnummer, folkbokföringsadress och utbildning) tillhör vidare inte sådana särskilda kategorier av personuppgifter som avses i artikel 9 i EU:s dataskyddsförordning.

Enligt 3 kap. 10 § lagen (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning får personnummer och samordningsnummer behandlas utan samtycke endast när det är klart motiverat med hänsyn till ändamålet med behandlingen, vikten av en säker identifiering eller något annat beaktansvärt skäl. Regeringen anser att det för att garantera en rättssäker handläggning bör krävas att den som söker om godkännande som djurvårdare ska kunna identifieras på ett korrekt sätt. Det är inte minst viktigt därför att ett obehörigt användande av beteckningen godkänd djurvårdare kommer att vara straffbart. Regeringen anser därför att hanteringen av personnummer under handläggningen hos

Jordbruksverket är klart motiverad med hänsyn bl.a. till vikten av en säker identifiering och att personuppgifter i form av personnummer eller samordningsnummer ska få behandlas utan samtycke.

Regeringen gör sammantaget bedömningen att EU:s dataskyddsförordning, dataskyddslagen och förordningen med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning utgör en tillräcklig reglering för den personuppgiftsbehandling som kan komma att ske hos Jordbruksverket.

5.5 Förslagets förenlighet med den fria rörligheten inom EU

Regeringens bedömning: Förslagen om att titeln hovslagare, beteckningen godkänd djurvårdare och yrkestitlar som är skyddade enligt patientsäkerhetslagen ska skyddas inom djurens hälso- och sjukvård utgör ingen otillåten begränsning av den fria rörligheten inom EU.

Utredningens bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Ingen remissinstans har lämnat synpunkter på bedömningen.

Skälen för regeringens bedömning: Regeringen föreslår att hovslagaryrket ska omfattas av ytterligare behörighetsreglering på så sätt att beteckningen hovslagare ska skyddas. Regeringen föreslår även att en yrkestitel, som är skyddad enligt patientsäkerhetslagens bestämmelser ska få användas i yrkesverksamhet inom djurens hälso- och sjukvård endast av den som uppfyller kraven enligt den lagen. Regeringen lämnar även förslag som innebär reglering av djurvårdaryrket.

När regeringen på detta sätt föreslår att det ska ställas ytterligare krav för att få utöva vissa yrken kan det innebära ett hinder för den fria rörligheten inom EU. Sådana inskränkningar är tillåtna om de inte är diskriminerande på grund av nationalitet eller bostadsort, motiveras av ett allmänt intresse och är proportionerliga i förhållande till syftet. Detta följer av EU-domstolens praxis och artikel 59.3 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/36/EG av den 7 september 2005 om erkännande av yrkeskvalifikationer (yrkeskvalifikationsdirektivet). När nya eller ändrade krav för reglerade yrken tas fram måste proportionalitetsbedömningen göras utifrån Europaparlamentets och rådets direktiv 2018/958/EU av den 28 juni 2018 om proportionalitetsprövning före antagandet av ny reglering av yrken (direktivet om proportionalitetsprövning) som i svensk rätt genomförts genom förordningen (2020:757) om proportionalitetsprövning vid nya eller ändrade krav på yrkeskvalifikationer.

Regeringen instämmer i utredningens bedömning att förslagen inte är diskriminerande på grund av nationalitet eller bostadsort, att de motiveras av mål av allmänt intresse som inte kan nås utan yrkesreglering, samt att de är lämpliga och inte går utöver vad som är nödvändigt för att nå målen.

6 Förbättrade möjligheter för djurhälsopersonal med utländsk utbildning att arbeta i Sverige

6.1 Utökade möjligheter att få veterinärlegitimation i Sverige för den som har en veterinärexamen från ett tredjeland

Regeringens bedömning: Den som har en veterinärexamen från tredjeland bör kunna få legitimation som veterinär om han eller hon kan uppvisa kunskaper och färdigheter som motsvarar de svenska kraven samt har de kunskaper om svenska författningar och de kunskaper i svenska, norska eller danska som är nödvändiga för veterinäryrket.

Jordbruksverket bör efter samråd med Sveriges lantbruksuniversitet få meddela föreskrifter om vad som ska krävas för att kunskaperna och färdigheterna ska motsvara de svenska kraven.

EU:s dataskyddsförordning, lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning och förordningen med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning är i allt väsentligt en tillräcklig reglering för den personuppgiftsbehandling som kan komma att ske i samband med ansökningar om svensk legitimation. Det behövs inte någon ytterligare lagreglering om denna behandling.

Regeringens förslag: Den som har fått godkännande för verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård enligt de föreskrifter som meddelas med stöd av bemyndigandet att meddela föreskrifter om godkännande för den som har genomgått utbildning utomlands eller har behörighet att utöva yrket i ett annat land ska tillhöra djurhälsopersonalen.

Utredningens förslag överensstämmer delvis med regeringens bedömning. Utredningen gör ingen bedömning i fråga om den personuppgiftsbehandling som kommer att ske vid handläggning av ansökningar om svensk legitimation enligt de nya reglerna.

Remissinstanserna: Majoriteten av de remissinstanser som yttrat sig över utredningens förslag, däribland *Gård och djurhälsan*, *Livsmedelsverket*, *Lantbrukarnas Riksförbund (LRF)* och *Länsstyrelsen i Västerbottens län*, är positiva till förslaget. *Jordbruksverket* tillstyrker att kunskapsprov införs för veterinärer från tredjeland men anser att utredningens förslag inte är tydligt när det gäller hur den nya ordningen med kunskapsprov ska fungera tillsammans med den befintliga tilläggsutbildningen för veterinärer (TU-VET).

Djurskyddet Sverige anser att kunskapsprovet behöver omfatta den svenska djurskyddslagstiftningen. Flera remissinstanser, bl.a. *Gård och djurhälsan*, *LRF*, *Statens veterinärmedicinska anstalt (SVA)* och *Vi konsumenter* anser att det bör krävas att de utländska veterinärerna har kunskap om förebyggande smittskyddsarbete, behandlingsstrategier och ansvarsfull användning av antibiotika. *Sveriges lantbruksuniversitet* framhåller vikten av att kunskapskraven preciseras innan den nya ordningen börjar tillämpas.

LRF, SVA, Sveriges veterinärförbund, Veterinärer utan gränser och Växa anser att det är viktigt att möjligheten att genomgå kompletterande utbildning motsvarande TU-VET finns kvar.

Sveriges veterinärförbund och Länsstyrelsen i Västerbottens län framför att det kan vara lämpligt att de som erhåller legitimation efter ett i huvudsak teoretiskt kunskapsprov under en inledande period arbetar som exempelvis tillförordnad veterinär på en arbetsplats med kollegor för att lära sig de normer som gäller i Sverige vad gäller t.ex. antibiotikaanvändning och djurskydd.

Växa och Länsstyrelserna i Östergötlands och Skåne län efterfrågar en utvärdering av en liknande modell för legitimation genom kunskapsprov för läkare med utländsk utbildning som har införts inom human-sjukvården.

Universitets- och högskolerådet (UHR) anser att ett alternativ till ett kunskapsprov skulle kunna vara att UHR bedömer hela utbildningen gentemot svensk veterinärexamen.

Ingen remissinstans yttrar sig i fråga om personuppgiftsbehandling.

Skälen för regeringens bedömning och förslag

I utredningens uppdrag har det ingått att analysera vilka åtgärder som bör vidtas för att komma till rätta med resursbristen inom djurens hälso- och sjukvård. Utredningens slutsats är att det finns en stark samsyn inom branschen att det är svårt att rekrytera kompetens för att tillgodose behovet av veterinärer och att resursbehovet kommer att kvarstå även på lång sikt. Utredningen drar även slutsatsen att bristen på veterinärer kan förväntas bli bestående om inga åtgärder vidtas.

Ett sätt att öka antalet yrkesverksamma veterinärer är enligt utredningen att underlätta möjligheterna för veterinärer med utländsk examen att utöva yrket i Sverige. Regeringen delar den bedömningen.

Bestämmelser om vad som krävs för att en veterinär med examen från ett land utanför EU/EES och Schweiz ska få legitimation som veterinär i Sverige finns i 3 kap. 2 § förordningen om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård. Enligt huvudregeln i första stycket måste den sökande ha genomgått den kompletterande utbildning och fullgjort den praktiska tjänstgöring som behövs för att kunskaperna och färdigheterna ska motsvara de svenska kraven, ha för yrket nödvändiga kunskaper om svenska författningar, och ha för yrket nödvändiga kunskaper i svenska, danska eller norska språket.

Jordbruksverket har med stöd av 3 kap. 2 § tredje stycket efter samråd med Sveriges lantbruksuniversitet meddelat föreskrifter om vad som ska ingå i den kompletterande utbildningen för veterinärer (TU-VET). Utbildningen omfattar 120 högskolepoäng under två år och innehåller teoretisk och praktisk undervisning, som syftar till en successivt fördjupad förståelse för den veterinära yrkesrollen i Sverige samt för veterinärmedicinskt arbete i enlighet med svensk lagstiftning.

Om den sökande är mycket skicklig och särskilt erfaren inom veterinäryrket får legitimation meddelas trots att han eller hon inte har genomgått föreskriven efterutbildning. Detta framgår av 3 kap. 2 § andra stycket. För att anses som mycket skicklig och erfaren bör den sökande, enligt Jordbruksverkets allmänna råd, ha en veterinärutbildning som

omfattar minst fem år och som motsvarar den svenska veterinärutbildningen i innehåll, utöver sin veterinärexamen ha ytterligare utbildning inom klinisk veterinärmedicin på universitetsnivå omfattande minst två år eller forskningserfarenhet inom klinisk veterinärmedicin på universitetsnivå omfattande minst två år samt ha minst tio års erfarenhet som kliniskt verksam veterinär.

Den som har en veterinärutbildning från ett tredjeland, men som inte uppfyller kriterierna mycket skicklig och särskilt erfaren, kan enligt Jordbruksverkets föreskrifter få legitimation som veterinär efter att ha genomgått en anpassningsperiod under den tid och i den omfattning som Jordbruksverket beslutar om i varje enskilt fall, i stället för att gå en kompletterande utbildning och genomföra praktisk tjänstgöring. Förutsättningarna för att Jordbruksverket ska besluta om en sådan anpassningsperiod är att utbildningen motsvarar den svenska veterinärutbildningen i innehåll, att den sökande har för yrket nödvändiga kunskaper i svenska språket, och den sökande utöver sin veterinärexamen har ytterligare utbildning inom klinisk veterinärmedicin på universitetsnivå omfattande minst två år.

Jordbruksverket har under en dryg tioårsperiod beslutat att utfärda legitimation till 52 veterinärer som genomgått den kompletterande utbildningen TU-VET. Flera av de myndigheter som ingått i utredningens expertgrupp har till utredningen framfört att fler platser på TU-VET inte är någon bra lösning för att komma till rätta med bristen på veterinärer. Eftersom det inte ställs upp några minimumkrav för ämneskunskaper eller fackrelaterade språkkunskaper för att man ska få delta i utbildningen går det inte att säkerställa att de antagna har tillräckliga förutsättningar för att tillgodogöra sig utbildningen. Bland de antagna har det funnits personer som haft och har stora svårigheter att klara av utbildningen, vilket ibland krävt stora insatser i form av stöttande åtgärder utanför de ekonomiska ramarna för utbildningen. En person som går tilläggsutbildningen gör ofta stora personliga uppoffringar, vilket blir till ingen nytta om det visar sig att tilläggsutbildningen inte är tillräcklig för att personen i fråga ska uppnå de kunskapsnivåer som krävs för att utöva veterinäryrket i Sverige. Utredningen drar i likhet med expertmyndigheterna slutsatsen att fler platser på TU-VET i nuläget inte framstår som ett lämpligt alternativ för att komma till rätta med bristen på veterinärer i Sverige. Regeringen delar utredningens bedömning och anser att det bör finnas en alternativ väg till svensk legitimation för veterinärer med utbildning i tredjeland.

När det gäller svensk läkarlegitimation finns det, förutom ett alternativ med kompletterande utbildning på svenskt universitet, en möjlighet för den som genomgått sin utbildning i tredjeland att genomföra kunskapsprov och praktisk tjänstgöring. För att på den vägen få läkarlegitimation i Sverige behöver sökanden genomgå fem steg, nämligen granskad utbildning, kunskapsprov, kurs i svenska författningar, praktisk tjänstgöring och ansökan. Regeringen anser i likhet med utredningen att den modell för väg till legitimation genom kunskapsprov som finns inom hälso- och sjukvården framstår som lämplig även inom djurens hälso- och sjukvård.

Några remissinstanser ifrågasätter lämpligheten i att det införs en möjlighet att få legitimation genom ett kunskapsprov innan den modell som tillämpas inom hälso- och sjukvård har utvärderats. Det är angeläget att skyndsamt skapa förutsättningar för att fler veterinärer från tredjeland

ska kunna komma in på den svenska arbetsmarknaden. Regeringen anser därför att det inte finns skäl att avvakta en eventuell utvärdering av den kunskapsmodell som tillämpas inom hälso- och sjukvården innan en liknande modell införs inom djurens hälso- och sjukvård.

Flera remissinstanser lyfter fram att det bör krävas att veterinärer med utbildning från tredjeland har nödvändiga kunskaper om svenska förhållanden t.ex. när det gäller djurskydd, förebyggande smittskyddsarbete, behandlingsstrategier och ansvarsfull användning av antibiotika. Regeringen delar denna bedömning och anser i likhet med remissinstanserna och utredningen att en sökande som har klarat kunskapsprovet också bör genomgå en kurs i svenska författningar. En sådan kurs skulle kunna tas fram av Jordbruksverket, eventuellt i samråd med andra myndigheter.

Sveriges veterinärförbund och *Länsstyrelsen i Västerbottens län* anser att det kan vara lämpligt att den som genomför ett i huvudsak teoretiskt kunskapsprov under en inledande period arbetar på en arbetsplats med kollegor. Regeringen instämmer i att de praktiska momenten är mycket viktiga för en veterinärs kompetens. Det kan därför vara en lämplig lösning att Jordbruksverket efter ett genomfört kunskapsprov med godkänt resultat beslutar om och i så fall hur lång praktisk tjänstgöring som ska krävas i det enskilda fallet.

LRF, SVA, Sveriges veterinärförbund, Veterinärer utan gränser och *Växa* framhåller att möjligheten att genomgå kompletterande utbildning motsvarande TU-VET bör finnas kvar. Regeringen anser i likhet med utredningen och remissinstanserna att möjligheten till svensk veterinärlegitimation via kunskapsprov och eventuellt efterföljande praktik bör förbehållas dem som vid en inledande granskning förefaller ha en utbildning som väsentligen till längd, nivå och innehåll motsvarar den svenska utbildningen. Personer med en veterinärutbildning som i dessa avseenden inte bedöms nå upp till dessa krav, bör alltså vara hänvisade till kompletterande utbildning.

När det gäller det *UHR* framför om att ett alternativ till ett kunskapsprov skulle kunna vara att *UHR* bedömer hela utbildningen gentemot svensk veterinärexamen konstaterar regeringen att det saknas underlag för att införa ett sådant alternativ.

Regeringen bedömer sammanfattningsvis att det, förutom de befintliga möjligheterna för sökanden med utbildning från tredjeland att få svensk veterinärlegitimation genom en kompletterande utbildning och en praktisk tjänstgöring, bör finnas en möjlighet att få legitimation genom att på annat sätt uppvisa kunskaper och färdigheter som motsvarar de svenska kraven, t.ex. genom kunskapsprov. Den nya möjligheten bör kunna införas genom ett tillägg i 3 kap. 2 § förordningen om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård.

Det behövs inga särskilda bestämmelser om behandling av personuppgifter

Som det redogörs för i avsnitt 5.4 måste enligt EU:s dataskyddsförordning åtminstone en av de rättsliga grunder som anges i förordningens artikel 6 vara uppfylld för att behandlingen av personuppgifter ska anses laglig. En av dessa rättsliga grunder är att behandlingen av personuppgifter är

nödvändig för att utföra en uppgift av allmänt intresse eller som ett led i den personuppgiftsansvariges myndighetsutövning (artikel 6.1 e). I dataskyddslagen anges att personuppgifter får behandlas med stöd av artikel 6.1 e i EU:s dataskyddsförordning, om behandlingen är nödvändig antingen för att utföra en uppgift av allmänt intresse som följer av lag eller annan författning, av kollektivavtal eller av beslut som har meddelats med stöd av lag eller annan författning, eller som ett led i den personuppgiftsansvariges myndighetsutövning enligt lag eller annan författning (2 kap. 2 §).

I samband med handläggningen av ansökningar om svensk veterinärlegitimation enligt de nya reglerna kommer Jordbruksverket att behandla uppgifter om enskilda i form av uppgifter om exempelvis personnummer eller födelsedatum, adress, utbildning och medborgarskap i syfte att handlägga ansökningar. Hanteringen av personuppgifterna vid prövningen av ansökningarna är nödvändig för att Jordbruksverket ska kunna fullfölja de uppgifter som följer av förslaget. Behandlingen är därmed nödvändig som ett led i Jordbruksverkets myndighetsutövning. Rättslig grund för behandlingen kommer därför att finnas i artikel 6.1 e i EU:s dataskyddsförordning och i den förordningsbestämmelse som reglerar Jordbruksverkets skyldighet att pröva sådana ansökningar.

Personuppgiftsbehandlingen i fråga är nödvändig för att genomföra en rättssäker handläggning vid prövning av ansökningar. Någon mindre ingripande åtgärd än att behandla uppgifterna bedöms inte finnas. Sammantaget anser regeringen därför att personuppgiftsbehandlingen och intrånget i den personliga integriteten som behandlingen innebär står i rimlig proportion till den nytta som behandlingen innebär. De uppgifter som kan komma att hanteras vid handläggningen av ansökningar (personnummer, födelsedatum, folkbokföringsadress, utbildning och medborgarskap) tillhör vidare inte sådana särskilda kategorier av personuppgifter som avses i artikel 9 i EU:s dataskyddsförordning.

Enligt 3 kap. 10 § lagen (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning får personnummer och samordningsnummer behandlas utan samtycke endast när det är klart motiverat med hänsyn till ändamålet med behandlingen, vikten av en säker identifiering eller något annat beaktansvärt skäl. Regeringen anser att det för att garantera en rättssäker handläggning bör krävas att den som ansöker om svensk veterinärlegitimation ska kunna identifieras på ett korrekt sätt. Det är inte minst viktigt därför att ett obehörigt användande av titeln veterinär är straffbart. Regeringen anser därför att hanteringen av personnummer under handläggningen hos Jordbruksverket är klart motiverad med hänsyn bl.a. till vikten av en säker identifiering och att personuppgifter i form av personnummer eller samordningsnummer ska få behandlas utan samtycke.

Regeringen gör sammantaget bedömningen att EU:s dataskyddsförordning, dataskyddslagen och förordningen med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning utgör en tillräcklig reglering för den personuppgiftsbehandling som kan komma att ske hos Jordbruksverket.

Med djurhälsopersonal avses i lagen om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård personer som verkar inom djurens hälso- och sjukvård och som är behörighetsreglerade (prop. 2008/09:94 s. 57 och 127). Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan meddela föreskrifter om godkännande för verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård för den som har genomgått utbildning utomlands eller har behörighet att utöva yrket i ett annat land. Bestämmelsen i 1 kap. 4 § lagen om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård som anger vilka som avses med djurhälsopersonal behöver förtydligas på ett sådant sätt att det av bestämmelsen framgår att även den som har fått ett godkännande enligt sådana föreskrifter omfattas av definitionen.

6.2 Det ska vara möjligt att föra journal på engelska

Regeringens förslag: En bestämmelse om att journal ska föras på svenska ska tas in i lagen om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om att en journal får föras på ett annat språk än svenska.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Majoriteten av remissinstanserna, däribland *Anicura*, *Evidensia*, *Gröna arbetsgivare*, *Hästnäringens Nationella Stiftelse*, *Länsstyrelsen i Västerbottens län*, *Sveriges lantbruksuniversitet* och *Sveriges veterinärförbund*, tillstyrker förslaget.

Lantbrukarnas riksförbund anser att möjligheten att använda engelska i journalspråk är avgörande för att veterinärer med utbildningar från andra länder ska kunna arbeta i Sverige. Det är dock enligt förbundet viktigt att det säkerställs att kommunikationen mellan veterinärerna och djurhållarna fungerar.

Svenska kommunalarbetsareförbundet anser att det bör ställas krav på kompletterande verksamhetsstöd och utbildningsinsatser för att säkerställa att kommunikationen mellan personalen och djurägarna fungerar. Enligt förbundet bör de ansvariga myndigheterna få i uppdrag att ta fram ett översättningsverktyg för termer.

Länsstyrelsen i Blekinge län framför att det för att undvika brister i vården bör säkerställas att såväl djurhållare som djurhälsopersonalen vid behov kan få uppgifter från journalen på svenska.

Länsstyrelsen i Värmlands län anser att införandet av en möjlighet att föra journaler på t.ex. engelska inte är konsekvent i förhållande till kraven i förordningen om att personer med utbildning eller auktorisation från ett tredjeland ska, för att få svensk legitimation, ha för yrket nödvändiga kunskaper i svenska, danska eller norska. Länsstyrelsen framhåller även vikten av att verksamhetsutövare ska ha ansvar för att väsentlig

information i journaler görs tillgänglig på svenska på samma sätt som inom hälso- och sjukvården.

Skälen för regeringens förslag: Enligt bestämmelserna i språklagen (2009:600) är svenskan, i egenskap av huvudspråk i Sverige, samhällets gemensamma språk, som alla som är bosatta i Sverige ska ha tillgång till och som ska kunna användas inom alla samhällsområden. Det allmänna har ett särskilt ansvar för att svenskan används och utvecklas. Myndigheter ska använda ett språk som är begripligt för så många som möjligt, även för personer som inte har svenska som modersmål. Om det i en annan lag eller förordning finns bestämmelser som avviker från språklagen gäller den bestämmelsen.

I 2 kap. 5 § 4 lagen (2009:302) om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård finns ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om de övriga skyldigheter för djurhälsopersonalen som behövs för en god och säker vård. Bemyndigandet har i förordningen (2009:1386) om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård förts vidare till Jordbruksverket. Med stöd av det bemyndigandet har Jordbruksverket föreskrivit att den som tillhör djurhälsopersonalen ska föra journal på svenska, norska eller danska och säkerställa att journalen är tydlig och fullständig samt att vetenskapliga begrepp får användas i journalen (3 kap. 6 § Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd om djurhälsopersonal, SJVFS 2023:19).

Inom hälso- och sjukvården gäller att journalhandlingar som en huvudregel ska vara skrivna på svenska. Skyldigheten regleras i 3 kap. 13 § patientdatalagen (2008:355). Enligt den bestämmelsen ska journalhandlingar vara skrivna på svenska språket, vara tydligt utformade och så lätta som möjligt att förstå för patienten. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om att en journalhandling får vara skriven på ett annat språk än svenska. Bemyndigandet har vidarebefordrats till Socialstyrelsen som föreskrivit att yrkesutövare under vissa förutsättningar får föra patientjournal på danska eller norska och, i vissa fall, på engelska. Om en vårdgivare anlitar någon som får föra patientjournal på ett annat språk än svenska måste vårdgivaren säkerställa att kravet på noggrannhet i dokumentationen upprätthålls och att väsentliga ställningstaganden som gäller vård och behandling, förhållningsregler enligt smittskyddslagen (2004:168) samt slutanteckningar eller andra sammanfattningar av genomförd vård finns upprättade på svenska.

Det är mycket viktigt att det språk som används i journaler inom djurens hälso- och sjukvård kan förstås av djurhälsopersonalen och övrig personal inom djurens hälso- och sjukvård, men också av djurägare och försäkringsbolag som ska ta ställning till t.ex. utbetalning av ersättning. Regeringen delar utredningens bedömning att det i lagen om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård bör tas in en bestämmelse som slår fast att journal som huvudregel ska föras på svenska.

Som utredningen konstaterar har det engelska språket fått en allt större roll i det svenska samhället. Regeringen, riksdagen och svenska myndigheter har t.ex. information på engelska på officiella webbplatser och många svenskar använder engelskan regelbundet i arbetet och i studier. En stor del av de veterinärer som legitimeras i Sverige varje år har genomgått sin utbildning i andra länder. Att kunna använda engelska som journal-språk skulle förenkla för personal som inte har svenska som modersmål att

arbeta inom djurens hälso- och sjukvård. Det bör därför vara möjligt att under vissa förutsättningar föra journal på t. ex. engelska. Därutöver bör det även i fortsättningen vara möjligt att föra journal på norska eller danska. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bör därför ges möjlighet att meddela föreskrifter om att en journalhandling får vara skriven på ett annat språk än svenska.

Den omständigheten att en journalhandling skrivs på engelska får dock inte, som flera remissinstanser framhåller, leda till att kommunikationen mellan vårdgivare och djurägare inte fungerar eller till att det uppkommer brister i vården. Det kan därför vara lämpligt att rätten att använda engelska som journalspråk kombineras med vissa krav. Sådana krav skulle t.ex. kunna vara att väsentliga ställningstaganden som gäller vård och behandling och slutanteckningar eller andra sammanfattningar av genomförd vård finns på svenska. Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer kan meddela sådana föreskrifter med stöd av bemyndigandet att meddela föreskrifter om de ytterligare skyldigheter för vårdgivare och djurhälsopersonalen som behövs för en god och säker vård i 2 kap. 5 § lagen om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård.

7 Verksamhetstillsyn inom djurens hälso- och sjukvård

7.1 Verksamhetstillsyn ska införas

Regeringens bedömning: Verksamhetstillsyn bör införas inom djurens hälso- och sjukvård.

Regeringens förslag: Verksamhetstillsynen ska omfatta sådana verksamheter där djurhälsopersonal är anställd eller på annat sätt är verksam.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens bedömning och förslag.

Remissinstanserna: Samtliga remissinstanser som yttrat sig är positiva till att verksamhetstillsyn införs. *Evidensia* anser att verksamhetstillsyn kommer att innebära en ökad trygghet för konsumenter. *Folkhälsomyndigheten* framför att en verksamhetstillsyn kommer att stärka personal- och patientsäkerheten. *Gröna arbetsgivare*, *Naturvetarna*, *Riksföreningen Anställda Inom Djursjukvården (RAID)* och *Sveriges Veterinärförbund* framhåller att en verksamhetstillsyn innebär att ansvar utkrävs på rätt nivå, vilket kommer att förbättra djurhälsopersonalens arbetssituation. *Jordbruksverket* anser att en verksamhetstillsyn förbättrar möjligheterna att säkerställa en god och säker vård. *Vi konsumenter* är positiva till att verksamhetstillsyn införs men befarar att det inte löser problemet med personalbrist.

Skälen för regeringens bedömning och förslag: Inom djurens hälso- och sjukvård bedrivs i dag enbart en individtillsyn. Det är den som vid utövande av verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård tillhör

djurhälsopersonalen som står under tillsyn. Tillsynen utövas av Jordbruksverket och länsstyrelserna i enlighet med vad regeringen bestämmer (5 kap. 1 § lagen om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård). Tillsyn inom djurens hälso- och sjukvård syftar till att säkerställa att krav som det allmänna har ställt upp följs. För att uppnå lagstiftningens syften är det viktigt att tillsynsmyndigheterna har såväl en rådgivande och stödjande funktion som en effektiv tillsyn (prop. 2008/09:94 s. 90).

Djurens hälso- och sjukvård har sedan lagen om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård började gälla 2010 genomgått stora förändringar. Detta gäller särskilt verksamhet som avser smådjursjukvård. Efterfrågan på djursjukvård, även sådan som är mer specialiserad, har ökat och marknaden har expanderat kraftigt. Ägarstrukturen har förändrats på så sätt att ett fåtal aktörer har köpt upp en stor andel av tidigare fristående företag. Även veterinärmedicinen har utvecklats snabbt, vilket medfört att fler yrkesgrupper än tidigare arbetar inom djurens hälso- och sjukvård och att vården i många fall bedrivs i stora enheter som kliniker och djursjukhus.

En effektiv tillsyn bygger på att den är anpassad efter den verksamhet som är föremål för tillsyn. Tillsynsmyndigheterna har i dag inte någon möjlighet att kontrollera eventuella brister på verksamhetsnivå som t.ex. om lokaler och utrustning är ändamålsenliga. De förutsättningar som gäller på arbetsplatsen har, som utredningen konstaterar, stor betydelse för individens möjlighet att kunna utföra sitt arbete på bästa sätt. I många fall har anställd djurhälsopersonal begränsad eller ingen möjlighet alls att bestämma vilken typ av utrustning som ska köpas in till verksamheten eller vilket journalföringssystem som verksamheten ska använda sig av.

Hur verksamheten sköts och organiseras har stor betydelse för möjligheten att bedriva en god och säker vård. En ordning som innebär att även verksamheten som sådan är föremål för tillsyn skulle innebära att ansvar för organisatoriska frågor skulle kunna utkrävas på rätt nivå, det vill säga inte av djurhälsopersonalen utan av den som ansvarar för verksamheten och har den faktiska påverkansmöjligheten. Som *Gröna arbetsgivare*, *Naturvetarna*, *Riksföreningen Anställda Inom Djursjukvården* och *Sveriges Veterinärförbund* lyfter fram skulle detta kunna bidra till att personalens arbetssituation förbättras. En kombination av verksamhetstillsyn och individtillsyn skulle dessutom innebära att tillsynsmyndigheterna kan situationsanpassa tillsynen och därigenom använda sina resurser på ett mer effektivt sätt.

Sammanfattningsvis instämmer regeringen i utredningens bedömning att en verksamhetstillsyn som komplement till den nuvarande individtillsynen kan bidra till en mer effektiv och ändamålsenlig tillsynsverksamhet. Regeringen anser därför att verksamhetstillsyn bör införas inom djurens hälso- och sjukvård.

Inom djurens hälso- och sjukvård förekommer verksamheter där den personal som är anställd eller på annat sätt är verksam inte tillhör djurhälsopersonalen. Det kan tex. handla om verksamhet med så kallade alternativmedicinska behandlingsmetoder eller vissa åtgärder som inte primärt vidtas av skäl som har med djurens hälsotillstånd att göra utan utförs som en konsekvens av djurhållningen i sig, t.ex. kastrering av djur (prop. 2008/09:94 s. 56). Utredningen bedömer att statens ansvar för

tillsyn inte bör omfatta verksamheter som bedrivs enbart med personal som inte ingår i djurhälsopersonalen. Sådana verksamheter kan enligt utredningen röra områden där kunskapen om behandlingsmetodernas effekter är begränsade samtidigt som en tillsyn kan uppfattas som en kvalitetsgaranti för verksamheten. Regeringen anser i likhet med utredningen att det är olämpligt att verksamheter där djurhälsopersonal inte är anställd eller verksam står under statlig tillsyn. Detta skulle som utredningen lyfter fram kunna uppfattas som en garanti även för t.ex. alternativmedicinsk behandling av djur. Verksamhetstillsynen bör därför enligt regeringen endast omfatta sådana verksamheter där djurhälso-personal är anställd eller på annat sätt är verksam.

7.2 Skyldigheter för den som bedriver verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård

Regeringens förslag: Den som är vårdgivare ska bedriva sin verksamhet med den personal, de lokaler och den utrustning som behövs för att tillgodose djurens behov av en god och säker vård.

Vårdgivaren ska även bedriva sin verksamhet på ett sådant sätt att djurhälsopersonalen har förutsättningar att uppfylla de skyldigheter de har enligt lagen.

Termen vårdgivare ska definieras i lagen. Med vårdgivare ska avses en juridisk person, enskild näringsidkare eller statlig myndighet som bedriver hälso- och sjukvård för djur där djurhälsopersonal är anställd eller på annat sätt verksam.

Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om de ytterligare skyldigheter för vårdgivare som behövs för en god och säker vård.

Utredningens förslag överensstämmer delvis med regeringens. Utredningen föreslår att uttrycket vårdgivare inom djurens hälso- och sjukvård införs i lagen. Med det uttrycket avses enligt utredningen inte bara en juridisk person, enskild näringsidkare och statlig myndighet som bedriver hälso- och sjukvård för djur, utan även annan offentlig verksamhet som bedriver sådan vård. Definitionen är, till skillnad från den definition som föreslås av regeringen, inte heller begränsad till att avse verksamheter med djurhälsopersonal. Uttrycket omfattar således alla aktörer inom hälso- och sjukvården, dvs. även aktörer som inte föreslås stå under statlig tillsyn. Utredningen föreslår vidare att all verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård ska bedrivas så att kraven på en god och säker vård av djur uppfylls och att verksamheten uppfyller samhällets krav på djurskydd, smittskydd och livsmedelssäkerhet. När det gäller kravet på att verksamhet som omfattas av tillsyn ska bedrivas på ett sådant sätt att djurhälsopersonalen har förutsättningar att uppfylla sina skyldigheter har utredningens förslag till lagtext en delvis annan utformning.

Remissinstanserna: Endast ett fåtal remissinstanser yttrar sig särskilt över förslagen. *Försvarsmakten* är kritisk till att begreppet vårdgivare inom djurens hälso- och sjukvård även omfattar de aktörer som inte står under tillsyn eftersom det då kan uppfattas som en kvalitetsgaranti för

sådan verksamhet. *Länsstyrelsen i Uppsala län* anser att definitionen av begreppet verksamhetsutövare kan behöva ändras så att den även omfattar sammanslutningar av företagare under ett gemensamt varumärke. *Länsstyrelsen i Gävleborgs län* anför att det bör förtydligas vad som omfattas av vårdgivarens respektive djurhälsopersonalens ansvar. Länsstyrelsen i Uppsala län anser att bestämmelserna om vårdgivarens och djurhälsopersonalens ansvar bör kompletteras med hänvisningar till lagstiftning inom smittskydd, djurskydd, livsmedelssäkerhet och läkemedel.

Skälen för regeringens förslag

Vilka skyldigheter ska en verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård uppfylla?

Utredningen föreslår att det i lagen om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård ska tas in en bestämmelse om att verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård ska bedrivas så att kraven på en god och säker vård av djur uppfylls och att verksamheten uppfyller samhällets krav på djurskydd, smittskydd och livsmedelssäkerhet. Enligt utredningen är dessa grundläggande krav som måste ställas på samtliga verksamheter inom djurens hälso- och sjukvård.

Uttrycket en god och säker vård, liksom uttrycket samhällets krav på djurskydd, smittskydd och livsmedelssäkerhet, finns i dag med i den inledande syftesbestämmelsen i 1 kap. 1 § lagen om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård. Enligt den bestämmelsen syftar lagen till att en god och säker vård av djur och en god djurhälsa uppnås. Lagen ska vidare enligt samma bestämmelse bidra till att samhällets krav på djurskydd, smittskydd och livsmedelssäkerhet uppnås. Med att vården ska vara god och säker avses enligt lagens förarbeten att det enskilda djuret som är sjukt eller skadat och i behov av vård ges adekvat behandling av personal som har relevant utbildning och tillgång till ändamålsenlig utrustning. I begreppet en god och säker vård ingår även att vården ska bedrivas med iakttagande av ett starkt djurskydd (prop. 2008/09:94 s. 54).

I verksamhetstillsynen ligger bl.a. att tillsynsmyndigheten ska kontrollera att den verksamhet som är föremål för tillsynen uppfyller de krav som följer av lagstiftningen om djurens hälso- och sjukvård. Utredningens förslag innebär att det som i dag uttrycks som målsättningar för djurens hälso- och sjukvård nu också blir krav som verksamhetsutövarna ska uppfylla. En bestämmelse om att en verksamhet ska bedrivas så att kraven på en god och säker vård uppfylls är liksom syftesbestämmelsen mycket allmänt hållen och ger i sig ingen ledning när det gäller vad en verksamhetsutövare ska göra för att leva upp till kravet på en sådan vård. Som *Länsstyrelsen i Gävleborgs län* framhåller finns det därför skäl att ge kravbestämmelsen ett mer konkret innehåll genom att i lagen precisera de verksamhetsutövarnas skyldighet i detta avseende innebär. Av förarbetena till lagen framgår som nämns ovan att det i begreppet god och säker vård ligger att det enskilda djuret som är sjukt eller skadat och i behov av vård ges adekvat behandling av personal med relevant utbildning som har tillgång till ändamålsenlig utrustning. Att det i verksamhetsutövarens ansvar bör ingå att se till att verksamheten utformas så att det finns personal, utrustning samt, i förekommande fall, lokaler är också något som lyfts fram av utredningen. Regeringen anser mot den bakgrunden att kravet

i lagen bör formuleras som en skyldighet att bedriva verksamheten med den personal, de lokaler och den utrustning som behövs för att tillgodose djurens behov av en god och säker vård.

När det gäller förslaget att verksamheten ska uppfylla samhällets krav på djurskydd, smittskydd och livsmedelssäkerhet finns detaljerade bestämmelser som syftar till att uppnå de målsättningarna i annan lagstiftning, som även innehåller regler om kontroll. En ordning som innebär att en verksamhetsutövare är skyldig att uppfylla sådana krav även inom ramen för djurens hälso- och sjukvård riskerar att leda till att det uppstår oklarheter om verksamhetsutövarnas ansvar enligt lagen om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård och den nya verksamhetstillsynens omfattning. Regeringen anser därför, till skillnad från utredningen, att lagens målsättning att verksamheten ska uppfylla samhällets krav på djurskydd, smittskydd och livsmedelssäkerhet inte bör formuleras som ett skarpt krav som verksamhetsutövarna ska uppfylla.

När det därefter gäller frågan om vilka verksamheter som ska vara skyldiga att uppfylla det preciserade kravet på en god och säker vård kan det konstateras att myndigheternas tillsyn föreslås omfatta enbart verksamheter där djurhälsopersonal är anställd eller på annat sätt är verksam. En naturlig utgångspunkt är att en skyldighet att uppfylla ett konkret krav också följs upp av en myndighet genom tillsyn eller kontroll. En lösning som innebär att alla verksamhetsutövare är skyldiga att uppfylla samma krav medan bara vissa verksamheter kan bli föremål för tillsyn är inte tillfredsställande. Det preciserade kravet på en god och säker vård bör därför endast gälla för verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård som står under tillsyn enligt lagen.

Den som bedriver verksamhet som omfattas av tillsyn enligt lagen om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård bör även, som utredningen föreslår, vara skyldig att bedriva verksamheten på ett sådant sätt att djurhälsopersonalen har förutsättningar att uppfylla de skyldigheter som de har enligt lagen. Det innebär t.ex. att verksamhetsutövaren ska ansvara för att kvaliteten i verksamheten utvecklas så att den är i överensstämmelse med vetenskap och beprövad erfarenhet, att det finns förutsättningar för journalföring och rapportering av uppgifter om läkemedel samt förutsättningar för att intyg om djurs hälsotillstånd eller vård kan upprättas med noggrannhet och omsorg.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bör, i likhet med vad som gäller i dag i fråga om skyldigheter för djurhälsopersonalen, kunna meddela ytterligare föreskrifter om skyldigheter för den som bedriver verksamhet som står under tillsyn som behövs för en god och säker vård. Det föreslås därför att ett bemyndigande om detta tas in i lagen.

Termen vårdgivare

Utredningen föreslår att det i lagen om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård införs ett nytt uttryck, vårdgivare inom djurens hälso- och sjukvård, för att ange vem som ska uppfylla de nya skyldigheterna. Det uttrycket ska enligt utredningen avse den juridiska person, enskilda näringsidkare, statliga myndighet eller annan offentlig verksamhet som bedriver hälso- och sjukvård för djur. Förslaget utgår från en liknande definition i 1 kap. 3 § patientsäkerhetslagen (2010:659) där det anges att

med vårdgivare i den lagen avses statlig myndighet, region och kommun i fråga om sådan hälso- och sjukvård som myndigheten, regionen eller kommunen har ansvar för samt annan juridisk person eller enskild näringsidkare som bedriver hälso- och sjukvård. Till skillnad från utredningen föreslår dock regeringen att skyldigheten att bedriva en god och säker vård enbart ska gälla verksamheter som står under statlig tillsyn, dvs. sådana verksamheter där djurhälsopersonal är verksam. Det finns därmed inte något behov av att i lagen definiera andra verksamheter än sådana verksamheter. Definitionen bör därför enbart omfatta den som bedriver verksamhet där djurhälsopersonal är verksam. Med en sådan snävare definition undviker man också att definitionen inbegriper t.ex. verksamheter som bedriver alternativmedicinsk behandling av djur och som därför, som *Försvarsmakten* påpekar, skulle kunna uppfattas som en kvalitetsgaranti för sådan verksamhet.

Den verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård som bedrivs i det allmännas regi bedrivs inom ramen för statliga myndigheter. Uttrycket annan offentlig verksamhet fyller därmed inte någon funktion och bör, till skillnad från vad utredningen föreslår, inte ingå i definitionen av vårdgivare.

För en effektiv tillsyn är det viktigt att ansvaret för verksamheten kan kopplas till den konkreta juridiska eller fysiska personen. Regeringen anser därför, till skillnad från *Länsstyrelsen i Uppsala län*, att definitionen av vårdgivare inte bör utvidgas till att avse sammanslutningar av företagare som arbetar under ett gemensamt varumärke.

7.3 Tillsynens bedrivande

Regeringens förslag: Jordbruksverket och länsstyrelserna ska vara tillsynsmyndigheter även när det gäller den nya verksamhetstillsynen.

En tillsynsmyndighet ska genom rådgivning, information och på annat sätt underlätta för vårdgivare att fullgöra sina skyldigheter enligt lagen.

Tillsynsmyndigheten ska ha rätt att, i den utsträckning som behövs för tillsynen, på begäran få upplysningar av vårdgivare.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: De remissinstanser som yttrar sig över förslaget, bl.a. *Svenska Kommunalarbetareförbundet*, *Länsstyrelsen i Uppsala län* och *Länsstyrelsen i Västerbottens län*, är positiva till eller har inga invändningar mot att Jordbruksverket och länsstyrelserna ska vara tillsynsmyndigheter även när det gäller verksamhetstillsynen.

Länsstyrelsen i Värmlands län anser att i vissa situationer skulle sanktionsavgift vara ett mer effektivt verktyg jämfört med ett föreläggande när det gäller viljan att åtgärda brister.

Arbetsmiljöverket anser att det kan finnas ett behov av samverkan mellan behöriga myndigheter eftersom en verksamhet kommer att bli föremål för tillsyn såväl i egenskap av arbetsgivare enligt arbetsmiljölagen (1977:1160) som utifrån bestämmelser i lagen om verksamhet enligt djurens hälso- och sjukvård.

Försvarsmakten anser att såväl tillsyn på individnivå som verksamhetstillsyn i fråga om djurens hälso- och sjukvård inom *Försvarsmakten* bör bedrivas av försvarsinspektören för hälsa och miljö på samma sätt som sker när det gäller tillsyn av hälso- och sjukvården inom *Försvarsmakten*.

Flera remissinstanser anser att det bör klargöras hur verksamhetstillsynen ska bedrivas. *Länsstyrelserna i Gävleborgs, Uppsala och Värmlands län* framhåller vikten av att det klargörs hur frågor om läkemedelshantering ska inkluderas i tillsynen. Länsstyrelsen i *Värmlands län* ifrågasätter även om kontrollen av att personalen har rätt kompetens för uppgiften och att det finns tillräckligt med behörig personal för att en god och säker vård av djur ska garanteras kan genomföras på ett adekvat sätt. *Länsstyrelsen i Stockholms län* efterfrågar förtydliganden när det gäller hur tillsynen över Jordbruksverket som vårdgivare ska utövas.

Skälen för regeringens förslag: Länsstyrelserna och Jordbruksverket är enligt 5 kap. 1 § lagen om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård tillsynsmyndigheter för djurhälsopersonalen. Samma myndigheter bör som utredningen föreslår vara tillsynsmyndigheter även när det gäller den nya verksamhetstillsynen.

Den närmare ansvarsfördelningen mellan länsstyrelserna och Jordbruksverket framgår av 5 kap. 1 § förordningen (2009:1386) om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård. Länsstyrelserna utövar tillsyn över djurhälsopersonalen i respektive län, medan Jordbruksverket samordnar länsstyrelsernas tillsyn och ger råd, stöd och vägledning till länsstyrelserna.

Enligt 5 kap. 2 § lagen om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård ska en tillsynsmyndighet genom rådgivning, information och på annat sätt underlätta för dem som tillhör djurhälsopersonalen att fullgöra sina skyldigheter enligt lagen samt de föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen. Myndigheternas rådgivande och stödjande funktion behöver även omfatta vårdgivare. Bestämmelsen i 5 kap. 2 § lagen om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård ska därför ändras så att den även omfattar vårdgivare.

För att kunna bedriva en effektiv tillsyn är det viktigt att tillsynsmyndigheterna har tillgång till adekvata verktyg. Tillsynsmyndigheten har i dag enligt 5 kap. 3 § 1 lagen om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård rätt att på begäran få upplysningar av den som tillhör djurhälsopersonalen. Motsvarande skyldighet att lämna upplysningar bör även finnas för vårdgivare. En kompletterande bestämmelse om detta bör därför tas in i 5 kap. 3 § 1.

Enligt samma paragraf har tillsynsmyndigheten rätt att få ta del av eller tillfälligt omhändertaga handlingar, prover och annat material som rör verksamheten och få tillträde till områden, anläggningar, byggnader och andra utrymmen som används i verksamheten och där besiktiga djur, göra undersökningar och ta prover. När bestämmelsen infördes gjordes bedömningen att rätten till tillgång till lokaler och handlingar m.m. inte kunde begränsas till djurhälsopersonalens egna lokaler och handlingar (prop. 2008/09:94 s. 91). Bestämmelsen omfattar, som utredningen konstaterar, till sin lydelse redan verksamheter och någon lagändring krävs inte.

Tillsynsmyndigheterna har i dag möjlighet att enligt 5 kap. 7 § lagen om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård meddela de förelägganden som behövs för att lagen och de föreskrifter som har meddelats med stöd

av lagen ska följas. Sådana förelägganden får förenas med vite. Denna möjlighet att meddela förelägganden som vid behov kan förenas med viten bör även kunna användas i förhållande till privata vårdgivare.

Länsstyrelsen i Värmlands län anser att det i vissa fall inte räcker med ett föreläggande och att en sanktionsavgift skulle vara ett mer verkningsfullt medel. Inom djurens hälso- och sjukvård är brister som upptäcks vid tillsyn ofta en följd av bristande kunskap som kan rättas till genom tillsynen. Viljan att följa kraven i lagstiftningen upplevs enligt utredningen som hög. Som utredningen konstaterar bygger kontrollarbetets effektivitet dessutom på ett visst mått av ömsesidig tillit mellan myndigheten och kontrollobjektet, och allt för kraftfulla sanktioner skulle kunna innebära en rollkonflikt eftersom länsstyrelsen då skulle behöva arbeta både förebyggande och korrigerande och samtidigt verka bestraffande. Regeringen delar mot den bakgrunden utredningens bedömning att det i dagsläget inte behövs några ytterligare sanktioner.

Flera länsstyrelser anser att det bör klargöras hur verksamhetstillsynen ska bedrivas. Detaljreglering av verksamhetstillsynen bör, i likhet med vad som gäller vid individtillsynen, ske på föreskriftsnivå. Enligt 5 kap. 3 § 3 förordningen om djurens hälso- och sjukvård får Jordbruksverket meddela föreskrifter om hur tillsyn ska bedrivas. Bemyndigandet omfattar till sin lydelse även verksamhetstillsyn.

Försvarsmakten anser att såväl tillsyn på individnivå som verksamhetstillsyn i fråga om djurens hälso- och sjukvård inom Försvarsmakten bör bedrivas av försvarsinspektören för hälsa och miljö. Det har under utredningen framkommit att det i dag finns ett tiotal fast anställda veterinärer och ungefär lika många veterinära reservofficersbefattningar inom Försvarsmakten. Enligt de uppgifter som Försvarsmakten lämnat till utredningen kommer behovet av veterinärer inom myndigheten att öka, framför allt inom veterinär folkhälsa, och inom fem till tio år bedöms behovet uppgå till ett tjugotal fast anställda veterinärer och ungefär lika många placerade veterinära reservofficerare. Antalet personer som är verksamma inom djurens hälso- och sjukvård inom Försvarsmakten är alltså litet, vilket enligt regeringen kan göra det svårt för tillsynsfunktionen att upparbeta och upprätthålla nödvändig kompetens. Mot den bakgrunden finns det enligt regeringen i nuläget inte skäl att överväga att ge tillsynsansvaret i fråga om djurens hälso- och sjukvård inom Försvarsmakten till försvarsinspektören för hälsa och miljö. *Arbetsmiljöverket* anser att samverkan mellan ansvariga myndigheter inom djurens hälso- och sjukvård och Arbetsmiljöverket bör övervägas i den fortsatta beredningen av förslagen eftersom införandet av verksamhetstillsyn innebär att en verksamhet kan bli föremål för tillsyn utifrån både arbetsmiljölagen och lagen om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård. Tillsyn inom djurens hälso- och sjukvård har till syfte att säkerställa att verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård utövas på ett sådant sätt att en god och säker vård erbjuds och en god djurhälsa uppnås. Regeringen anser att Jordbruksverkets och länsstyrelsernas tillsyn enligt lagen om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård även i fortsättningen bör ha den inriktningen och att det därför saknas skäl att införa en skyldighet för Jordbruksverket och länsstyrelserna att vid tillsyn enligt lagen om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård samråda med Arbetsmiljöverket.

Regeringens förslag: Den som avser att bedriva verksamhet som vårdgivare ska vara skyldig att anmäla detta till Jordbruksverket senast en månad innan verksamheten påbörjas.

Den som upphör att bedriva verksamhet som vårdgivare eller helt eller till väsentlig del ändrar, eller flyttar, verksamheten, ska vara skyldig att anmäla detta till Jordbruksverket inom en månad efter upphörandet, ändringen eller flytten.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om anmälningsskyldigheten.

Regeringens bedömning: EU:s dataskyddsförordning, lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning och förordningen med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning är i allt väsentligt en tillräcklig reglering för den personuppgiftsbehandling som kan komma att ske i samband med anmälningar av verksamheter inom djurens hälso- och sjukvård och registerföringen av de inlämnade uppgifterna. Det behövs inte någon ytterligare lagreglering om denna behandling.

Utredningens förslag överensstämmer i allt väsentligt med regeringens.

Remissinstanserna: Majoriteten av remissinstanserna, däribland *Hästnäringens Nationella Stiftelse*, samtliga länsstyrelser och *Jordbruksverket* tillstyrker eller invänder inte mot att anmälningsskyldigheten införs. Flera av remissinstanserna, däribland *Evidensia* och *Gröna arbetsgivare*, lyfter fram att det är viktigt att Jordbruksverkets it-system är modernt och kompatibelt med de system som de som ska göra anmälan använder för att arbetsbördan för de anmälningsskyldiga begränsas och risker för felaktig rapportering minimeras.

Länsstyrelserna i Uppsala och *Värmlands län* anser att de uppgifter som ska anmälas till Jordbruksverket bör kunna användas även vid kris och krig. Länsstyrelserna framför också att det är viktigt att organisationsnummer och uppgift om var verksamheten faktiskt bedrivs samt uppgifter om vilka djurslag verksamheten behandlar, hur många anställda en verksamhet har och vilka kategorier av djurhälsopersonal de tillhör bör ingå i de uppgifter som ska ingå i anmälan. Länsstyrelsen i Uppsala län anser också att ett system med föreläggande inte är effektivt när det är fråga om verksamheter som tillsynsmyndigheterna inte känner till och menar att en möjlighet att påföra sanktionsavgift bör införas för att göra bestämmelsen om anmälningsskyldigheten mer effektiv. Länsstyrelsen i Värmlands län anser att en möjlighet att ta ut en registervårdsavgift behöver införas eftersom en sådan avgift skulle kunna bidra till att fler anmäler att verksamheten läggs ner.

Skälen för regeringens förslag och bedömning

Anmälan om att starta en ny verksamhet

Att verksamhetstillsyn införs innebär att verksamheter inom djurens hälso- och sjukvård där djurhälsopersonal är anställd eller på annat sätt utöver verksamhet kommer att vara tillsynsobjekt. För att tillsynen ska kunna

vara praktiskt genomförbar, måste tillsynsmyndigheten få kännedom om vilka tillsynsobjekt som finns. En bestämmelse om anmälningsskyldighet för den som avser att bedriva en verksamhet som omfattas av tillsyn bör därför tas in i lagen om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård. Tillsynsmyndigheten kan på ett förhållandevis tidigt stadium behöva planera för en kommande tillsyn. Som utredningen konstaterar kan det också vara en fördel för den som avser att bedriva en verksamhet att på ett tidigt stadium få kontakt med tillsynsmyndigheten. En anmälan om att starta en verksamhet som omfattas av tillsyn bör därför som utredningen föreslår göras senast en månad innan verksamheten startar.

Anmälan om förändrad verksamhet

Tillsynsmyndigheterna behöver även löpande få kännedom om sådana väsentliga förändringar i en verksamhet som är av betydelse för tillsynsmyndigheten att känna till. Vilka förändringar som är att betrakta som väsentliga är beroende bl.a. av verksamhetens art och omfattning samt vilken inriktning verksamheten har. Om en verksamhet helt eller delvis läggs ner är det uppenbart något som tillsynsmyndigheten behöver få veta. Det är även viktigt för tillsynsmyndigheten att känna till om en verksamhet flyttas. Det bör därför tas in en bestämmelse om skyldighet för den som bedriver en tillsynspliktig verksamhet att anmäla sådana förhållanden. Sådana uppgifter bör som utredningen föreslår anmälas till tillsynsmyndigheten inom en månad efter att förändringen, flytten eller nedläggningen har genomförts.

Flera länsstyrelser anser att en möjlighet att ta ut en registervårdsavgift behöver införas eftersom en sådan avgift skulle kunna bidra till att fler anmäler att verksamheten läggs ner. Som det redogörs för i avsnitt 7.3 är viljan att följa gällande reglering inom djurens hälso- och sjukvård stor. Regeringen anser att det för närvarande saknas skäl att överväga en möjlighet att påföra avgift för registervård. Skulle det senare uppmärksammas att det finns ett behov av en sådan avgift kan frågan övervägas på nytt.

Vem ska göra anmälan?

Djurens hälso- och sjukvård kan bedrivas i olika organisationsformer. Om verksamhetsutövaren är en juridisk person är det styrelsen, vd eller motsvarande som ansvarar för att anmälan görs. I de fall då verksamheten bedrivs i enskild verksamhet är det den enskilda näringsidkaren som ska se till att anmälningsskyldigheten fullgörs. När det gäller den verksamhet som bedrivs av Distriktsveterinärerna bör det vara Jordbruksverkets styrelse som ansvarar för att anmälan görs. Det innebär inte att det är styrelsen själv som ska göra anmälan utan ansvaret kan överlåtas till särskilt ansvariga inom myndigheten.

Sanktioner

Även om viljan att följa gällande reglering framstår som stor inom djurens hälso- och sjukvård kan det uppkomma situationer där anmälningsskyldigheten inte uppfylls. Tillsynsmyndigheten kan i ett sådant fall få kännedom om verksamheten genom exempelvis klagomål eller vid individtillsynen av djurhälsopersonalen. Tillsynsmyndigheten behöver i

sådana situationer ha möjlighet att meddela förelägganden som vid behov kan förenas med vite för att anmälningsskyldigheten ska följas. Tillsynsmyndigheten får enligt 5 kap. 7 § lagen om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård meddela de förelägganden som behövs för att lagen om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård och de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen ska följas samt förena sådana förelägganden med vite. Någon författningsändring krävs alltså inte i detta avseende.

Länsstyrelsen i Uppsala län anser att en möjlighet att påföra sanktionsavgift bör införas för att göra bestämmelsen om anmälningsskyldighet mer effektiv. Som det redogörs för i avsnitt 7.3 är viljan att följa gällande reglering inom djurens hälso- och sjukvård stor medan införandet av sanktionsavgifter kan påverka tilliten mellan tillsynsmyndigheterna och verksamheterna på ett negativt sätt. Regeringen anser att det för närvarande inte finns skäl att överväga en möjlighet att påföra sanktionsavgift vid utebliven anmälan. Skulle det senare uppmärksammas att det finns ett behov av en sådan sanktionsmöjlighet vid utebliven anmälan kan frågan övervägas på nytt.

Det behövs ett bemyndigande att meddela föreskrifter om anmälningsskyldigheten

Att de uppgifter som ska lämnas är relevanta ur tillsynshänseende och att uppgiftslämnandet inte belastar verksamheter i onödan är en förutsättning för ett väl fungerande anmälningsförfarande. Det bör därför på lägre nivå än lag framgå vilka närmare uppgifter som ska ingå i anmälan och hur anmälan ska göras. Det kan exempelvis handla om verksamhetens organisationsnummer, adress och kontaktuppgifter, uppgifter om vem som är ansvarig för verksamheten, verksamhetens inriktning, storlek och öppettider eller om verksamheten bedriver ambulerande tjänst. Det kan även finnas behov av att meddela föreskrifter om vad som ska krävas för att en verksamhetsutövare ska vara skyldig att anmäla att en verksamhet har förändrats. Det bör därför införas ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om anmälningsskyldigheten.

Det är, som *Evidensia* och *Gröna arbetsgivare* lyfter fram, viktigt att det it-system som används av Jordbruksverket för att registrera de uppgifter som anmäls är effektivt och rättssäkert och att den administrativa bördan för verksamhetsutövarna begränsas. De synpunkter som remissinstanserna för fram bör beaktas vid det praktiska arbetet med framtagandet av systemet.

Länsstyrelserna i Uppsala och Värmlands län anser att de uppgifter som ska anmälas till Jordbruksverket bör kunna användas även vid kris och krig. Utredningen har endast behandlat frågan om de uppgifter som ska samlas in från de som bedriver verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård med utgångspunkt i att uppgifterna behövs för att Jordbruksverket och länsstyrelserna ska kunna bedriva tillsyn enligt lagen om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård. Det saknas därmed beredningsunderlag för att i detta lagstiftningsärende överväga om uppgifterna bör kunna hanteras vid kris och krig.

Som det redogörs för i avsnitt 5.4 måste enligt EU:s dataskyddsförordning åtminstone en av de rättsliga grunder som anges i förordningens artikel 6 vara uppfylld för att behandlingen av personuppgifter ska anses laglig. En av dessa rättsliga grunder är att behandlingen av personuppgifter är nödvändig för att utföra en uppgift av allmänt intresse eller som ett led i den personuppgiftsansvariges myndighetsutövning (artikel 6.1 e). I dataskyddslagen anges att personuppgifter får behandlas med stöd av artikel 6.1 e i EU:s dataskyddsförordning, om behandlingen är nödvändig antingen för att utföra en uppgift av allmänt intresse som följer av lag eller annan författning, av kollektivavtal eller av beslut som har meddelats med stöd av lag eller annan författning, eller som ett led i den personuppgiftsansvariges myndighetsutövning enligt lag eller annan författning (2 kap. 2 §).

Huvudsyftet med att de som avser att bedriva verksamhet där djurhälso-personal arbetar eller är verksam ska anmäla det till Jordbruksverket är att tillsynsmyndigheterna ska få kännedom om att de verksamheter de har tillsynsansvar för existerar och var de faktiskt bedrivs. Jordbruksverkets och länsstyrelsernas skyldighet att bedriva tillsyn över verksamheter inom djurens hälso- och sjukvård där djurhälsopersonal är anställd kommer att regleras i förordningen (2009:1386) om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård. Alla uppgifter som riksdagen eller regeringen gett i uppdrag åt statliga myndigheter att utföra är av allmänt intresse. Om uppgifterna inte vore av allmänt intresse skulle myndigheterna inte ha ålagts att utföra dem (se prop. 2017/18:105 s. 56–57). I tidigare lagstiftnings-ärenden har således de uppgifter som statliga myndigheter utför generellt ansetts vara uppgifter av allmänt intresse (se prop. 2017/18:122 s. 28–29). Den personuppgiftsbehandling som sker hos Jordbruksverket och länsstyrelserna med anledning av den föreslagna anmälningsskyldigheten bör därför ses som nödvändig för att fullgöra en uppgift av allmänt intresse eller som ett led i myndighetsutövning.

De uppgifter som tillsynsmyndigheterna behöver tillgång till är exempelvis uppgifter om den som bedriver verksamhet och var verksamheten bedrivs samt om verksamhetens inriktning och omfattning. När det gäller uppgifter som kan knytas till fysiska personer är det främst fråga om namn och kontaktuppgifter för t.ex. kontaktpersoner. I fråga om fysiska personer som bedriver enskild näringsverksamhet är det nödvändigt att även personnummer ska kunna registreras. Personnummer är inte någon känslig personuppgift men det omfattas av ett särskilt skydd enligt dataskyddslagen. Enligt 3 kap. 10 § dataskyddslagen får personnummer behandlas utan samtycke endast när det är klart motiverat med hänsyn till ändamålet med behandlingen, vikten av en säker identifiering eller något annat beaktansvärt skäl. I de fall verksamheten inte bedrivs i någon associationsrättslig form är registrering av personnumret enda möjligheten till att säkert kunna identifiera den som bedriver verksamheten. Det bör därför anses klart motiverat att uppgiftsbehandlingen även får avse personnummer för de enskilda näringsidkare som bedriver djurens hälso- och sjukvård.

Det kan sammanfattningsvis konstateras att det inte handlar om ett särskilt betydande antal uppgifter och det rör sig inte heller om uppgifter av känslig karaktär. De som berörs av uppgiftsinsamlingen kommer dessutom att vara medvetna om vilka uppgifter det gäller eftersom insamlingen bygger på ett anmälningsförfarande. Regeringen anser att det integritetsintrång som en sådan behandling innebär måste anses vara proportionerligt i förhållande till syftet, nämligen att tillsynsmyndigheterna ska kunna fullgöra sin skyldighet att bedriva tillsyn över de verksamheter inom djurens hälso- och sjukvård där djurhälsopersonal är anställd eller på annat sätt verksam. Regeringen delar vidare utredningens bedömning att varken uppgifternas omfattning eller karaktär är sådana att det är fråga om ett sådant betydande intrång i den personliga integriteten som avses i 2 kap. 6 § andra stycket regeringsformen.

Regeringen gör sammantaget bedömningen att EU:s dataskyddsförordning, dataskyddslagen och förordningen med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning i allt väsentligt utgör en tillräcklig reglering för den personuppgiftsbehandling som kan komma att ske hos myndigheterna. Det bör dock i förordning införas bestämmelser om ändamålet med den personuppgiftshantering som kan komma att ske, personuppgiftsansvar och åtkomst till uppgifterna. Det behövs inte något bemyndigande för detta, utan sådana bestämmelser kan meddelas med stöd av regeringens restkompetens.

7.5 Finansiering av verksamhetstillsynen

Regeringens bedömning: Verksamhetstillsynen inom djurens hälso- och sjukvård bör finansieras med offentliga medel.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens bedömning.

Remissinstanserna: Majoriteten av de remissinstanser som yttrar sig över hur tillsynen bör finansieras, däribland *Länsstyrelserna i Blekinge, Skåne och Västerbottens län*, *Statskontoret*, *Svenska Hovslagareföreningen* och *Sveriges Veterinärförbund*, tillstyrker eller invänder inte mot bedömningen att även verksamhetstillsynen bör finansieras med offentliga medel. Samtliga länsstyrelser framför att en fungerande tillsyn kräver att länsstyrelserna tillförs tillräckliga medel.

Ekonomistyrningsverket och *Länsstyrelsen i Värmlands län* anser att ett alternativ med avgiftsfinansiering inte har utretts tillräckligt och påpekar att avgifter kan utformas så att de inte är för betungande för företaget.

Djurskyddet Sverige anser att det bör övervägas om avgift ska tas ut för kostnader som uppkommer till följd av konstaterade brister på samma sätt som det i dag görs inom offentlig djurskyddskontroll.

Skälen för regeringens bedömning: Regeringen har i skrivelsen En tydlig, rättssäker och effektiv tillsyn uttalat att tillsyn i normalfallet bör finansieras genom avgifter, men att det för vissa verksamheter kan vara lämpligt att låta tillsynen finansieras med skatter (skr. 2009/10:79 s. 19–20). Som exempel på fall där det är motiverat att låta tillsynen finansieras med skatter anges fallet då objektsansvarigas eller tillsynsorganens kostnader för att administrera ett avgiftsuttag bedöms som höga i relation till avgiften i övrigt.

Statskontoret har i en rapport från 2020 lyft fram vissa nackdelar med avgiftsfinansierad tillsyn. Statskontoret pekade bl.a. på risken för att en hög avgift kan få små företag som inte har så stor betalningsförmåga att undvika att etablera sig på en marknad. Vidare poängterades att finansiering av tillsyn med avgifter i regel innebär vissa kostnader för administration, både för tillsynsmyndigheten och för tillsynsobjektet. Det är enligt Statskontoret lämpligt att tillsyn inom ett och samma område finansieras på samma sätt (Statskontorets rapport På väg mot en bättre tillsyn? En studie av den statliga tillsynens utveckling, s. 47–48).

Den nuvarande individtillsynen inom djurens hälso- och sjukvård finansieras med anslagsmedel. Regeringen uttalade i förarbetena till lagen om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård att en omständighet som talar emot att avgiftsfinansiera tillsynen över djurhälsopersonalen är svårigheten att tydligt definiera vilka som ska ingå i avgiftskollektivet. Svårigheten gällde främst de veterinärer som har legitimation utan att yrkesmässigt bedriva någon veterinärverksamhet men som bisyssla utför vaccinationer och enklare veterinärmedicinska åtgärder (prop. 2008/09:94 s. 92). Regeringen delar utredningens bedömning att det argumentet även gäller en ordning med en avgiftsfinansierad kombinerad individ- och verksamhetstillsyn.

Utredningen har även övervägt ett alternativ som innebär att individtillsynen även i fortsättningen finansieras via skatter medan en avgift tas ut för den tillsyn som avser verksamheter, men kommit fram till att denna lösning inte är lämplig. Enligt uppgifter till utredningen förekommer det att länsstyrelsernas tillsyn över djurhälsopersonal enligt lagen om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård samordnas med annan tillsyn som i dag finansieras med offentliga medel, exempelvis kontroll med stöd av bl.a. provtagningslagen (2006:806) av att hygienregler följs. Om verksamhetstillsynen sker samtidigt som tillsyn över djurhälsopersonal och annan offentligt finansierad tillsyn, kan det, som utredningen konstaterar, vara resurskrävande att precisera och dokumentera vilken del av tillsynen som ska finansieras med skatter och vilken del som i stället ska finansieras med avgifter.

Som utredningen konstaterar kan det finnas en risk för att en hög tillsynsavgift kan få små företag att undvika att etablera sig på marknaden. Några remissinstanser påpekar dock att avgifter kan utformas så att de inte är för betungande för företag. För att avgifterna inte ska vara en för stor belastning för de mindre företagen behöver de differentieras, exempelvis utifrån företagets storlek eller utifrån vilka personalkategorier som är anställda eller på annat sätt verksamma i företaget. Avgifterna behöver differentieras utifrån företagets storlek även med hänsyn till att konkurrensen inte får snedvridas i förhållande till de små företagen. Att ta fram föreskrifter om hur avgifterna ska beräknas och beräkna avgifternas storlek samt fortlöpande underhålla och anpassa avgiftssystemet till ändrade förhållanden i samhället kan kräva betydande administrativa resurser. Den ökade administrationen är svår att rättfärdiga i de fall där kostnaderna för den inte står i rimlig proportion till de intäkter avgifterna genererar. Avgiftsfinansierad tillsyn medför dessutom ökade administrationskostnader även för företagen.

Den övervägande majoriteten av verksamheterna inom djurens hälso- och sjukvård är privata. Den statliga Distriktsveterinärorganisationen, vars

verksamhet motiveras bl.a. utifrån statens ansvar för smittskydd och veterinär service utgör emellertid en förhållandevis stor del av djurens hälso- och sjukvård. Även detta talar för att kostnaderna bör finansieras med anslagsmedel.

Enligt länsstyrelsernas beräkning uppgår den uppskattade årliga kostnaden att bedriva kombinerad individ- och verksamhetstillsyn till cirka 8 miljoner kronor per år. Finansiering av tillsyn med avgifter innebär som beskrivs ovan vissa kostnader för administration, både för tillsynsmyndigheten och för tillsynsobjektet. Regeringen delar utredningens bedömning att kostnaderna för tillsynen i sammanhanget inte framstår som särskilt höga.

Regeringen anser vidare, till skillnad från *Djurskyddet Sverige*, att det för närvarande inte finns skäl att överväga reglering som innebär att avgift tas ut för kostnader som uppkommer till följd av konstaterade brister. Skulle det senare uppmärksammas att det finns ett behov av sådan reglering kan frågan övervägas på nytt. Regeringen bedömer sammanfattningsvis i likhet med utredningen att övervägande skäl talar för att tillsynen inom djurens hälso- och sjukvård ska finansieras med offentliga medel.

8 Statens ansvar för smittskyddsberedskap och tillgången till djurens hälso- och sjukvård

Jordbruksverket och Distriktsveterinärerna ansvarar i dag för smittskyddsberedskap och tillgången till djurens hälso- och sjukvård

Det nuvarande regelverket för veterinär service och smittskyddsberedskap trädde i kraft den 1 januari 2010. I propositionen *En ny organisation för veterinär service* och vid utbrott av smittsamma djursjukdomar gjorde regeringen bedömningen att det visserligen behövs en statlig veterinär organisation för att säkerställa en väl fungerande organisation vid utbrott av smittsamma djursjukdomar och vård av djur i hela landet dygnet runt, men att den inte bör vara större än att den klarar av uppdraget. Regeringen konstaterade vidare att Distriktsveterinärerna är en betydande regional aktör med en dominerande ställning och att konkurrensen på veterinärmarknaden är svag. För att uppnå en effektivare organisation gjordes därför bedömningen att privatpraktiserande veterinärer skulle ges större möjlighet att delta i smittskydds- och jourberedskap och få del av det statliga stöd som Distriktsveterinärerna hittills fått för sådan verksamhet (prop. 2008/09:211 s. 48–49).

Jordbruksverkets och Distriktsveterinärernas ansvar och roller när det gäller smittskyddsberedskap och tillgången till djurens hälso- och sjukvård regleras i förordningen (2009:1464) med instruktion för Statens jordbruksverk. Enligt 10 § ska Jordbruksverket vidta åtgärder för att

säkerställa tillgången till veterinärer vid utbrott av smittsamma djursjukdomar samt för att alla djur i människans vård ska kunna få hälso- och sjukvård. Av 22 § framgår att Distriktsveterinärerna utgör en särskild verksamhetsgren vid Jordbruksverket. Det framgår vidare av 22 § att en organisatorisk enhet inom Jordbruksverket som är organisatoriskt åtskild från Distriktsveterinärerna ska säkerställa tillgången till veterinärer enligt 10 § genom upphandling enligt lagen (2016:1145) om offentlig upphandling eller genom att ge uppdrag till Distriktsveterinärerna. Enligt 23 § får Distriktsveterinärerna endast vara etablerade där det krävs för att säkerställa tillgången till veterinärer enligt 10 §. I förordningen finns även bestämmelser som begränsar vilken typ av djurhälsovård som Distriktsveterinärerna får bedriva.

Bestämmelser om Jordbruksverkets rätt att ingå avtal med privata veterinärer som vill delta i djurhälsovård eller smittskyddsberedskap finns i förordningen (2009:1397) om veterinär service av allmänt ekonomiskt intresse. Av förordningens 1 § framgår att följande verksamheter avses med veterinär service av allmänt ekonomiskt intresse:

- Deltagande i en beredskapsorganisation vid utbrott av smittsamma djursjukdomar.
- Beredskap för djursjukvård under jourtid.
- Djurhälso- och djursjukvård i sådana områden av landet där det bedöms att tillfredsställande veterinär service inte skulle kunna bedrivas på marknadsmässiga grunder.

Enligt 2 § förordningen om veterinär service av allmänt ekonomiskt intresse får Jordbruksverket ingå avtal om skyldighet att utföra veterinär service av allmänt ekonomiskt intresse. Till grund för ett avtal ska i första hand ett öppet anbudsförfarande i enlighet med bestämmelserna i lagen (2016:1145) om offentlig upphandling användas, där även Distriktsveterinärerna har rätt att lämna anbud (prop. 2008/09:211 s. 49). Om ett öppet anbudsförfarande är resultatlöst ska Jordbruksverket se till att avtalet med utföraren innehåller bestämmelser om ersättningen som fastställs i enlighet med 4 § samma förordning. Kostnader och intäkter beräknas för den verksamhet som ingår i avtalet med utrymme för en rimlig avkastning.

Jordbruksverket har enligt 2 § krigsveterinärförordningen (1981:648) i uppdrag att ansvara för att leda den civila veterinärverksamheten. Av 2 § andra stycket framkommer att Jordbruksverket ska dela in landet i krigsveterinärömråden och att ett sådant område kan delas in i krigsveterinärdistrikt.

Intresset hos privata veterinärer för att delta i smittskydds- och jourberedskap är lågt

Trots intentionen att privatpraktiserande veterinärer i större utsträckning skulle delta i smittskydds- och jourberedskapen har veterinärerna visat lite intresse av att utföra sådana uppgifter. Jordbruksverket har därför under de senaste åren enbart genomfört ett fåtal upphandlingar. Till följd av det låga intresset från privatpraktiserande veterinärer har Jordbruksverket även beslutat att Distriktsveterinärerna helt ska ta över beredskapen i vissa

8.1 Jordbruksverket ska även i fortsättningen ha ansvar för smittskyddet

Regeringens bedömning: Jordbruksverket bör även i fortsättningen säkerställa tillgången till veterinärer vid utbrott av smittsamma djursjukdomar. Det bör för det ändamålet alltså finnas en organisation som i grunden består av statligt anställda veterinärer.

Utredningens bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Samtliga remissinstanser är positiva till att tillgången till veterinärer vid utbrott av smittsamma sjukdomar även i fortsättningen säkerställs av Jordbruksverket och att det alltså ska finnas en organisation som i grunden består av statligt anställda veterinärer. *Folkhälsomyndigheten* lyfter fram att statens ansvar för smittskydd och beredskap tillgodoser kravet på helhetssyn vid bekämpning av sjukdomsutbrott och förebyggande av antibiotikaresistens. *Livsmedelsverket* anser att det är viktigt att staten fortsatt har det övergripande ansvaret för smittskydd mot bakgrund av behovet av att kunna hantera befintliga smittsamma sjukdomar och nya smittor och spridningsvägar. Flera remissinstanser, däribland *Lantbrukarnas Riksförbund (LRF)*, *Sveriges veterinärförbund* och *Växa*, framhåller vikten av samverkan mellan statliga och privatpraktiserande veterinärer eftersom särskild kompetens vad gäller vissa djurslag finns hos privata aktörer.

Skälen för regeringens förslag: Sverige har generellt sett ett gott djurhälsoläge och svenska djur är fria från många sjukdomar som finns i andra länder. Detta är i första hand ett resultat av ett väl fungerande veterinärväsende, engagerade och kunniga djurägare och ett mångårigt samarbete mellan stat och näring i dessa frågor, inte minst vad gäller det förebyggande djurhälsoarbetet. Sverige har också tydligt genom sin djurpolitik betonat betydelsen av ett gott djurskydd och ett gott djurhälsotillstånd bland djur i människans tjänst. Sveriges ledande position inom EU vad gäller låg antibiotikaanvändning till djur kan ses som ett kvitto på att gott djurskydd, god produktionseffektivitet och låg antibiotikaanvändning framgångsrikt kan kombineras.

Regeringen anser i likhet med utredningen och remissinstanserna att det är nödvändigt att staten även i framtiden tar ett stort ansvar för smittskyddet och att Jordbruksverket alltså säkerställer tillgången till veterinärer vid utbrott av smittsamma djursjukdomar.

Ett gott smittskydd kräver förebyggande djurhälsovård, tidig upptäckt av smitta samt tillgång till en effektiv beredskapsorganisation för bekämpande när ett smittoutbrott är ett faktum. Ett snabbt agerande är avgörande för att begränsa utbrott och minska förluster. För att uppnå detta krävs inte bara ett skyndsamt agerande från djurägaren utan också en central aktör som bär huvudansvaret för att tillhandahålla veterinärer vid utbrott av smittsamma djursjukdomar. Utan en tillräckligt stor veterinär fältorganisation som snabbt kan mobiliseras och är uthållig över tid kan

introduktion av en smitta få allvarliga följder i form av smittspridning, djurlidande, negativ påverkan på livsmedelsproduktionen, folkhälsan och konsekvenser för samhällsekonomin. En naturlig lösning är att de praktiska uppgifterna inom smittskyddsberedskapen även i fortsättningen sköts av personal från Distriktsveterinärerna, som är en del av Jordbruksverket. Att anlita veterinärer från Distriktsveterinärerna för dessa uppgifter har sina fördelar eftersom veterinärerna är anställda av Jordbruksverket och därför, genom omfördelning av personalresurser inom distriktsveterinärorganisationen, snabbt kan tas i anspråk vid ett sjukdomsutbrott. För att säkerställa tillräckligt med veterinär kapacitet anser utredningen att det är rimligt att Distriktsveterinärerna också har en viss överkapacitet för att kunna klara flera parallella utbrott samtidigt som basverksamheten inte i allt för stor utsträckning blir lidande. Regeringen delar den bedömningen. Flera remissinstanser framhåller vikten av samverkan mellan statliga och privatpraktiserande veterinärer eftersom särskild kompetens vad gäller vissa djurslag finns hos privata aktörer. Att uppgifterna inom smittskyddet som utgångspunkt sköts av Distriktsveterinärerna hindrar inte att beredskapsorganisationen även omfattar andra veterinärer som kan upphandlas inom ramen för veterinär service av allmänt ekonomiskt intresse eller genom specifika upphandlingar för enskilda händelser (se vidare avsnitt 8.3).

8.2 Privata aktörer bör i framtiden ta ett större ansvar för beredskapen för djursjukvård under jourtid

Regeringens bedömning: Jordbruksverkets ansvar för tillgången till veterinärer för att alla djur i människans vård ska få sjukvård oavsett tidpunkt på dygnet om det finns djurskyddsskäl, bör i nuläget inte inskränkas.

Privata aktörer bör i framtiden ta ett större ansvar för beredskapen för djursjukvård under jourtid.

Utredningens förslag överensstämmer delvis med regeringens bedömning. Utredningen föreslår att Jordbruksverkets ansvar för tillgången till veterinär ska begränsas till att säkerställa att det finns tillgång till tillfredsställande veterinär service oavsett tidpunkt på dygnet, om det finns djurskyddsskäl. När det gäller hur åtagandet för veterinär service ska utformas förordar utredningen en modell som innebär att Distriktsveterinärernas verksamhet bedrivs mellan 06.00 och 23.00, om djurskyddet därmed kan upprätthållas, och att Distriktsveterinärerna samtidigt erbjuder ägare av lantbruksdjur och häst konsultation med en veterinär t.ex. genom en digital tjänst under beredskapstid.

Remissinstanserna: Majoriteten av de remissinstanser som har yttrat sig, däribland *Djurens rätt*, *Djurskyddet Sverige*, *Gård och djurhälsan*, *Hästnäringens Nationella Stiftelse*, *Lantbrukarnas Riksförbund (LRF)*, *Statens jordbruksverk (Jordbruksverket)*, *de flesta länsstyrelser*, *Statens veterinärmedicinska anstalt (SVA)* och *Sveriges lantbruksuniversitet*, är kritiska till att Jordbruksverkets ansvar när det gäller tillgång till

veterinärer begränsas genom att vården utformas enligt den av utredningen föreslagna modellen. Flera av remissinstanserna, bl.a. Djurskyddet Sverige, LRF och *Länsstyrelserna i Blekinge, Södermanlands och Skåne län*, anser att modellen inte är förenlig med djurskyddet eftersom den innebär att tillgången till kliniskt verksam veterinär som kan undersöka och behandla ett djur under beredskapstid ersätts med tillgång till rådgivning genom digitalt verktyg eller på telefon. *Svenska kennelklubben* befärdar att utredningens förslag innebär att sjuka djur kommer att avlivas vid akuta tillstånd som inte kan avhjälpas på telefon. *Länsstyrelsen i Västerbottens län* framhåller att det inte finns några privata aktörer i länet som kan ge vård till lantbrukets djur och häst nattetid och under helger och att det saknas privata smådjursjukhus som har öppet under jourtid. Den föreslagna modellen skulle därför enligt länsstyrelsen försämra djurskyddet i länet.

Gård och djurhälsan menar att den av utredningen föreslagna modellen skulle försämra möjligheterna att upprätthålla en god hälso- och sjukvård för lantbrukets djur och därigenom försvåra återuppbyggnaden av Sveriges civila försvar. Företaget anser även att modellen inte är förenlig med Sveriges livsmedelsstrategi, som ska skapa bättre förutsättningar för livsmedelsproducenterna och minska matsvinnet.

Länsstyrelsen i Västerbottens län anser att det är oklart hur smittskyddet ska kunna upprätthållas av statens ansvar när det gäller tillgången till veterinär utformas enligt den modell som utredningen förordar.

Växa menar att det saknas en tydlig analys av förslagens konsekvenser när det gäller möjliga effekter, risker och kostnader.

Jordbruksverket anser att en lösning som innebär att tillgången till veterinär service minskar nattetid skulle innebära en avlastning för de veterinärer som i dag har beredskap. Lösningen skulle dock samtidigt medföra negativa konsekvenser för djurskyddet, djurägarna och möjligheten till företagande på landsbygden. Det är enligt verket av största vikt att det i stället skapas bättre förutsättningar för att göra det mer attraktivt för privatpraktiserande veterinärer att delta i beredskapsarbetet.

Skälen för regeringens bedömning: Under de senaste årtiondena har utvecklingen inom djurens hälso- och sjukvård inneburit att förutsättningarna för att bedriva vård har förändrats markant, framför allt när det gäller sällskapsdjur och häst, men även för lantbrukets djur. Den tekniska utvecklingen har lett till att det numera finns avancerade diagnostiska verktyg och behandlingsalternativ som i princip är jämförbara med de som används vid vård av människor. Tillgången till mer avancerad vård har inneburit en ökad efterfrågan på mer specificerad vård för sällskapsdjur. Efterfrågan på djursjukvård har även ökat generellt, framför allt för sällskapsdjur. Vidare har ägarstrukturen förändrats genom att ett fåtal privata aktörer har köpt upp en stor andel av de tidigare fristående företagen på marknaden. I takt med utvecklingen på marknaden har också behovet av utbildad personal ökat. Detta innebär att det i dag finns brist på framför allt veterinärer och djursjukskötare.

Inom lantbrukssektorn pågår en successiv förändring till större men färre produktionsplatser, samtidigt som behovet av akut djursjukvård minskar till förmån för planerad djurhälsovård. Vissa djurslag, såsom gris, fjäderfä och till viss del får och get, behöver nästan ingen akut djursjukvård. För

andra djurslag inom lantbruket visar statistiken att antalet förrättningar har minskat väsentligt.

Staten har under modern tid tagit ett stort ansvar för djurens hälso- och sjukvård särskilt under beredskapstid, kopplat till målsättningen om ett gott djurskydd, god djurhälsa, gott smittskydd, god folkhälsa och säkra livsmedel. Regeringen delar utredningens bedömning att detta alltfjämt bör vara utgångspunkten. Regeringen anser också i likhet med utredningen att ansvaret för tillgången till veterinärer även fortsättningsvis bör ligga på Jordbruksverket.

Jordbruksverkets ansvar för tillgången till veterinär för att djur ska få sjukvård regleras i 10 § förordningen (2009:1464) med instruktion för Statens jordbruksverk. Enligt 10 § första stycket ska myndigheten vidta åtgärder för att säkerställa tillgången till veterinärer vid utbrott av smittsamma djursjukdomar samt för att alla djur i människans vård ska kunna få hälso- och sjukvård. Enligt bestämmelsens andra stycke ska tillgången till veterinär för att djur ska få sjukvård finnas oavsett tidpunkt på dygnet om det finns djurskyddsskäl. Om djuret de facto får vård kan bero på många faktorer utöver lagstiftningen som t.ex. när djurägare utför tillsyn över djuret, hur snabbt djurägaren tillkallar veterinär och om veterinär som är i beredskap är tillgänglig eller upptagen med ett annat djur som behöver vård. Som utredningen konstaterar innebär bestämmelsen inte i praktiken en hundra procentig garanti för att varje enskilt djur i alla lägen garanteras vård.

Utredningen föreslår att statens åtagande när det gäller tillgången till veterinär för att djur ska få sjukvård ska formuleras på ett sätt som gör det möjligt att anpassa tillgången till de ändrade förutsättningarna på marknaden. Förslaget innebär att Jordbruksverket, i stället för att svara för att det ska finnas tillgång till veterinär oavsett tidpunkt på dygnet, om det finns djurskyddsskäl, ska säkerställa att det finns tillgång till tillfredsställande veterinär service oavsett tidpunkt på dygnet, om det finns djurskyddsskäl.

Utredningen har samtidigt presenterat sex modeller som den menar skulle kunna leda till en större flexibilitet när det gäller kraven på tillgänglighet. Utredningen förordar den modell som innebär att Distriktsveterinärerna ska erbjuda veterinär service enbart mellan kl. 06.00 och 23.00 men samtidigt ansvara för att det under beredskapstid, kl. 17.00–08.00 alla dagar samt helgdag, finns en beredskapstjänst för veterinär rådgivning på telefon eller genom en digital tjänst för djurägare till lantbrukets djur och häst. Privatpraktiserande veterinärer som erbjuder veterinärvård till häst eller lantbrukets djur föreslås kunna ansluta sig till beredskapstjänsten för att ytterligare säkra tillgången till klinisk veterinärvård.

Regeringen anser i likhet med majoriteten av remissinstanserna att den föreslagna modellen som innebär att tillgången till djursjukvård nattetid ersätts med en rådgivningstjänst kan bli svår att förena med kraven i djurskydds- och smittskyddslagstiftningen och Sveriges livsmedelsstrategi och uppbyggnaden av civilt försvar. Regeringen instämmer emellertid samtidigt i utredningens bedömning att den nuvarande modellen som innebär att Distriktsveterinärerna tar ett mycket stort ansvar för den veterinära beredskapen i längden inte är hållbar. Jordbruksverket och Distriktsveterinärerna har för utredningen beskrivit en i det närmaste

alarmerande situation där man på grund av allt högre arbetsbelastning, bl.a. på grund av att privata fältveterinärer helt avvecklar sin verksamhet eller inte längre erbjuder beredskap, i kombination med svårigheter att rekrytera veterinärer till verksamheter med organiserad beredskap, behöver välja mellan en bristande arbetsmiljö och ett gott djurskydd eller en god arbetsmiljö och ett otillfredsställande djurskydd. Det finns således, enligt regeringens mening, en hög risk att ett bibehållande av nuvarande system inom kort får negativa konsekvenser för djurskyddet. Regeringen delar utredningens bedömning att det inte är självklart att ansvaret för beredskapen, på en marknad som till stora delar består av privata aktörer, huvudsakligen ska axlas av det offentliga. Detta innebär att det behöver övervägas närmare på vilket sätt statens åtagande när det gäller veterinär beredskap ska utformas framöver. Regeringen har därför gett en särskild utredare i uppdrag att analysera möjliga åtgärder för att säkerställa en fungerande veterinär beredskap (dnr LI2024/01428). I uppdraget ingår att analysera hur de privata aktörerna i framtiden kan ta ett större ansvar för beredskapen för djursjukvård under jourtid.

Mot den bakgrunden gör regeringen även bedömningen att det i nuläget inte finns skäl att inskränka Jordbruksverkets ansvar för tillgången till veterinärer för att djur ska få sjukvård oavsett tidpunkt på dygnet.

8.3 Några organisatoriska frågor

Regeringens bedömning: Sverige bör vara indelat i veterinärområden. Ett veterinärområde bör bestå av ett eller flera sådana distrikt som avses i förordningen om distrikt.

Jordbruksverket bör återkommande analysera tillgången på veterinära tjänster och förekomsten av djur i människans vård i de olika veterinärområdena och ansvara för att sådan information hålls tillgänglig.

Distriktsveterinärernas etablering bör grundas på Jordbruksverkets analyser av tillgången till veterinära tjänster och förekomsten av djur i människans vård i de olika veterinärområdena.

Privata aktörer bör även i fortsättningen beredas möjlighet att genom upphandling ingå avtal om skyldighet att utföra veterinär service av allmänt ekonomiskt intresse. Upphandling bör ske om en aktör anmäler intresse för att ansvara för ett beredskapsområde eller på annat sätt vill delta i beredskapsorganisationen.

Distriktsveterinärernas verksamhet bör bedrivas på poliklinisk nivå utan möjlighet till stationärvård. Om det finns särskilda skäl bör Jordbruksverket kunna besluta att Distriktsveterinärerna får bedriva stationärvård för hästar eller sällskapsdjur.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens bedömning.

Remissinstanserna: Majoriteten av de remissinstanser som yttrar sig, bl.a. *Sveriges Veterinärförbund*, tillstyrker eller har inget att invända mot utredningens förslag om att Sverige ska vara indelat i veterinärområden. *Hästnäringens Nationella Stiftelse* framhåller vikten av att de nya veterinärområdena inte blir för stora vilket annars riskerar att leda till att avstånden till veterinärer är för långa.

Majoriteten av remissinstanserna, bl.a. *Evidensia*, *Gröna arbetsgivare*, *Konkurrensverket*, *Statens veterinärmedicinska anstalt* och *Vi konsumenter*, är positiva till att Jordbruksverket återkommande ska följa och analysera tillgången på veterinära tjänster och förekomsten av djur i människans vård i de olika veterinärområdena. *Djurens Rätt* anser att det är viktigt att analyserna sker på individnivå och att även mindre djur i lantbruket inkluderas i större utsträckning. *Evidensia* och *Gröna arbetsgivare* framhåller vikten av att marknadsanalyserna görs utifrån faktiska och aktuella omständigheter och att de inte försenas och att de bidrar till en rättvis fördelning av statligt stöd till de privata aktörer som bedriver kostsam och olönsam jourverksamhet. Sveriges veterinärförbund anser att en modell som säkerställer veterinärvård för alla djurslag när det behövs av djurskyddsskäl även nattetid behöver bygga snarare på kollegial samverkan än på marknadsanalyser. Konkurrensverket understryker att marknadsanalyserna i första hand ska säkerställa att Distriktsveterinärerna inte verkar på ett sådant sätt som snedvrider konkurrensen. *Länsstyrelserna i Blekinge* och *Västerbottens län* anser att det är viktigt att det, förutom ett system där Distriktsveterinärernas etablering grundas på marknadsanalyser, behövs en åtgärdsplan som säkerställer att även akut brist på veterinärer som uppstår i ett visst område kan hanteras.

Konkurrensverket delar utredningens bedömning att Jordbruksverket fortfarande ska ge privatpraktiserande veterinärer möjlighet att ingå avtal om skyldighet att utföra veterinär service av allmänt ekonomiskt intresse och att upphandling bör ske endast om en aktör anmäler intresse för att ansvara för ett beredskapsområde eller på annat sätt vill delta i beredskapsorganisationen. Verket påtalar vikten av att information om denna möjlighet kommuniceras till de privatpraktiserande veterinärerna. Länsstyrelserna i Blekinge och Västerbottens län delar utredningens bedömning men anser att det bör utredas närmare varför intresset från privatpraktiserande veterinärerna att delta i upphandlingar tidigare varit så lågt.

Evidensia och *Gröna arbetsgivare* uttrycker oro för att de av utredningen föreslagna begränsningarna av Distriktsveterinärernas verksamhet kan leda till att Distriktsveterinärerna i högre grad än som redan skett kommer att öppna konkurrerande specialistkliniker och erbjuda avancerad kirurgi. *Evidensia* och *Gröna arbetsgivare* anger samtidigt att det är tydligt att sådan verksamhet inte skulle vara förenlig med organisationens kärnuppdrag och att sådant agerande kommer att motverkas av de etableringsanalyser som utredningen har föreslagit. Konkurrensverket delar utredningens bedömning att det är de privata aktörerna som i första hand ska tillhandahålla stationär vård.

Skälen för regeringens bedömning

Sverige ska delas in i veterinärområden

Distriktsveterinärorganisationen har under lång tid kritiserats för att den bidrar till en snedvridning av konkurrensen inom djurens hälso- och sjukvård. Det främsta skälet till kritiken är att Distriktsveterinärerna får offentliga medel för att bedriva veterinär service av allmänt ekonomiskt intresse och att verksamheten därför inte bedrivs på konkurrensneutrala grunder. Som ett led i detta argument har det framhållits att där

Distriktsveterinärerna är etablerade har dess närvaro inneburit att de tagit marknadsandelar som i annat fall skulle kunnat tillfalla den privata veterinära sektorn.

Ansvaret för veterinär service är tänkt att utgå från geografiskt avgränsade områden, s.k. beredskapsområden. Regeringen uttalade i prop. 2008/09:211 att beredskapsområdena inte bör vara större än att en veterinär ska kunna komma på besök inom rimlig tid för lantbrukets djur och för häst (prop. s. 47).

Det finns i dag ingen fast indelningsgrund för beredskapsområdena. När Jordbruksverket har tilldelat ansvar för veterinär service i ett visst område anger myndigheten i ett beslut vilka kommuner eller delar av kommuner som ansvaret omfattar och vilken aktör som tilldelats ansvaret. Riksrevisionen har påtalat att gränserna mellan de områden som myndigheten definierat inte är tydliga och att de förändras kontinuerligt. Detta beror bland annat på att nya privata aktörer etablerar sig och då eventuellt tar på sig beredskapsansvar för sina dagtidskunder. Jordbruksverket tar inte aktivt reda på vilka veterinärer som upprätthåller beredskap under jourtid i de områden där Distriktsveterinärerna inte är etablerade och myndigheten har därför inte någon tydlig bild av vem som upprätthåller beredskap under jourtid i en stor del av beredskapsområdena (RiR 2021:4 s. 25).

Det är viktigt att det är tydligt hur de olika beredskapsområdena är avgränsade. Regeringen anser i likhet med utredningen att Sverige bör vara indelat i särskilda veterinärområden som är bestämda på förhand. Detta bör kunna leda till ökad transparens och förbättra möjligheterna för privata aktörer att bedöma marknadsläget, vilket bör främja konkurrensen. Det är lämpligt att ett veterinärområde geografiskt stämmer överens med den distriktsindelning som framgår av eller beslutats med stöd av förordningen (2015:493) om distrikt. Indelningen bör avse hela Sverige och inte vara beroende av huruvida Distriktsveterinärerna finns etablerade i området eller inte. Ett veterinärområde bör kunna innehålla ett eller flera distrikt. Den närmare indelningen bör bestämmas av Jordbruksverket. Vid områdesindelningen bör djurskyddsintresset vara en viktig faktor.

Enligt krigsveterinärförordningen ska Jordbruksverket, vid händelse av att Sverige kommer i krig eller när regeringen bestämmer det, indela landet i krigsveterinärområden som i sin tur kan delas in i krigsveterinärdistrikt. Jordbruksverket och Livsmedelsverket fick 2023 i uppdrag att utreda behovet av reglering av viss personal för arbete med djurhälsa, djurskydd och säkra livsmedel vid höjd beredskap. I uppdraget ingick att ta fram förslag till nya författningar som ska ersätta den nuvarande krigsveterinärförordningen och föreslå de ändringar i annan författning som kan krävas. Myndigheterna redovisade uppdraget den 19 september 2024 i rapporten *Reglering av veterinärpersonal med mera vid höjd beredskap* (LI2024/01748). De förslag som lämnas i rapporten bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

Distriktsveterinärernas etablering bör grundas på en marknadsanalys

Riksrevisionen har kritiserat Jordbruksverket för att Distriktsveterinärernas etablering i hög grad bygger på informell avvikelserapportering och att det är otydligt på vilka grunder etableringsbeslut fattas. Kritiken har

också bestått i att Jordbruksverket inte genomför någon regelbunden och dokumenterad uppföljning av hur veterinär service fungerar i alla delar av landet. Denna brist kan enligt Riksrevisionen ha bidragit till att endast Distriktsveterinärerna, med något undantag, har tilldelats ansvaret för veterinär service under senare år (RiR 2021:4 s. 23 och 58).

Att det finns viss kommunikation mellan beställarfunktionen och utförarfunktionen på Jordbruksverket framstår som rimligt. Det är dock viktigt att beställarfunktionen inte bara är organisatorisk självständig utan även att den uppfattas som självständig och transparent. Det måste därför vara tydligt på vilka grunder ett beslut om Distriktsveterinärernas etablering i ett område fattas. Som utredningen och flertalet av remissinstanserna lyfter fram bör etableringsbeslut grundas på noggranna analyser av tillgången till veterinära tjänster och förekomsten av olika djurslag i de olika veterinärömrådena och inte enbart på avvikelserapportering. Jordbruksverket bör därför, som utredningen föreslår, ansvara för att genomföra sådana analyser. Det är även viktigt att risken för snedvridande konkurrens beaktas i analysarbetet. Analyser bör genomföras löpande med ett visst tidsintervall. Det bör vara upp till Jordbruksverket att bestämma vilket intervall som är mest lämpligt.

De löpande analyserna bör ligga till grund för bedömningen av om det i de olika veterinärömrådena finns förutsättningar för att alla djur i människans vård ska kunna få hälso- och sjukvård. Informationen bör även beaktas vid Jordbruksverkets bedömning av om det finns förutsättningar för att alla djur i människans vård kan få sjukvård oavsett tidpunkt på dygnet om det finns djurskyddsskäl.

För att utomstående ska få möjlighet att på ett enkelt och överskådligt sätt granska på vilka grunder som Jordbruksverket beslutar att etablera Distriktsveterinärerna i ett veterinärömråde bör informationen finnas tillgänglig för alla. Kännedom om förutsättningarna för Distriktsveterinärernas etablering ger också möjlighet för privata veterinärer att bättre bedöma sina möjligheter att erbjuda beredskap och ingå avtal om veterinär service av allmänt ekonomiskt intresse.

Möjligheten att upphandla veterinär service av allmänt intresse ska finnas kvar

Intresset från privata veterinärer att delta i upphandlingar om veterinär service av allmänt ekonomiskt intresse som Jordbruksverket genomfört har, som nämnts ovan, varit lågt. Under åren 2010–2016 genomförde Jordbruksverket cirka 150 upphandlingar där det bara lämnades anbud i en upphandling, av en enda privat aktör. Jordbruksverkets utvärdering av upphandlingarna kunde inte fastställa någon tydlig orsak till uteblivna anbud från privata aktörer, men faktorer som nämdes i utvärderingen var det arbetstidsavtal som reglerar Distriktsveterinärernas verksamhet samt bundenheten och specialisering på olika djurslag.

Trots att intresset från privata veterinärer att delta i upphandlingar om veterinär service av allmänt ekonomiskt intresse har varit lågt anser regeringen i likhet med utredningen att möjligheten bör finnas kvar. Jordbruksverkets löpande marknadsanalyser som beskrivs i föregående avsnitt bör enligt regeringen innebära att privata aktörer bättre kan bedöma

sina möjligheter att erbjuda beredskap och ingå avtal om veterinär service av allmänt ekonomiskt intresse.

Regeringen anser i likhet med utredningen och *Konkurrensverket* att upphandling endast bör ske när en aktör anmäler intresse för att överta en befintlig distriktsveterinärmottagning, ansvara för ett område där Distriktsveterinärerna inte är etablerade eller på annat sätt vill delta i beredskapsorganisationen.

Att upphandling fortfarande ska kunna ske innebär att nya underlag behöver tas fram för fördelning av ersättning för utförande av veterinär service av allmänt ekonomiskt intresse. Det är lämpligt att de nya underlagen tar sin utgångspunkt i de marknadsanalyser som beskrivs i föregående avsnitt. Därutöver kan andra faktorer behöva beaktas såsom behov av personal, utrustning, it-stöd, lokaler samt administrativt stöd. En sådan beräkningsmodell skulle t. ex. kunna tas fram av Jordbruksverket med stöd av en extern ekonomi/revisionskompetens.

Övriga villkor för Distriktsveterinärernas veterinära tjänster

Av 12 § första stycket förordningen (2009:1464) med instruktion för Statens jordbruksverk framgår bl.a. att Distriktsveterinärerna får bedriva hälso- och sjukvård för hästar och sällskapsdjur på en primärvårdsnivå som fastställs av myndigheten i förväg, med begränsad utrustning och utan möjlighet till stationärvård. Distriktsveterinärerna får emellertid enligt 12 § andra stycket bedriva vård utöver primärvårdsnivå för hästar och sällskapsdjur om sådan vård inte finns att tillgå inom rimligt avstånd. Uttrycken ”primärvårdsnivå”, ”begränsad utrustning” och ”rimligt avstånd” innebär alltså begränsningar för Distriktsveterinärernas verksamhet.

Som det redogörs för i avsnitt 8.2 har veterinärmarknaden och efterfrågan på veterinär service förändrats. De förändringar som har särskild betydelse för Distriktsveterinärernas verksamhet är exempelvis ökat antal djur per jordbruksföretag med förändrad efterfrågan på veterinärtjänster som följd, ökad efterfrågan på veterinärvård för hästar och sällskapsdjur under beredskap, mer specialiserad vård för sällskapsdjur och nya aktörer på veterinärmarknaden i form av stora internationella veterinärkoncerner. Regeringen anser, i likhet med utredningen, att det mot den bakgrunden finns anledning att på nytt överväga vilka begränsningar och ramar som ska gälla för Distriktsveterinärernas verksamhet.

Riksrevisionen konstaterade i sin rapport Statens ansvar för veterinär service – Jordbruksverkets styrning och genomförande (RiR 2021:4) att regeringen och riksdagen år 2009 uttalat en tydlig intention att Distriktsveterinärernas verksamhet skulle begränsas i fråga om vilken slags djurhälso- och sjukvård som Distriktsveterinärerna får bedriva och var de får vara etablerade. Enligt Riksrevisionen har Jordbruksverket inte preciserat de centrala begrepp i Jordbruksverkets instruktion som ska avgränsa vilken slags djurhälso- och sjukvård som Distriktsveterinärerna får bedriva när det gäller hästar och sällskapsdjur. Distriktsveterinärernas uppdrag är därmed otydligt. Med stora förändringar på veterinärmarknaden anser Riksrevisionen att behovet av att precisera dessa centrala uttryck har ökat (RiR 2021:4 s. 31 och 58).

Eftersom gränsen för vad som kan anses som specialistsjukvård förändras i takt med att veterinärmedicinen utvecklas, ändras indirekt också innehållet i uttrycket primärvårdsnivå. Uttrycket primärvårdsnivå är således föränderligt och måste löpande revideras. Eftersom uttrycket kan ha olika betydelse över tid och framstår som svårdefinierat och otydligt, bör det, som utredningen konstaterar, inte användas för att beskriva ramen för vilken typ av verksamhet som Distriktsveterinärerna ska kunna erbjuda.

Även uttrycket ”begränsad utrustning” kan innebära oklarheter. Vad som kan avses med begränsad respektive avancerad utrustning är föränderligt över tid och framstår i övrigt som en mindre lämplig avgränsning för vilken typ av verksamhet Distriktsveterinärerna ska bedriva. Regeringen anser därför i likhet med utredningen att inte heller det uttrycket bör användas.

Utredningen anser att begränsningen av Distriktsveterinärernas uppdrag i stället bör formuleras så att Distriktsveterinärerna inte ska erbjuda stationärvård. Med stationärvård avses, enkelt beskrivet, vård som kännetecknas av att ineliggande patienter får någon form av övervakning eller fortsatt behandling. Behov av stationärvård kan finnas både dagtid och nattetid, men i huvudsak menas med stationärvård att det finns möjlighet för ineliggande patienter att stanna över natten. Distriktsveterinärerna erbjuder i nuläget inte stationärvård.

I en enkät som utredningen riktat till verksamhetsansvariga inom djurens hälso- och sjukvård och som besvarats av 205 respondenter, har 81 uppgett att deras verksamhet bedriver stationärvård. Därtill har tio kliniker med dygnetruntöppet svarat att man inte bedriver strikt stationärvård utan akut djursjukvård, vilket i praktiken kan innebära kapacitet för ineliggande patienter. Utredningen har mot den bakgrunden kommit fram till att en lämplig och tydlig begränsning för Distriktsveterinärernas verksamhet när det gäller hälso- och sjukvård för hästar och sällskapsdjur är att den ska bedrivas på poliklinisk nivå och att stationärvård som utgångspunkt ska utföras av privata aktörer. Regeringen delar denna bedömning. Distriktsveterinärernas verksamhet bör således begränsas genom att det i förordning föreskrivs att Distriktsveterinärerna ska bedriva verksamhet på poliklinisk nivå utan möjlighet att erbjuda stationärvård. Med verksamhet på poliklinisk nivå avses öppenvård, den vård som utförs utan att patienten är inskriven för ineliggande vård eller behandling vid en vård-, medicin- eller operationsavdelning.

Det kan emellertid uppstå situationer som medför att huvudregeln om verksamhet på poliklinisk nivå måste frångås. I akuta lägen där ingen annan stationärvård finns att tillgå bör en patient kunna kvarhållas för övervakning och eventuellt fortsatt vård utan att bryta mot stationärvårdsbegränsningen. I ett sådant läge måste djurskyddet vara avgörande.

Det kan även uppstå situationer där det i ett större område inte finns tillgång till veterinärvård och inte heller inom överskådlig tid bedöms finnas någon etableringsvilja för sådan verksamhet. För att inte av den anledningen riskera djurs hälsa bör Jordbruksverket, om det finns särskilda skäl, kunna besluta att Distriktsveterinärerna får bedriva stationärvård för hästar och sällskapsdjur i ett sådant område.

Som det redogörs för ovan anser regeringen att Sverige bör delas in i veterinärområden och att Jordbruksverket löpande bör genomföra

marknadsanalyser som i sin tur ska ligga till grund för säkerställandet av veterinär service. Detta bör tydliggöra inom vilka geografiska områden Distriktsveterinärerna är etablerade och inom vilka geografiska områden privata veterinära aktörer upprätthåller veterinär service av allmänt ekonomiskt intresse. Av 12 § andra stycket förordningen med instruktion för Statens jordbruksverk framgår att myndigheten får bedriva vård utöver primärvårdsnivå för hästar och sällskapsdjur om sådan vård inte finns att tillgå inom rimligt avstånd. Om begreppet primärvårdsnivå tas bort som måttstock för vilken typ av verksamhet Distriktsveterinärerna ska bedriva kommer det inte längre att finnas behov av att närmare definiera begreppet rimligt avstånd.

9 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Regeringens förslag: De lagändringar som avser behörighetsreglering av yrket djurvårdare ska träda i kraft den 1 september 2030. De övriga lagändringarna ska träda i kraft den 1 september 2025. Den som vid ikraftträdandet använder yrkestiteln hovslagare ska även i fortsättningen få använda titeln trots att han eller hon inte har godkänts av Jordbruksverket, dock längst fram till och med den 31 augusti 2030.

Den som vid ikraftträdandet av lagen använder en yrkestitel enligt 4 kap. 1 § patientsäkerhetslagen i verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård trots att han eller hon inte uppfyller de förutsättningar som anges i den lagen, ska även i fortsättningen få använda titeln, dock längst fram till och med den 28 februari 2026.

Vårdgivare som vid ikraftträdandet bedriver verksamhet som omfattas av tillsyn enligt förslag till lag om ändring i lagen om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård, ska anmäla detta till Jordbruksverket senast den 28 februari 2026.

Utredningens förslag överensstämmer inte med regeringens. Utredningen föreslår att förslagen om behörighetsreglering av yrket djurvårdare ska träda i kraft den 1 juli 2029 och att förslagen i övrigt ska träda i kraft den 1 juli 2024.

Utredningen föreslår att titeln hovslagare ska få användas längst fram till och med den 30 juni 2029 av den som inte har godkännande. Utredningen föreslår vidare att den som använder en yrkestitel som är skyddad enligt patientsäkerhetslagen trots att han eller hon inte uppfyller förutsättningarna i den lagen ska få göra det längst fram till och med den 31 december 2024.

Enligt utredningens förslag ska vårdgivare som vid ikraftträdande bedriver verksamhet som omfattas av tillsyn anmäla detta senast den 31 december 2024.

Remissinstanserna: Endast ett fåtal remissinstanser har yttrat sig över förslagen. *Evidensia* och *Gröna arbetsgivare* förespråkar ett ikraftträdande under mitten eller senare delen av hösten med hänvisning till att

sommaren är den mest intensiva perioden för djursjukvården samtidigt som många medarbetare har semester. När det gäller övergångsbestämmelsen i fråga om den som använder yrkestiteln hovslagare utan att ha fått ett godkännande instämmer *Länsstyrelsen i Gävleborgs län* i utredningens bedömning vad avser övergångstidens längd. *Sveriges Veterinärförbund* anser att övergångstiden är för kort i förhållande till längden på utbildning för hovslagare, som är tre år.

Skälen för regeringens förslag

Ikraftträdande

De förslag som avser behörighetsreglering för yrkeskategorin djurvårdare (avsnitt 5.3) ställer krav på större anpassning och till viss del omfördelning av arbetsuppgifter inom branschen för djurens hälso- och sjukvård. Förslagen syftar till att säkerställa en långsiktigt hållbar hälso- och sjukvård för djur. Branschen för djurens hälso- och sjukvård har emellertid för utredningen påtalat att en för snabb omställning kan innebära risker för djurhälsan. Mot den bakgrunden anser regeringen i likhet med utredningen att branschen bör få förhållandevis lång tid på sig för att genomföra nödvändiga förändringar. Regeringen anser vidare i likhet med remissinstanserna att förslagen inte bör träda i kraft under sommarperioden utan i stället den 1 september 2030.

De lagändringar som innebär att verksamhetstillsyn införs (avsnitt 7) och den lagändring som innebär att journaler inom djurens hälso- och sjukvård som huvudregel ska vara skrivna på svenska (avsnitt 6.2) förutsätter viss anpassning hos myndigheter och företag samt ett omställningsarbete, framför allt för Jordbruksverket men även för övriga aktörer. Därutöver kräver förslagen i vissa fall informationsinsatser och utbildning av personal. Regeringen bedömer att förslagen bör träda i kraft den 1 september 2025. Även övriga lagändringar, dvs. de ändringar som innebär att yrkestiteln hovslagare skyddas och att en yrkestitel som är skyddad inom humanvården får samma skydd inom djurens hälso- och sjukvård bör träda i kraft den 1 september 2025.

Övergångsbestämmelser

De förslag som avser behörighetsreglering för yrkeskategorin djurvårdare (avsnitt 5.3) kan tillämpas omedelbart efter ikraftträdandet. Det behövs därför inte några övergångsbestämmelser.

Regeringen föreslår i avsnitt 5.1 att den som har godkänts som hovslagare av Jordbruksverket ska få skydd för titeln hovslagare i stället för som i dag beteckningen godkänd hovslagare. Detta betyder att ingen som inte har ett sådant godkännande ska få kalla sig för hovslagare i verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård. Syftet med förslaget är att förhindra att personer som saknar adekvat utbildning kallar sig hovslagare. Ensamrätt till yrkestiteln hovslagare är inte detsamma som ensamrätt till hovslagaryrket som sådant. Den som vill utöva yrket utan att vara godkänd hovslagare kan alltså göra det om man inte använder den skyddade yrkestiteln. Det är viktigt för djurskyddet att de föreslagna förändringarna inte medför att det uppstår brist på hovslagare i Sverige. För att regeln ska få tillräcklig effekt bör dock övergångstiden inte vara alltför lång.

Regeringen anser därför i likhet med utredningen att den som vid bestämmelsernas ikraftträdande arbetar som och kallar sig hovslagare ska få fortsätta att göra det i ytterligare fem år.

Regeringen föreslår i avsnitt 5.2 att i yrkesverksamhet inom djurens hälso- och sjukvård ska en sådan yrkestitel som är skyddad enligt patientsäkerhetslagens bestämmelser få användas endast av den som uppfyller kraven enligt den lagen. Vidare föreslås att den som inte uppfyller de krav som framgår av patientsäkerhetslagen för att få använda en yrkestitel, inte heller ska få använda en titel som kan förväxlas med en sådan. Förslagen innebär inte något yrkesförbud, dvs. den som t.ex. vill arbeta med djurs mentala hälsa får alltså göra det men utan att kalla sig ”psykolog”. Sådana titlar bör kunna bytas ut till andra som inte för tankarna till ett legitimerat yrke inom humanvården. För att yrkesutövare ska få tid att genomföra nödvändiga förändringar anser regeringen i likhet med utredningen att den som använder en yrkestitel som är skyddad eller som kan förväxlas med en sådan, ska få fortsätta att göra det under en övergångsperiod om sex månader.

Regeringen föreslår i avsnitt 7.4 att den vårdgivare som avser att bedriva sådan verksamhet som omfattas av tillsyn enligt de föreslagna lagändringarna ska anmäla det till Jordbruksverket senast en månad innan verksamheten startar. Anmälan ska göras inför etablering av verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård liksom vid väsentliga förändringar i eller nedläggning av befintlig verksamhet. Även de verksamheter som bedriver tillsynspliktig verksamhet då lagändringarna träder i kraft bör omfattas av anmälningsplikten. Vårdgivare som vid ikraftträdandet bedriver tillsynspliktig verksamhet, bör ges en tidsperiod om sex månader från de nya förslagets ikraftträdande för att anmäla redan befintlig verksamhet till Jordbruksverket. Det behövs därför en övergångsbestämmelse som reglerar detta.

10 Konsekvenser

10.1 Ekonomiska konsekvenser för det allmänna

10.1.1 Förslagen om behörighetsreglering inom djurens hälso- och sjukvård

Jordbruksverket

Regeringen föreslår i avsnitt 5.1 att titeln hovslagare ska vara skyddad inom verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård. Eftersom förslaget innebär att det blir förbjudet för den som inte har godkännande att använda titeln hovslagare kan förslaget medföra att fler hovslagare kommer att ansöka om godkännande. Utredningen har uppskattat antalet yrkesverksamma hovslagare i Sverige som inte ansökt om godkännande hos Jordbruksverket till cirka 1 500. Även om en del av hovslagarna under en inledande period kan antas bedriva verksamhet under en annan yrkestitel i stället för att ansöka om godkännande är det rimligt att utgå från att antalet ansökningar om godkännande kommer att öka.

Regeringen föreslår i avsnitt 5.3 att djurvårdaryrket ska behörighetsregleras. Förslaget innebär att det kommer att vara möjligt för djurvårdare att ansöka om godkännande och att det kommer att vara förbjudet att använda sig av beteckningen godkänd djurvårdare för den som inte har fått ett godkännande. Förslaget medför att Jordbruksverket behöver ta fram föreskrifter när det gäller såväl kraven för godkännande som själva ansökningsförfarandet. De ansökningar om godkännande som kommer att ges in till myndigheten innebär också att myndighetens arbetsbörda ökar. *Jordbruksverket* framför i sitt remissvar att förslaget kommer att medföra kostnader för förberedande arbete och den initialt ökade handläggningen uppgående till uppskattningsvis 800 000 kronor och att kostnaden inte ryms inom det befintliga anslaget.

Regeringen har i budgetpropositionen för 2025 (prop. 2024/25:1) föreslagit att Jordbruksverket tillförs 3 500 000 kronor för 2025 och 2 000 000 kronor årligen från och med 2026 för ökade kostnader med anledning av de förslag som behandlas i denna proposition. De ökade kostnader som förslagen medför bedöms rymmas inom denna förstärkning.

Förslaget om att titlar som skyddas inom hälso- och sjukvården ska vara skyddade inom djurens hälso- och sjukvård bedöms inte medföra några kostnadsökningar för myndigheten.

Länsstyrelserna

Förslaget om behörighetsreglering av hovslagare och djurvårdare kommer att innebära att fler kommer att tillhöra djurhälsopersonalen.

Utredningen har uppskattat antalet yrkesverksamma hovslagare i Sverige som inte ansökt om godkännande hos Jordbruksverket till cirka 1 500. Det är rimligt att utgå från att en del av hovslagarna, i vart fall under en inledande period, inte kommer att ansöka om godkännande utan i stället bedriva verksamhet under annan yrkestitel. Enligt vad som framkommit under utredningen blir det för denna grupp i huvudsak fråga om individtillsyn. Länsstyrelsen har vid beräkningen av kostnaderna för tillsyn av ytterligare 1 000 hovslagare utgått från cirka 200 extra tillsynsobjekt årligen och cirka åtta timmar per tillsynsobjekt, vilket innebär cirka 1 600 timmar/år och motsvarar ungefär en årsarbetskraft.

Enligt utredningen saknas exakta uppgifter om hur många djurvårdare som i dag arbetar med sådana arbetsuppgifter som kommer att omfattas av behörigheten för godkända djurvårdare. Enligt uppgift från Gröna arbetsgivare till utredningen kan antalet vårdgivare som kan bli aktuella för godkännande uppskattas till cirka 1 000 personer. Med individtillsyn vart femte år skulle arbetsinsatsen motsvara cirka en årsarbetskraft. Kostnader för den tillkommande tillsynen över de godkända djurvårdarna och den individtillsyn som kommer att behöva bedrivas över de nya hovslagarna kommer uppskattningsvis medföra kostnader som uppgår till två årsarbetskrafter eller 2 000 000 kronor. Regeringen har i budgetpropositionen för 2025 (prop. 2024/25:1) föreslagit att länsstyrelsernas anslag ökas med 6 500 000 kronor för 2025 och 8 000 000 kronor årligen från och med 2026 för att täcka de kostnader som uppstår till följd av de förslag som behandlas i denna proposition. Länsstyrelsernas tillkommande

kostnader till följd av att antalet tillsynsobjekt ökar bedöms rymmas inom denna förstärkning. Prop. 2024/25:57

Ansvarsnämnden för djurens hälso- och sjukvård

Förslaget om behörighetsreglering för hovslagare och djurvårdare kommer att innebära en betydande ökning av de som tillhör djurhälsopersonalen. Enligt utredningen saknas exakta uppgifter om hur många djurvårdare på nivå 2 och 3 som i dagsläget arbetar i Sverige.

Förslaget om behörighetsreglering för djurvårdare innebär att denna yrkeskategori kommer att tillhöra djurhälsopersonalen och omfattas av bestämmelser om disciplinpåföljd och andra frågor som prövas av Ansvarsnämnden för djurens hälso- och sjukvård. De arbetsuppgifter som de godkända djurvårdarna kommer att vara behöriga att utföra kan inte förväntas vara mer omfattande än de som i dag omfattas av undantagen från behandlingsförbudet. Skillnaden blir att den godkända djurvårdaren själv får ta ansvar för arbetet, ett ansvar som i nuläget åvilar t.ex. en veterinär. Förslaget bör därför inte innebära fler ärenden men däremot att ansvar kan utkrävas från en annan yrkesgrupp.

Förslaget om att skydda yrkestiteln hovslagare kommer på sikt att innebära att betydligt fler hovslagare skulle kunna bli föremål för ansvarsnämndens prövning. Enligt vad som framkommit under utredningen är antalet anmälningsärenden när det gäller godkända hovslagare inte så högt. Regeringen anser därför att förslaget inte bör innebära någon påtaglig förändring av ärendevolymen hos ansvarsnämnden. Kostnaderna bör alltså rymmas inom befintliga anslag.

Rättsväsendet

Jordbruksverkets beslut om godkännande som djurvårdare kommer att kunna överklagas till allmän förvaltningsdomstol. I förhållande till förvaltningsdomstolarnas totala målinflöde bedöms dessa tillkommande mål vara av en obetydlig omfattning. De kostnader som kan uppstå till följd av förslaget bedöms kunna hanteras inom ramen för domstolarnas befintliga anslag.

Regeringens förslag om skydd för de titlar som är skyddade enligt patientsäkerhetslagen och för beteckningen godkänd djurvårdare innebär att det blir straffbart att använda titlarna eller beteckningen utan att vara behörig att göra det. Förslagen kan innebära att antalet ärenden hos Polismyndigheten och Åklagarmyndigheten respektive antalet brottmål hos de allmänna domstolarna kommer att öka. Det handlar dock om en sådan marginell ökning av arbetsbelastningen som innebär att kostnaden kan rymmas inom befintliga anslag.

10.1.2 Förslaget om förbättrade möjligheter för djurhälsopersonal med utländsk utbildning att arbeta i Sverige

Regeringen gör i avsnitt 6.1 bedömningen att veterinärer med utbildning från ett tredjeland ska beredas en ytterligare möjlighet att få svensk veterinärlegitimation. Detta bör enligt regeringen ske genom att den

sökande uppvisar kunskaper och färdigheter som motsvarar de svenska kraven.

Regeringen föreslår vidare i avsnitt 6.2 att en bestämmelse om att journal ska föras på svenska ska tas in i lagen om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård och att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om att journal får föras på ett annat språk än svenska.

Syftet med förslagen är att fler veterinärer från tredjeländ ska kunna komma in på den svenska arbetsmarknaden vilket medför positiva konsekvenser för det allmänna eftersom kostnader för utbildning av dessa personer undviks.

Om fler veterinärer med adekvat utbildning kan komma i arbete i Sverige på relativt kort tid kan det innebära såväl ekonomiska fördelar som fördelar ur integrationspolitisk synpunkt. Att fler veterinärer kan börja arbeta i Sverige kan även innebära att veterinärbristen minskar vilket medför fördelar för djurskyddet och djurhälsan.

För Jordbruksverkets del kommer förslagen dock att medföra ökade kostnader. I sitt remissvar framför *Jordbruksverket* att införandet av den nya möjligheten för utländska veterinärer att få svensk legitimation genom kunskapsprov innebär att myndigheten kommer att behöva fastställa hur ansökningsprocessen ska utformas samt ta fram kurser i svenska författningar, kunskapsprov och nya föreskrifter. Det medför enligt myndigheten kostnader som uppgår till ca 1 300 000 kronor som inte ryms inom befintliga anslag. Införandet av den nya modellen kan innebära ett visst merarbete för Jordbruksverket och Sveriges lantbruksuniversitet. En del av förslaget bör dock som utredningen konstaterar relativt snabbt kunna standardiseras. Regeringen anser att kostnaderna för de tillkommande arbetsuppgifterna inte är större än att de ryms inom myndigheternas befintliga ekonomiska ramar.

Även det föreslagna bemyndigandet som innebär att journaler kommer att kunna föras på bl.a. engelska medför att Jordbruksverket behöver ta fram nya föreskrifter, vilket medför ökade kostnader. Dessa bedöms inte vara omfattande och bör kunna hanteras inom myndighetens befintliga anslag.

10.1.3 Förslaget om införande av verksamhetstillsyn inom djurens hälso- och sjukvård

Jordbruksverket

Regeringen föreslår i avsnitt 7 att verksamhetstillsyn ska införas och att Jordbruksverket och länsstyrelserna ska vara tillsynsmyndigheter även när det gäller den tillsynen. För Jordbruksverkets del innebär det att myndighetens samordnande och stödjande funktion i förhållande till länsstyrelserna, som utövar den operativa tillsynen, kommer att utvidgas till att även omfatta verksamhetstillsynen. Myndighetens rådgivande och stödjande funktion i förhållande till dem som står under tillsyn kommer också att utökas så att den även avser verksamheter.

Regeringen föreslår vidare att myndigheten ska få meddela föreskrifter om sådana skyldigheter för vårdgivare som behövs för en god och säker vård. Det föreslås även att det införs en skyldighet för den som avser att

bedriva en tillsynspliktig verksamhet att anmäla detta till Jordbruksverket och en skyldighet för den som bedriver en verksamhet att anmäla om verksamheten läggs ned eller helt eller till en väsentlig del ändras eller flyttas. Det innebär att myndigheten kommer att behöva ta emot och registrera uppgifter om verksamheter. Det föreslås även att myndigheten ska få meddela föreskrifter om anmälningsskyldigheten.

Regeringen anser att de nya uppgifterna kommer att medföra ökade kostnader för Jordbruksverket. Enligt uppgifter till utredningen kan Jordbruksverkets kostnader som är hänförliga till initiala insatser vid införandet av verksamhetstillsynen, däribland information och utbildningsinsatser riktade till länsstyrelserna och branschen, framtagande av föreskrifter och vägledningar samt registrering av verksamheter, uppskattas till 1 720 000 kronor. Jordbruksverket har vidare till utredningen framfört att en ny databas inom en snar framtid måste tas fram eftersom den nuvarande är i slutet av sin livslängd. Myndigheten anger i sitt remissvar att denna kostnad utifrån tidigare erfarenheter kan uppskattas till 3 500 000 – 4 000 000 kronor och de årliga kostnaderna för att förvalta registret till 100 000 kronor per år. Som det anges i avsnitt 10.1.1 har regeringen i budgetpropositionen för 2025 (prop. 2024/25:1) föreslagit att Jordbruksverket tillförs 3 500 000 kronor för 2025 och 2 000 000 kronor årligen från och med 2026 för ökade kostnader med anledning av de förslag som behandlas i denna proposition. De ökade kostnader som uppstår till följd av att verksamhetstillsyn införs bedöms rymmas inom denna förstärkning.

Länsstyrelserna

Det är länsstyrelserna som bedriver den operativa tillsynen. Införandet av verksamhetstillsynen innebär att antalet tillsynsobjekt kommer att öka, vilket medför ökade kostnader för länsstyrelserna. Enligt uppgift från länsstyrelserna till utredningen kommer den löpande kostnaden för kombinerad individ- och verksamhetstillsyn att motsvara cirka åtta årsarbetskrafter eller 8 000 000 kronor. Den del av kostnaderna som hänför sig till verksamhetstillsynen uppgår till 5,9 årsarbetskrafter, vilket innebär att kostnadsökningen till följd av att verksamhetstillsyn införs bör vara 5 900 000 kronor.

Som det redogörs för i avsnitt 10.1.1 har regeringen i budgetpropositionen för 2025 (prop. 2024/25:1) föreslagit att länsstyrelsernas anslag ökas med 6 500 000 kronor för 2025 och 8 000 000 kronor årligen från och med 2026 för att täcka de kostnader som uppstår till följd av de förslag som behandlas i denna proposition. Länsstyrelsernas ökade kostnader hänförliga till att verksamhetstillsyn införs bedöms rymmas inom denna förstärkning.

10.1.4 Statens ansvar för smittskydd och veterinär service

Regeringen gör i avsnitt 8 bedömningen att Jordbruksverket även i fortsättningen bör säkerställa tillgången till veterinärer vid utbrott av smittsamma sjukdomar och att det för det ändamålet alltså bör finnas en

organisation som i grunden består av statligt anställda veterinärer. Detta ställningstagande innebär inte att Jordbruksverket tillförs några nya uppgifter. Ställningstagandet bör därför inte medföra några ökade kostnader för myndigheten.

I avsnitt 8.3 gör regeringen bedömningen att Sverige bör vara indelat i veterinärområden som består av ett eller flera sådana distrikt som avses i förordningen (2015:493) om distrikt. Införandet av den nya ordningen bör innebära marginella ekonomiska konsekvenser för Jordbruksverket och uppgiften bör rymmas inom myndighetens befintliga anslag.

När det gäller de marknadsanalyser som Jordbruksverkets enligt regeringens bedömning i avsnitt 8.3 bör göra kan dessa initialt komma att kräva arbetsinsatser av Jordbruksverket med att utarbeta en detaljerad modell för hur marknadsanalysen ska utformas. Därefter kommer det krävas en större punktinsats när den första analysen genomförs. De löpande insatserna bör däremot kräva mer begränsade resurser. Regeringens ställningstaganden innebär alltså vissa initiala kostnader för Jordbruksverket. Jordbruksverket har till utredningen uppgett att uppgifterna kommer att ta i anspråk resurser som i dag används till att finansiera andra arbetsuppgifter. Enligt myndigheten innebär detta att dessa initialt får stå tillbaka om inte ytterligare medel tillförs. Regeringen ifrågasätter inte att de tillkommande arbetsuppgifterna kommer att innebära vissa initiala kostnader för Jordbruksverket men bedömer att dessa bör kunna rymmas inom befintlig ram.

Distriktsveterinärernas verksamhet begränsas genom att de endast får bedriva veterinärvård för sällskapsdjur och häst på primärvårdsnivå och med begränsad utrustning. Distriktsveterinärerna får ge vård utöver dessa begränsningar endast när sådan vård inte finns att tillgå inom rimligt avstånd. Regeringen gör i avsnitt 8.3 bedömningen att de begränsningarna inte längre bör gälla och att verksamheten i stället bör begränsas genom att Distriktsveterinärerna enbart ska få bedriva vård utan möjlighet till stationärvård. Regeringen bedömer att den nya begränsningen i praktiken inte innebär någon skillnad mot vad som gäller i dag och därför inte medför några ekonomiska konsekvenser.

Regeringen gör i avsnitt 8.3 bedömningen att Jordbruksverket, om det föreligger särskilda skäl, bör få besluta att Distriktsveterinärerna får bedriva stationärvård. Om Jordbruksverket i något fall kommer fram till att sådan vård ska bedrivas kan det innebära ökade kostnader för lokaler, bemanning, utrustning etc. Dessa kostnader får i ett sådant fall täckas inom myndighetens befintliga ram.

10.2 Konsekvenser för enskilda och för företag

10.2.1 Förslagen om behörighetsreglering inom djurens hälso- och sjukvård

Regeringen föreslår i avsnitt 5.1 att titeln hovslagare ska vara skyddad inom verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård. Regeringen föreslår vidare i avsnitt 5.3 att djurvårdaryrket ska behörighetsregleras. I avsnitt 5.2 föreslås att titlar som är skyddade inom hälso- och sjukvården även ska

vara skyddade inom djurens hälso- och sjukvård. I dag står två stora djursjukvårdsföretag för cirka 60 procent av omsättningen inom djurens hälso- och sjukvård. Djurens hälso- och sjukvård bedrivs dock i hög utsträckning även av små företag. Flera av regeringens förslag om behörighetsreglering inom djurens hälso- och sjukvård syftar till att höja kvaliteten inom djurens hälso- och sjukvård. Vissa kostnader som sådana kvalitetshöjningar medför i form av exempelvis ökade lönekostnader till följd av att djurvårdaryrket regleras kan vara svårare att bära för små företag än för stora. Samtidigt innebär förslaget om godkända djurvårdare att dessa i större utsträckning kommer att kunna utföra sina arbetsuppgifter självständigt, vilket kommer att medföra fördelar för dessa företag.

Förslagen om utökad behörighetsreglering för hovslagare och om utökad skydd för yrkestitlar som är skyddade enligt patientsäkerhetslagen medför att konsumenter, dvs. djurägare, lättare kommer att kunna avgöra vilken kompetens den person man anförtror sitt djur till innehar. Även den omständigheten att fler yrkesutövare inom djurens hälso- och sjukvård omfattas av bestämmelser om tillsyn innebär en ökad trygghet för enskilda djurägare. Förslagen medför även fördelar för djurskyddet vilket i sin tur innebär att det blir enklare för djurägare att uppfylla de krav som ställs på dem enligt djurskyddslagstiftningen.

För hovslagare som inte har ett godkännande kan förslagen innebära vissa negativa konsekvenser för den fortsatta yrkesutövningen eftersom de inte kommer att kunna använda sig av titeln hovslagare. Detsamma kan gälla den som utövar verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård under en yrkestitel som hittills varit skyddad inom hälso- och sjukvården men inte inom djurens hälso- och sjukvård samt för djurvårdare. Förslagen innebär dock inte något yrkesförbud. Den som vill fortsätta att utöva yrket kan alltså göra det om han eller hon inte använder den skyddade yrkestiteln eller den skyddade beteckningen. För att minska de negativa effekterna för de aktuella yrkesgrupperna föreslår regeringen förhållandevis generösa övergångs- respektive ikraftträdandebestämmelser. De som kallar sig hovslagare ska enligt förslaget få fortsätta att göra det i ytterligare fem år. När det gäller djurvårdare föreslås att de nya behörighetsreglerna ska träda i kraft om fem år. De yrkesverksamma som påverkas av förslagen kommer således att ha god tid på sig att anpassa sig till de nya reglerna.

Det kan inte uteslutas att försäkringsbolag som erbjuder djurförsäkringar ändrar försäkringsvillkoren så att de hästägare som väljer att anlita den som enligt förslagen inte längre får kalla sig hovslagare missgynnas i förhållande till de som väljer en hovslagare som är godkänd. En sådan utveckling kan innebära konkurrensnackdelar för de yrkesutövare som inte är godkända. Detsamma kan gälla för yrkesutövare som bedriver verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård under en titel som är skyddad enligt patientsäkerhetslagens bestämmelser och som, enligt förslagen, nu också blir skyddade inom djurens hälso- och sjukvård.

Förslaget om skydd för yrkestiteln hovslagare har betydelse även för hästägare, hästföretag och ideella föreningar som arbetar med ridsport. Av det antal som i dag arbetar som hovslagare har en mindre andel genomgått någon av de nuvarande treåriga utbildningar på yrkeshögskolenivå som leder till hovslagarexamen. Det innebär att få hovslagare skulle vara kvalificerade att utan vidare utbildning komma i fråga för godkännande. Det är av vikt att de nu föreslagna förändringarna inte innebär att det

uppstår brist på hovslagare i Sverige på ett sådant sätt att hästägare, företag och ideella föreningar drabbas. Regeringen föreslår förhållandevis generösa övergångsbestämmelser som innebär att den som vid ikraftträdandet arbetar som och kallar sig hovslagare ska få fortsätta att göra det i ytterligare fem år. Ensamrätt till yrkestiteln hovslagare är dessutom inte detsamma som ensamrätt till hovslagaryrket som sådant. Förslagen bedöms sammanfattningsvis inte ha negativa konsekvenser för hästägare, mindre hästföretag och ideella föreningar som arbetar med ridsport. Tvärtom bedöms förslagen innebära positiva effekter för dessa aktörer eftersom det nu blir lättare för dem att avgöra om den som anförtros uppgiften att behandla en häst också har genomgått den utbildning som krävs för uppgiften.

10.2.2 Förslaget om språket i journaler

Regeringen föreslår i avsnitt 6.2 att språket i journaler ska vara svenska. Eftersom det finns behov av att möjliggöra journalföring på bl.a. engelska inom djurens hälso- och sjukvård föreslås också att regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om undantag från huvudregeln. Förslaget innebär att det blir enklare för veterinärer som inte har svenska som modersmål att arbeta inom djurens hälso- och sjukvård vilket medför positiva konsekvenser både för djurhälsopersonal med utbildning från andra länder och för företag som har behov av att anställa sådan djurhälsopersonal.

10.2.3 Förslaget om införande av verksamhetstillsyn inom djurens hälso- och sjukvård

Förslagen om införande av verksamhetstillsyn kan antas påverka verksamheter inom djurens hälso- och sjukvård. Det är sannolikt att verksamhetstillsynen påverkar verksamheterna på olika sätt bl.a. beroende på verksamheternas storlek och inriktning. Det är inte möjligt att nu fullt ut bedöma konsekvenser av att verksamhetstillsyn införs eftersom tillsynens omfattning och inriktning kommer att fastställas i Jordbruksverkets föreskrifter. Det är viktigt att verksamhetstillsynen utformas så att konkurrensen mellan små och stora aktörer inte snedvrids.

Regeringens förslag innebär även att det införs vissa krav när det gäller hur verksamheter som står under tillsyn ska bedrivas. Sådana verksamheter ska enligt förslaget bedrivas med den personal, de lokaler och den utrustning som behövs för att tillgodose djurens behov av en god och säker vård. Verksamheterna ska vidare bedrivas på ett sådant sätt att djurhälsopersonalen har förutsättningar att uppfylla sina skyldigheter enligt lagen om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård. En viktig konsekvens av det för företag är att verksamheterna behöver se över och eventuellt anpassa sina rutiner så att de uppfyller kraven enligt lagen och de föreskrifter som kommer att meddelas med stöd den. Som framkommit under utredningen har många verksamheter redan i dagsläget dokumenterade rutiner och företagens administrativa börda bör därför inte bli allt för omfattande. Det merarbete som förslagen innebär bedöms inte påverka företagets förutsättningar för att bedriva verksamhet.

Tillsynen inom djurens hälso- och sjukvård ska vara framåtsyftande och vägledande. Att verksamhetstillsyn införs inom djurens hälso- och sjukvård medför att företag som omfattas av tillsynen får tillgång till ökat stöd från tillsynsmyndigheterna i sin strävan att efterleva reglerna. En effektiv tillsyn innebär att verksamheter inom djurens hälso- och sjukvård kan hålla högre kvalitet och leda till ett högre förtroende från t.ex. djurägare. Förslaget om införande av verksamhetstillsyn bedöms således medföra positiva konsekvenser för företagen.

Införandet av verksamhetstillsyn förväntas medföra positiva konsekvenser för djurhälsopersonalen. Hur verksamheten sköts och organiseras har stor betydelse för djurhälsopersonalens möjlighet att utföra sina arbetsuppgifter i enlighet med de krav som ställs i lagen om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård och de föreskrifter som meddelas med stöd av den. I många fall har anställd djurhälsopersonal dock begränsad eller ingen möjlighet att påverka vårdgivarens val när det gäller utrustning som ska köpas in till verksamheten eller vilket journalföringssystem som verksamheten ska använda sig av. Med verksamhetstillsynen kommer ansvar i det avseendet att kunna utkrävas på rätt nivå, det vill säga inte av djurhälsopersonalen utan av den som ansvarar för verksamheten och har den faktiska påverkansmöjligheten.

10.2.4 Statens ansvar för smittskydd och veterinär service

Regeringen gör i avsnitt 8.3 bedömningen att Sverige bör vara indelat i veterinärområden och att beslut om Distriktsveterinärernas etablering i ett visst område ska föregås av en marknadsanalys. Detta syftar till att öka transparensen kring statens åtagande när det gäller djurens hälso- och sjukvård. Det förväntas leda till större transparens när det gäller de omständigheter som ligger till grund för Jordbruksverkets beslut om Distriktsveterinärernas etablering inom ett visst område. Analyserna, som enligt regeringens bedömning bör göras offentliga, förväntas främja företagets möjligheter att bedöma marknadsläget vilket innebär fördelar för konkurrensen. Att analyserna görs tillgängliga bedöms även leda till en ökad förutsebarhet för djurhållarna och djurägarna eftersom det blir enklare för dem att få vetskap om tillgången till veterinär service i de olika områdena.

Att Distriktsveterinärernas verksamhet inte längre begränsas med hjälp av uttrycken hälso- och sjukvård för djur på en primärvårdsnivå och begränsad utrustning förväntas leda till en ökad klarhet när det gäller omfattningen av Distriktsveterinärernas verksamhet i fråga om dessa djur. Den tydligare begränsning av Distriktsveterinärernas verksamhet som innebär att den ska bedrivas på poliklinisk nivå och att stationärvård som utgångspunkt ska utföras av privata aktörer innebär att det blir tydligare för privata aktörer vilken vård som får bedrivas av Distriktsveterinärerna. Detta bedöms kunna bidra till större möjligheter för företagen att bedöma marknaden och förväntas leda till fördelar ur ett konkurrensperspektiv.

Eftersom det nya sättet att begränsa Distriktsveterinärernas verksamhet i praktiken inte förväntas innebära någon skillnad mot i dag, bedömer regeringen att tillgången till veterinärvård inte påverkas. Att omfattningen

Prop. 2024/25:57 av verksamheten förtydligas innebär dock att det blir tydligare för djurägarna och djurhållarna vilken vård som erbjuds.

10.3 Förslagets överensstämmelse med EU-rätten

Regeringens bedömning är att förslagen är förenliga med relevant EU-rättslig lagstiftning. Den föreslagna regleringen utgör sådana föreskrifter med nya eller ändrade krav på yrkeskvalifikationer som enligt 9 kap. 1 § 7 förordningen (2016:157) om erkännande av yrkeskvalifikationer medför en skyldighet att till Europeiska kommissionen lämna uppgifter om kraven och skälen för dessa.

10.4 Konsekvenser för de integrationspolitiska målen

Målet för integrationspolitiken är lika rättigheter, skyldigheter och möjligheter för alla oavsett etnisk och kulturell bakgrund. Regeringens förslag om fler vägar till veterinärlegitimation i Sverige och möjlighet att göra undantag från att föra journal på svenska innebär att det blir lättare för veterinärer från tredjeländ att få veterinärlegitimation och att arbeta som veterinär i Sverige. Förslagen medför alltså positiva konsekvenser för det integrationspolitiska målet att alla ska ha samma möjligheter oavsett etnisk och kulturell bakgrund.

10.5 Konsekvenser för djurskyddet

Förslagen om utökad behörighetsreglering för hovslagare samt utökad skydd för yrkestitlar som är skyddade enligt patientsäkerhetslagens bestämmelser syftar bl.a. till att djurägare lättare ska kunna avgöra vilken kompetens den person man anförtror sitt djur till innehar. Förslaget om behörighetsreglering för djurvårdare innebär att samhället säkerställer en viss utbildningsnivå för att få använda yrkestiteln godkänd djurvårdare. Förslagen bedöms sammanfattningsvis kunna medföra positiva effekter för djurskyddet.

Förslagen om förbättrade möjligheter för djurhälsopersonal med utländsk utbildning att arbeta i Sverige innebär att fler veterinärer kan börja arbeta i Sverige. Det kan förväntas leda till att veterinärbristen minskar vilket medför fördelar för djurskyddet och djurhälsan.

För att ytterligare säkerställa att den vård som ges sker i enlighet med gällande regelverk föreslår regeringen att verksamhetstillsyn införs som ett komplement till individtillsynen inom djurens hälso- och sjukvård. Syftet med bestämmelserna är bl.a. att säkerställa att vårdgivare inom djurens hälso- och sjukvård bedriver verksamheten på ett sådant sätt att djurens behov av en god och säker vård av djur tillgodoses. Förslagen om verksamhetstillsyn bedöms därför ha positiv påverkan på djurskyddet.

Regeringen bedömer att förslagen inte kommer att medföra några konsekvenser för jämställdheten, brottsligheten och det brottsförebyggande arbetet. Inte heller bedöms förslagen att ha någon betydelse för den kommunala självstyrelsen eller den lokala demokratin.

11 Författningskommentar

11.1 Förslaget till lag om ändring i lagen (2009:302) om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård

1 kap.

4 § Med djurhälsopersonal avses i denna lag personer som utövar verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård och som

1. har legitimation enligt 3 kap. 1 § eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 3 kap. 1 b §,

2. har godkännande enligt 3 kap. 5 eller 6 § eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 3 kap. 6 b § första stycket 3,

3. tillfälligt utövar yrket i Sverige enligt lagen (2016:145) om erkännande av yrkeskvalifikationer och de föreskrifter som har meddelats i anslutning till den lagen, eller

4. har ett sådant särskilt tillstånd som avses i 3 kap. 7 a eller 7 b § att utöva ett yrke inom djurens hälso- och sjukvård.

I bestämmelsen anges vad som avses med termen djurhälsopersonal. Övervägandena finns i avsnitt 6.1.

I *punkt 1* görs en redaktionell ändring med anledning av att bemyndigandet i hittillsvarande 3 kap. 1 § andra stycket flyttas till den nya 3 kap. 1 b §.

Ändringen i *punkt 2* innebär ett förtydligande av att med djurhälsopersonal avses även personer som utövar verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård och som har godkännande enligt föreskrifter som meddelats med stöd av den nya 3 kap. 6 b § första stycket 3.

Ändringen i *punkt 3* är språklig.

I *punkt 4* görs en redaktionell ändring med anledning av att hittillsvarande 3 kap. 7 a § andra stycket flyttas till den nya 3 kap. 7 b §.

5 § Med vårdgivare avses i denna lag en juridisk person, enskild näringsidkare eller statlig myndighet som bedriver verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård där djurhälsopersonal är anställd eller på annat sätt verksam.

Paragrafen, som är ny, innehåller en definition av termen vårdgivare. Övervägandena finns i avsnitt 7.2.

Med vårdgivare avses i lagen en juridisk person, enskild näringsidkare eller statlig myndighet som bedriver verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård där djurhälsopersonal är anställd eller på annat sätt verksam.

Detta innebär att den som driver en verksamhet som inte har någon personal som står under tillsyn enligt lagen, t.ex. en verksamhet som bedriver alternativmedicinsk behandling av djur, inte är att anse som vårdgivare enligt lagen.

2 kap. Skyldigheter och ansvar för vårdgivare och djurhälsopersonal

1 § Den som är vårdgivare ska bedriva verksamheten

1. med den personal, de lokaler och den utrustning som behövs för att tillgodose djurens behov av en god och säker vård, och

2. på ett sådant sätt att djurhälsopersonalen har förutsättningar att uppfylla sina skyldigheter enligt lagen.

Paragrafen, som är ny, anger de skyldigheter en vårdgivare har vad gäller verksamhetens bedrivande. Övervägandena finns i avsnitt 7.2.

Enligt *punkt 1* ska verksamheten bedrivas med den personal, de lokaler och den utrustning som behövs för att tillgodose djurens behov av en god och säker vård.

Enligt *punkt 2* ska en vårdgivare bedriva verksamheten på ett sådant sätt att djurhälsopersonalen har förutsättningar att uppfylla de skyldigheter som den har enligt lagen. Det innebär t.ex. att vårdgivaren ska ansvara för att kvaliteten i verksamheten utvecklas så att den bedrivs i överensstämmelse med vetenskap och beprövad erfarenhet, att det finns förutsättningar för journalföring och rapportering av uppgifter om läkemedel samt förutsättningar för att intyg om djurs hälsotillstånd eller vård kan upprättas med noggrannhet och omsorg.

Det är endast verksamheter som hör till kategorin vårdgivare som är skyldiga att uppfylla kraven i bestämmelsen. Det innebär att verksamheter utan djurhälsopersonal inte omfattas av kraven i bestämmelsen.

1 a § Den som tillhör djurhälsopersonalen ska

1. utföra sina arbetsuppgifter i överensstämmelse med vetenskap och beprövad erfarenhet,

2. vara noggrann och omsorgsfull vid utfärdande av intyg om djurs hälsotillstånd eller vård, och

3. föra journal över djurhälsovård och djursjukvård.

Journalerna ska vara skrivna på svenska.

Paragrafen, som i nuvarande lydelse betecknas 1 §, innehåller bestämmelser om skyldigheter för den som tillhör djurhälsopersonalen. Övervägandena finns i avsnitt 6.2.

Ändringarna i *punkt 1* och *punkt 2* är endast språkliga.

I *andra stycket* införs en ny bestämmelse som klargör att journaler som förs över djurhälsovård och djursjukvård ska vara skrivna på svenska. I 5 § finns ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om undantag från kravet.

5 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. undantag från kravet i 1 a § andra stycket att journaler ska vara skrivna på svenska,

2. inskränkningar i rätten att överlåta arbetsuppgifter enligt 3 §,

3. begränsningar av eller förbud mot användning inom djurens hälso- och sjukvård av antimikrobiella medel vid behandling av djur i de fall sådana begränsningar eller förbud är förenliga med artikel 107.7 och 107.8 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/6 av den 11 december 2018 om veterinärmedicinska läkemedel och om upphävande av direktiv 2001/82/EG,

4. förbud mot innehav, tillhandahållande eller användning inom djurens hälso- och sjukvård av immunologiska veterinärmedicinska läkemedel om något av villkoren i artikel 110.1 i förordning (EU) 2019/6 är uppfyllt, och

5. de ytterligare skyldigheter för *vårdgivare och djurhälsopersonal* som behövs för en god och säker vård.

Paragrafen innehåller bemyndiganden att meddela föreskrifter när det gäller skyldigheter för *vårdgivare och djurhälsopersonal*. Övervägandena finns i avsnitt 6.2 och 7.2.

I *punkt 1* införs ett nytt bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om undantag från kravet i 1 a § andra stycket att journaler som förs inom djurens hälso- och sjukvård ska vara skrivna på svenska. Det ska således vara möjligt att meddela föreskrifter om att journaler ska kunna föras på t.ex. engelska.

Punkt 5 motsvarar hittillsvarande punkt 4. Punkten, som innehåller ett bemyndigande att meddela föreskrifter om de ytterligare skyldigheter för *djurhälsopersonal* som behövs för en god och säker vård, kompletteras med ett bemyndigande att meddela sådana föreskrifter när det gäller *vårdgivare*.

3 kap.

1 § Legitimation för yrket ska efter ansökan meddelas den som har avlagt

1. veterinärexamen i Sverige (yrkestitel veterinär),
2. examen i djuromvårdnad från högskoleutbildning på grundnivå enligt föreskrifter meddelade med stöd av *1 b § första stycket 1* (yrkestitel djursjukskötare).

I paragrafen anges för vilka yrken legitimation kan meddelas enligt lagen. Ändringen innebär att hittillsvarande andra och tredje styckena flyttas till den nya *1 b §* respektive *1 c §*.

1 b § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. vilken examen i djuromvårdnad som krävs för legitimation som djursjukskötare, och
2. legitimation som veterinär eller djursjukskötare för den som har genomgått utbildning utomlands.

När det gäller frågor som avses i *1 a §* finns ett bemyndigande att meddela föreskrifter i *21 §* lagen (2016:145) om erkännande av yrkeskvalifikationer.

Paragrafen är ny. I paragrafen finns ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om vilken examen som krävs för att få legitimation med yrkestiteln djursjukskötare och om legitimation för den som har genomgått utbildning utomlands. I bestämmelsen finns även en upplysning om att det är bemyndigandet i

lagen om erkännande av yrkeskvalifikationer som är avsett att användas för att meddela föreskrifter i de frågor som regleras i den lagen.

Bestämmelserna i *första* och *andra styckena* förs över från hittillsvarande 1 § andra stycket. I första stycket införs en punktuppställning. Bestämmelserna i *punkt 1* och *punkt 2* ändras endast redaktionellt och språkligt.

1 c § Legitimation får inte meddelas om förhållandena är sådana att legitimationen skulle ha återkallats enligt bestämmelserna i 6 kap. om sökanden hade varit legitimerad.

Av paragrafen, som är ny, framgår att legitimation inte får meddelas om den sökande skulle ha fått legitimationen återkallad om sökanden redan hade varit legitimerad.

Bestämmelsen förs över från hittillsvarande 1 § tredje stycket.

3 § Behörig att utöva yrke som veterinär är endast den som

1. har legitimation för yrket enligt 1 § eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 1 b § första stycket 2,

2. tillfälligt utövar yrket i Sverige enligt lagen (2016:145) om erkännande av yrkeskvalifikationer och de föreskrifter som har meddelats i anslutning till den lagen, eller

3. har ett sådant särskilt tillstånd som avses i 7 a § att utöva veterinäryrket.

I paragrafen anges vem som är behörig att utöva yrke som veterinär. *Punkt 1* ändras redaktionellt med anledning av att tidigare 1 § andra stycket första meningen flyttas till den nya 1 b § första stycket 2. Ändringen i *punkt 2* är språklig.

4 § I verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård får *yrkestiteln veterinär eller djursjukskötare* användas endast av den som

1. har legitimation för yrket enligt 1 § eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 1 b § första stycket 2,

2. tillfälligt utövar veterinäryrket i Sverige enligt lagen (2016:145) om erkännande av yrkeskvalifikationer och de föreskrifter som har meddelats i anslutning till den lagen, eller

3. har ett sådant särskilt tillstånd som avses i 7 a § att utöva yrke som veterinär eller djursjukskötare.

Den som saknar behörighet att använda en yrkestitel som är skyddad enligt första stycket får inte heller använda en titel som kan förväxlas med en sådan.

Paragrafen innehåller bestämmelser om skydd för vissa yrkestitlar inom djurens hälso- och sjukvård.

I *första stycket* görs några redaktionella ändringar. Ändringen i *punkt 1* föranleds av att bemyndigandet att meddela föreskrifter i hittillsvarande 1 § andra stycket flyttas till den nya 1 b § första stycket 2.

Därutöver görs vissa språkliga ändringar.

4 a § En yrkestitel som är skyddad enligt 4 kap. 5 eller 5 a § patient säkerhetslagen (2010:659) får användas i verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård endast av den som uppfyller kraven i de bestämmelserna.

Den som saknar behörighet att använda en sådan yrkestitel får inte heller använda en titel som kan förväxlas med en sådan.

Paragrafen, som är ny, innehåller bestämmelser om skydd för yrkestitlar som skyddas enligt patientsäkerhetslagen (2010:659). Övervägandena finns i avsnitt 5.2.

Bestämmelsen i *första stycket* innebär att en yrkestitel som är skyddad inom hälso- och sjukvårdens område ska ha samma skydd inom djurens hälso- och sjukvård.

I *andra stycket* anges att det är förbjudet att använda titlar som kan förväxlas med titlar som är skyddade enligt patientsäkerhetslagen.

Godkännande inom djurens hälso- och sjukvård

5 § Godkännande som hovslagare får meddelas efter ansökan.

Paragrafen innehåller en bestämmelse om godkännande som hovslagare.

Paragrafen får en ny utformning. Hittillsvarande andra stycket, som innehåller ett bemyndigande och en upplysningsbestämmelse flyttas till den nya 6 b §.

Hittillsvarande tredje stycket, som reglerar skyddet för beteckningen godkänd hovslagare, tas bort. Bestämmelsen ersätts med den nya 7 § som reglerar skyddet för bl.a. yrkestiteln hovslagare.

6 § Den som har legitimation enligt patientsäkerhetslagen (2010:659) får efter ansökan godkännas för verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård.

I paragrafen finns en bestämmelse om godkännande för verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård av den som har legitimation enligt patientsäkerhetslagen.

Ändringen innebär att hittillsvarande andra och tredje styckena flyttas till den nya 6 b § och att bestämmelsen i hittillsvarande fjärde stycket förs över till den nya 7 §.

6 a § Bestämmelser om tillfällig yrkesutövning och erkännande av yrkeskvalifikationer som har förvärvats eller erkänts i en annan stat än Sverige inom EES eller i Schweiz finns i lagen (2016:145) om erkännande av yrkeskvalifikationer och i föreskrifter som *har meddelats* i anslutning till den lagen.

Paragrafen upplyser om att det finns bestämmelser om tillfällig yrkesutövning och erkännande av yrkeskvalifikationer i andra författningar.

Bestämmelsen ändras endast redaktionellt och språkligt.

6 b § *Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om*

1. vilka yrken som kan komma i fråga för godkännande enligt 6 §,
2. vilken utbildning eller praktisk erfarenhet som krävs för ett godkännande enligt 5 eller 6 §, och
3. godkännande för verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård för den som har genomgått utbildning utomlands eller har behörighet att utöva yrket i ett annat land.

När det gäller frågor som avses i 6 a § finns ett bemyndigande att meddela föreskrifter i 21 § lagen (2016:145) om erkännande av yrkeskvalifikationer.

Paragrafen, som är ny, innehåller bemyndiganden att meddela föreskrifter i frågor som rör godkännande som hovslagare eller godkännande för verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård för humanmedicinskt utbildade yrkesutövare samt en bestämmelse som upplyser om bemyndigandet i lagen om erkännande av yrkeskvalifikationer.

Bestämmelserna i *första stycket* förs över från hittillsvarande 5 § andra stycket första meningen, 6 § andra stycket och 6 § tredje stycket första meningen. Bestämmelserna ändras endast redaktionellt och språkligt.

Bestämmelsen i *andra stycket*, som förs över från hittillsvarande 5 § andra stycket andra meningen och 6 § tredje stycket andra meningen, ändras endast redaktionellt.

6 c § *Ett godkännande enligt 5 eller 6 § eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 6 b § första stycket 3 får inte meddelas om förhållandena är sådana att godkännandet skulle ha återkallats enligt 6 kap. om sökanden hade varit godkänd.*

I paragrafen, som i hittillsvarande lydelse betecknas 7 §, anges att ett godkännande – när det gäller hovslagare eller den som är godkänd för verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård – inte får meddelas om förhållandena är sådana att godkännandet skulle ha återkallats.

Bestämmelserna förs, med vissa redaktionella ändringar, över från hittillsvarande 7 §.

7 § *I verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård får yrkestiteln hovslagare och beteckningen godkänd för verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård användas endast av den som har godkännande enligt 5 eller 6 §.*

Paragrafen, som är ny, innehåller en bestämmelse om ensamrätt till yrkestiteln hovslagare och beteckningen godkänd för verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård. Övervägandena finns i avsnitt 5.1.

Ensamrätt till yrkestiteln hovslagare innebär inte ensamrätt till yrket som sådant. Det står därför fritt för den som vill utöva yrket utan att vara godkänd hovslagare att göra det utan att använda yrkestiteln hovslagare under förutsättning att bestämmelserna i det så kallade behandlingsförbudet i 4 kap. 1 § följs. Detsamma gäller beteckningen godkänd för verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård.

7 a § *Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om särskilt tillstånd att, i den utsträckning som anges i varje särskilt fall, utöva yrke som avses i 1 eller 5 § när det saknas förutsättningar för legitimation eller godkännande enligt de bestämmelserna.*

Paragrafen innehåller bemyndiganden för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om särskilt tillstånd att utöva yrke som veterinär, djursjukskötare eller hovslagare när det saknas förutsättningar för legitimation eller godkännande.

I paragrafen görs en ändring som innebär att hittillsvarande andra stycket förs över till den nya 7 b §. I övrigt görs vissa språkliga ändringar.

7 b § *Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om att den som har legitimation enligt patientsäkerhetslagen*

(2010:659) ska kunna få ett särskilt tillstånd att, i den utsträckning som anges i varje särskilt fall, utöva verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård när det saknas förutsättningar för godkännande enligt 6 §.

Paragrafen, som är ny, innehåller ett bemyndigande att meddela föreskrifter om att den som har legitimation enligt patientsäkerhetslagen i vissa fall ska kunna få ett särskilt tillstånd att utöva verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård.

I bestämmelsen, som förs över från hittillsvarande 7 a § andra stycket, görs en redaktionell ändring.

5 kap.

1 § Jordbruksverket och länsstyrelserna utövar tillsyn över vårdgivares verksamhet och över djurhälsopersonalen.

Regeringen kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om ansvarsfördelningen mellan tillsynsmyndigheterna.

Paragrafen innehåller bestämmelser om tillsynsmyndigheter och tillsynsobjekt. Övervägandena finns i avsnitt 7.3.

I paragrafen görs en ändring som innebär att även vårdgivares verksamhet, dvs. verksamhet där djurhälsopersonal är anställd eller på annat sätt är verksam, står under statlig tillsyn enligt lagen. Verksamheter som enbart har personal som inte tillhör djurhälsopersonalen kommer alltså inte att bli föremål för tillsyn enligt lagen.

Paragrafens hittillsvarande andra mening förs, med vissa språkliga ändringar, över till ett nytt *andra stycke*. I bestämmelsen förtydligas att regeringen med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen kan meddela föreskrifter om ansvarsfördelningen mellan tillsynsmyndigheterna.

Ändringarna i övrigt är endast redaktionella.

2 § En tillsynsmyndighet ska genom rådgivning, information och på annat sätt underlätta för vårdgivare och djurhälsopersonal att fullgöra sina skyldigheter enligt lagen samt de föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen.

Paragrafen innehåller en bestämmelse om tillsynsmyndighetens skyldighet att bistå tillsynsobjekten med det stöd som kan behövas för att de ska kunna fullgöra sina skyldigheter. Övervägandena finns i avsnitt 7.3.

Ändringen innebär att tillsynsmyndighetens skyldighet att bistå med stöd även omfattar vårdgivare. Ändringen i övrigt är endast redaktionell.

3 § Tillsynsmyndigheten har i den utsträckning som behövs för tillsynen rätt att

1. på begäran få upplysningar av vårdgivare och djurhälsopersonal,
2. få ta del av eller tillfälligt omhändertaga handlingar, prover och annat material som rör verksamheten, och
3. få tillträde till områden, anläggningar, byggnader och andra utrymmen som används i verksamheten och där besiktiga djur, göra undersökningar och ta prover.

Paragrafen innehåller bestämmelser om tillsynsmyndigheternas befogenheter. Övervägandena finns i avsnitt 7.3.

Ändringen i *punkt 1* innebär att även vårdgivare är skyldiga att på begäran lämna upplysningar till tillsynsmyndigheten i den utsträckning som behövs för tillsynen. Ändringen i övrigt är endast redaktionell.

Prop. 2024/25:57 Bestämmelserna i *punkt 2* och *punkt 3* är sedan tidigare inte begränsade till djurhjälsopersonalens egna handlingar eller lokaler m.m. (jfr prop. 2008/09:94 s. 90, 91 och 132).

Skyldigheter för vårdgivare och djurhjälsopersonal

4 § *Den som avser att bedriva verksamhet som vårdgivare ska anmäla detta till Jordbruksverket senast en månad innan verksamheten påbörjas.*

Paragrafen, som är ny, innehåller bestämmelser om anmälningsskyldighet för den som avser att bedriva verksamhet som vårdgivare. Övervägandena finns i avsnitt 7.4.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av bemyndigandet i den nya 4 b § meddela föreskrifter om anmälningsskyldigheten.

En vårdgivare som vid lagens ikraftträdande redan bedriver sådan verksamhet ska, enligt lagens övergångsbestämmelser, anmäla detta senast den 28 februari 2026.

4 a § *En vårdgivare ska anmäla till Jordbruksverket om denne*

- 1. upphör att bedriva verksamhet som vårdgivare,*
- 2. helt eller till väsentlig del ändrar verksamheten, eller*
- 3. flyttar verksamheten.*

Anmälan ska göras inom en månad efter upphörandet, ändringen eller flytten.

I paragrafen, som i nuvarande lydelse betecknas 4 §, regleras anmälningsskyldighet för vårdgivare som upphör att bedriva verksamhet som vårdgivare eller helt eller till väsentlig del ändrar, eller flyttar, verksamheten. Paragrafen utformas enligt Lagrådets förslag. Övervägandena finns i avsnitt 7.4.

När det gäller ändringar av verksamheten är det enbart ändringar av väsentlig betydelse, exempelvis att verksamheten byter inriktning, som omfattas av anmälningsskyldigheten. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av bemyndigandet i den nya 4 b § meddela föreskrifter om vad som är en sådan väsentlig ändring som aktualiserar en anmälningsskyldighet.

4 b § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

- 1. anmälningsskyldigheten enligt 4 och 4 a §§, och*
- 2. att djurhjälsopersonalen ska lämna kontaktuppgifter till tillsynsmyndigheten.*

Paragrafen, som i nuvarande lydelse betecknas 4 §, innehåller vissa bemyndiganden. Övervägandena finns i avsnitt 7.4.

I punkt 1 införs ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om anmälningsskyldigheten enligt 4 och 4 a §§. Här avses föreskrifter om t.ex. vilka uppgifter anmälan ska innehålla och i vilka fall en anmälan om ändrad verksamhet måste göras.

I punkt 2, som förs över från hittillsvarande 4 §, görs en språklig ändring.

8 kap.

3 § Den som bryter mot 3 kap. 2, 4, 4 a eller 7 § döms till böter.

Paragrafen anger vilka överträdelseer som är belagda med straff. Övervägandena finns i avsnitt 5.1 och 5.2.

Ändringen i bestämmelsen innebär att det kommer att vara straffbart att bryta mot förbudet i 3 kap. 4 a § att använda en yrkestitel som är skyddad enligt patientsäkerhetslagen utan att vara behörig att göra det eller använda en titel som kan förväxlas med en sådan. Ändringen innebär också att det kommer att vara straffbart att i strid med förbudet i 3 kap. 7 § använda titeln hovslagare utan att ha fått ett godkännande.

Straffet är böter. Övriga ändringar är endast redaktionella.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 september 2025.

2. Trots 3 kap. 4 a § får den som vid ikraftträdandet i verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård använder en yrkestitel som är skyddad enligt 4 kap. 5 eller 5 a § patientsäkerhetslagen (2010:659) fortsätta att använda titeln till och med den 28 februari 2026 utan att uppfylla kraven i de bestämmelserna.

3. Trots 3 kap. 7 § får den som vid ikraftträdandet använder yrkestiteln hovslagare fortsätta att använda titeln till och med den 31 augusti 2030 utan att vara godkänd enligt 3 kap. 5 §.

4. Den som vid ikraftträdandet bedriver en verksamhet som avses i 5 kap. 4 § ska anmäla verksamheten senast den 28 februari 2026.

I *punkt 1* anges att lagen träder i kraft den 1 september 2025.

Enligt *punkt 2* ska den som vid ikraftträdandet i verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård använder en yrkestitel som är skyddad enligt patientsäkerhetslagen (2010:659) utan att uppfylla förutsättningarna för det i den lagen, få fortsätta att använda titeln under en övergångsperiod om sex månader.

Enligt *punkt 3* ska den som vid bestämmelsernas ikraftträdande kallar sig hovslagare få fortsätta att göra det i ytterligare fem år.

Enligt *punkt 4* ska den som vid ikraftträdandet bedriver verksamhet som vårdgivare anmäla verksamheten senast den 28 februari 2026.

11.2 Förslaget till lag om ändring i lagen (2009:302) om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård

3 kap.

5 § Godkännande som hovslagare eller som djurvårdare får meddelas efter ansökan.

Paragrafen, som behandlas i avsnitt 5.3, ändras med anledning av att godkänd djurvårdare blir ett reglerat yrke. Av bestämmelsen framgår att ett godkännande meddelas efter ansökan. Godkända djurvårdare tillhör enligt 1 kap. 4 § djurhälsopersonalen och har därmed vissa skyldigheter

Prop. 2024/25:57 och visst ansvar enligt lagen. Som djurhälsopersonal omfattas de även av reglerna om tillsyn i 5 kap.

7 § I verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård får yrkestiteln hovslagare, *beteckningen godkänd djurvårdare* och beteckningen godkänd för verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård användas endast av den som har godkännande enligt 5 eller 6 §.

Paragrafen innehåller en bestämmelse om skydd för vissa yrkestitlar och beteckningar inom djurens hälso- och sjukvård. Övervägandena finns i avsnitt 5.3.

Ändringen innebär att även beteckningen godkänd djurvårdare blir skyddad.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Denna lag träder i kraft den 1 september 2030.

I bestämmelsen anges att lagen träder i kraft den 1 september 2030. Övervägandena finns i avsnitt 9.

Sammanfattning av betänkandet Bättre förutsättningar inom djurens hälso- och sjukvård (SOU 2022:58)

Prop. 2024/25:57
Bilaga 1

Utredningens uppdrag

Utredningen har haft i uppdrag att göra en översyn av lagstiftningen om djurens hälso- och sjukvård och annan veterinär verksamhet samt undersöka vilka åtgärder som behöver vidtas i syfte att säkerställa en hållbar och långsiktigt välfungerande hälso- och sjukvård för djur. I uppdraget har bl.a. ingått att föreslå åtgärder för att säkerställa att det statliga åtagandet inom veterinär service och vid utbrott av smittsamma djursjukdomar ska kunna utföras på ett ändamålsenligt sätt, undersöka hur verksamheten inom djurens hälso- och sjukvård har påverkats av den behörighetsreglering som infördes år 2010, analysera det framtida resursbehovet av olika yrkeskategorier inom djurens hälso- och sjukvård samt utarbeta de författningsförslag som krävs för införandet av verksamhetstillsyn inom djurens hälso- och sjukvård.

En anpassad veterinär service för en hållbar och långsiktigt välfungerande hälso- och sjukvård för djur

Staten ska även i framtiden ansvara för smittskydd

Sverige har historiskt sett ett unikt gott hälsoläge avseende smittsamma djursjukdomar. Det finns emellertid omständigheter som tyder på utmaningar för djurhälsoläget i Sverige. Klimatförändringar, globalisering, urbanisering och befolkningsökning kan leda till ökad kontakt mellan vilda djurarter, tama djurarter och människor vilket i sin tur ökar risken för uppkomst av nya sjukdomar och smittspridningsvägar. För att kunna hantera allvarliga smittsamma djursjukdomar och bibehålla god djurhälsa bör nuvarande system, där staten genom Jordbruksverket har ett övergripande ansvar för att säkerställa tillgången till veterinärer vid utbrott av smittsamma sjukdomar, finnas kvar. En naturlig lösning är att de praktiska uppgifterna inom smittskyddsberedskapen sköts av veterinärer från Distriktsveterinärerna, som är en del av Jordbruksverket. Beredskapsorganisationen kan även omfatta andra veterinärer efter upphandling.

Ett anpassat statligt ansvar för djurens hälso- och sjukvård

Sverige har länge haft höga ambitioner om ett gott djurskydd och smittskydd, god folkhälsa och säkra livsmedel. Staten har tagit ett stort ansvar för djurens hälso- och sjukvård genom att t.ex. svara för tillgång till veterinär för att djur ska få sjukvård oavsett tidpunkt på dygnet om det

finns djurskyddsskäl. Ansvaret har i huvudsak fullgjorts genom Distriktsveterinärernas verksamhet. Även om det varit syftet, har lagstiftningen i praktiken inte inneburit en hundra procentig garanti för att varje enskilt djur i alla lägen kan få vård. Om djuret får vård kan bero på många faktorer utöver lagstiftningen som t.ex. när djurägare utövar tillsyn över djuret, hur snabbt djurägaren tillkallar veterinär och om veterinär som är i tjänst är tillgänglig eller upptagen med ett annat djur som behöver vård.

Under det senaste årtiondet har verksamheten inom djurens hälso- och sjukvård genomgått stora förändringar, bl.a. genom medicinsk kunskapsutveckling och förändrade ägarstrukturer inom smådjursjukvården. Antalet sällskapsdjur har ökat kraftigt liksom antalet sjukvårdsinsatser och veterinärbesök för dessa djur. Försäkringsgraden för sällskapsdjur och häst har ökat och djurägare efterfrågar djursjukvård i allt högre utsträckning och förväntningarna på den vård som erbjuds har blivit högre. Det finns en stark uppfattning inom branschen att det är svårt att rekrytera kompetens för att tillgodose behovet av veterinärvård i landet.

Inom lantbrukssektorn pågår en successiv förändring till större men färre produktionsplatser och behovet av akut djursjukvård minskar tack vare väl utbyggd förebyggande djurhälsovård. Under de senaste tio åren har Distriktsveterinärernas förrättningar avseende lantbrukets djur minskat kraftigt och ett allt färre antal äger rum under beredskapstid efter kl. 23.00.

Flertalet faktorer har alltså inneburit att förutsättningarna för Distriktsveterinärernas uppdrag har förändrats. Distriktsveterinärernas marknadsandel har under de senaste 20 åren minskat i förhållande till branschens totala omsättning. I dag utgör de privata veterinärföretagens nettoomsättning 93 procent av den totala nettoomsättningen inom veterinärbranschen. Samtidigt tar Distriktsveterinärerna ett väsentligt ansvar för djursjukvård under kvällar, nätter och helger (beredskapstid) i stora delar av landet. Utvecklingen har lett fram till ett läge där Distriktsveterinärerna har svårigheter att möta behovet av djursjukvård. Situationen har för utredningen beskrivits som ohållbar.

Mot den bakgrunden har utredningen kommit fram till att det måste finnas möjlighet att anpassa Distriktsveterinärernas verksamhet för att maximera veterinärnyttan och erbjuda sjukvård till så många djur som möjligt. Utredningen föreslår därför att Jordbruksverket ska tillse att det finns tillgång till tillfredsställande veterinär service oavsett tidpunkt på dygnet, om det finns djurskyddsskäl.

Distriktsveterinärernas verksamhet ska utformas utifrån behov

För att åstadkomma en långsiktigt välfungerande veterinärmarknad som håller god nivå på djurskyddet, har utredningen övervägt flera olika modeller för hur statens ansvar för veterinär service bäst ska utformas. Den modell som enligt utredningen medför störst veterinärnytta innebär att Distriktsveterinärerna ska ha möjlighet att utforma sin verksamhet utifrån behov av hälso- och sjukvård för lantbrukets djur inom ett visst område. Verksamheten ska bedrivas mellan kl. 06.00 och 23.00, om djurskyddet kan upprätthållas. Förslaget bör innebära en viss minskning av de veterinära resurser staten tillhandahåller och finansierar nattetid, men

medför enligt utredningens bedömning framför allt vård till fler djur när vården efterfrågas som mest.

Utredningen föreslår även att Jordbruksverket ska inrätta en digital tjänst där ägare av lantbruksdjur och häst har möjlighet att konsultera en veterinär under beredskapstid. För att ytterligare säkerställa tillgången till klinisk veterinärvård och främja ett ökat samarbete med privata aktörer föreslår utredningen att privata veterinärer, som erbjuder klinisk veterinärvård till lantbrukets djur eller häst, ska kunna ansluta sig till tjänsten.

Innan modellen genomförs i full skala bör den föregås av ett pilotprojekt som gör det möjligt att testa nya antaganden, metoder och arbets sätt och skapa lärande utan att eventuella bakslag medför stora negativa konsekvenser. Utredningen föreslår därför att Jordbruksverket ges i uppdrag att utarbeta och genomföra ett pilotprojekt på ett antal representativa mottagningar för att utifrån nya kunskaper och erfarenheter göra justeringar i den föreslagna modellen.

Behovet av veterinär service ska fastställas genom marknadsanalyser

Det bör kunna ställas krav på att det är tydligt på vilka grunder ett beslut om Distriktsveterinärernas etablering i ett område fattas. Utredningen föreslår att Sverige ska vara indelat i veterinära områden. Sådana områden bör geografiskt stämma överens med den distriktsindelning som framkommer av eller beslutats med stöd av förordningen (2015:493) om distrikt. Beslut om etablering ska grundas på noggranna, återkommande analyser av tillgången till veterinära tjänster och förekomsten av olika djurslag i de olika veterinärområdena. För att utomstående ska få möjlighet att på ett enkelt och överskådligt sätt skapa sig förståelse för på vilka grunder Jordbruksverket beslutar om etablering, ska Jordbruksverket ansvara för att informationen finns tillgänglig för alla. Kännedom om förutsättningarna för Distriktsveterinärernas etablering innebär att privata veterinärer lättare kan bedöma marknadsförutsättningarna vilket i sin tur kan medföra positiva effekter för konkurrensen på veterinärmarknaden.

Villkoren för Distriktsveterinärernas veterinära tjänster förtydligas

Distriktsveterinärernas verksamhet har hittills begränsats på så sätt att organisationen får bedriva hälso- och sjukvård för hästar och sällskapsdjur på en primärvårdsnivå som fastställs av myndigheten i förväg med begränsad utrustning och utan möjlighet till stationärvård. Begreppet primärvårdsnivå förändras emellertid över tid eftersom djursjukvård som vid en tidpunkt är av avancerad karaktär vid en senare tidpunkt anses vara ett rutinartat ingrepp. Detsamma gäller begreppet begränsad utrustning. Dessa begrepp bör därför inte användas för att beskriva ramen för vilken typ av verksamhet som Distriktsveterinärerna ska kunna erbjuda.

Med stationärvård avses vård av inneliggande patienter med fortsatt behandling över natten. Distriktsveterinärerna erbjuder i nuläget inte

stationärvård och utredningen har kommit fram till att det är en lämplig och tydlig begränsning för Distriktsveterinärernas verksamhet och att stationärvård som utgångspunkt ska utföras av privata aktörer.

Ökad reglering av yrken inom djurens hälso- och sjukvård

Det senaste årtiondet har verksamheten inom djurens hälso- och sjukvård utvecklats i snabb takt. Möjligheterna att utföra mer avancerad vård och djurägarnas efterfrågan på sådan vård gör att verksamheten ställs inför nya krav, bl.a. i fråga om personalens kompetens. Behovet av kunskaper om nya behandlingsmetoder och av alltmer avancerad och specialiserad vård ger upphov till nya yrkeskategorier inom djurens hälso- och sjukvård. Djurägarnas behov av att kunna få information om kompetensnivån hos den som ska behandla djuret ökar när yrkesutövare arbetar självständigt och har arbetsuppgifter som kan innebära risker för det behandlade djuret. Att ett yrke är reglerat innebär en viss garanti för att den person som behandlar ett djur besitter en viss kunskapsnivå. Den som ingår i en behörighetsreglerad yrkeskategori inom djurens hälso- och sjukvård tillhör dessutom djurhälsopersonalen med de rättigheter och skyldigheter som följer av det. All djurhälsopersonal tar exempelvis individuellt ansvar för sina arbetsuppgifter och står under tillsyn.

Hovslagaryrket är redan reglerat eftersom Jordbruksverket kan godkänna hovslagare som har en viss fastställd utbildning. Regleringen innebär bl.a. att endast hovslagare som uppfyller kraven får kalla sig "godkänd hovslagare" och att godkännandet kan upphävas under vissa förutsättningar. Regleringen har emellertid inte fått något större genomslag i yrkeskåren.

Verksamheter inom djurens hälso- och sjukvård är nära besläktade med verksamheter inom hälso- och sjukvården. Nya behandlingsmetoder inom djurens hälso- och sjukvård hämtas ofta från humansjukvården, vilket inneburit att nya yrken har uppstått och alljämt uppstår inom djurens hälso- och sjukvård. Yrkestitlar som är skyddade inom hälso- och sjukvården, som t.ex. fysioterapeut, tandläkare, psykolog m.fl., åtnjuter inte samma skydd inom djurens hälso- och sjukvård. Det innebär att sådana yrkestitlar kan användas inom djurens hälso- och sjukvård av personer som inte har legitimation för yrket på humansidan. Att använda en legitimationsskyddad titel utan att de facto vara legitimerad, ger en felaktig bild av att yrkesutövaren står under tillsyn eller har en viss utbildning, vilket kan vara mycket svårt att genomskåda för konsumenter. En sådan förväxlingsrisk kan medföra att djur inte får adekvat vård. Av djurskydds- och konsumentskäl är det därför viktigt att det är tydligt vilken kompetens den person som behandlar djuret faktiskt har.

Lagen (2009:302) om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård tydliggör att icke behörighetsreglerad personal inom djurens hälso- och sjukvård inte får utföra vissa typer av uppgifter som anses särskilt kvalificerade, det så kallade behandlingsförbudet (4 kap. 1 § lagen om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård). Djurens hälso- och sjukvård har sedan lagens ikraftträdande utvecklats i snabb takt och

behovet av personal som kan utföra sådana uppgifter som omfattas av behandlingsförbudet har ökat markant sedan lagens tillkomst. Särskilt har det inte funnits tillräckligt med legitimerade djursjukskötare för att möta behovet. För att komma till rätta med problemet har Jordbruksverket under en längre period meddelat förhållandevis omfattande undantag från behandlingsförbudet. Några av dessa undantag innebär att djurvårdare som genomgått viss utbildning undantagits från t.ex. förbud att ge injektioner. De tidsbegränsade undantagen medför ovisshet både för arbetsgivare och för den personal som omfattas av dem och situationen framstår inte som vare sig välfungerande eller långsiktigt hållbar.

Skydd för yrkestiteln hovslagare

Utredningen föreslår nu att titelskyddet för hovslagare förändras på så sätt att beteckningen för en hovslagare som godkänts av Jordbruksverket ska vara ”hovslagare”. Syftet med förslaget är att förhindra att personer som saknar adekvat utbildning kallar sig hovslagare. Beteckningen hovslagare är, till skillnad från beteckningen godkänd hovslagare, allmänt vedertagen och mycket välkänd. En sådan reglering bör enligt utredningens bedömning leda till att fler hovslagare ansöker om godkännande, vilket medför ökad trygghet för konsumenter och ett bättre djurskydd.

En yrkestitel som är skyddad inom humanvården ska ha samma skydd inom djurens hälso- och sjukvård

Djurägare är skyldiga att tillgodose nödvändig vård för sitt djur och vid behov ska vården utföras av någon som tillhör djurhälsopersonalen. Det är därför viktigt att djurägare på ett tydligt sätt, utan förväxlingsrisk, ska kunna välja vårdgivare som uppfyller detta kriterium. Till skydd för såväl djur som konsumenter föreslår därför utredningen att en sådan yrkestitel som är skyddad enligt patientsäkerhetslagens (2010:659) bestämmelser som t.ex. psykolog, fysioterapeut etc. ska få användas i yrkesverksamhet inom djurens hälso- och sjukvård endast av den som uppfyller kraven enligt patientsäkerhetslagen. Den som inte får använda en yrkestitel som är skyddad enligt patientsäkerhetslagen, dvs. inte har legitimation för yrket, ska inte heller få använda en titel som kan förväxlas med en sådan titel. Det innebär exempelvis att den som inte är legitimerad psykolog inte får verka under t.ex. titeln hundpsykolog inom djurens hälso- och sjukvård. Förslagen innebär inget yrkesförbud, det vill säga, den som t.ex. vill arbeta med djurs mentala hälsa får alltså göra det men utan att kalla sig för psykolog. Sådana titlar bör kunna bytas ut till andra som inte för tankarna till ett legitimerat yrke inom humanvården, exempelvis ”hundcoach”, ”hundtränare” eller liknande.

Godkända djurvårdare

Utredningen föreslår att en möjlighet för djurvårdare att ansöka om godkännande av Jordbruksverket och ett skydd för beteckningen godkänd djurvårdare införs. Godkända djurvårdare ska tillhöra djurhälsopersonalen

med det ansvar, de rättigheter och skyldigheter som följer av det. Att införa en ny yrkeskategori till djurhälsopersonalen innebär ökad tydlighet, både för konsumenter och inom branschen, särskilt i förhållande till nuvarande situation med omfattande undantagsregler som i vissa fall dessutom är tidsbegränsade. För att fånga upp kunskaper och färdigheter hos erfarna djurvårdare föreslår utredningen att djurvårdare som arbetar på nivå 3 ska erbjudas möjlighet att, efter examination, ansöka om legitimation som djursjukskötare. Det föreslås därför att undantag från krav på examen i djuromvårdnad från högskoleutbildning på grundnivå för legitimation som djursjukskötare införs under en period om fem år.

Fler veterinärer och djursjukskötare inom djurens hälso- och sjukvård

En del av utredningens uppdrag har bestått i att analysera vilka åtgärder som bör vidtas för att komma till rätta med resursbristen inom djurens hälso- och sjukvård. Frågan om brist på veterinärer är omdiskuterad. Utredningen har analyserat ett omfattande material och kommit fram till slutsatsen att det råder brist inte bara på veterinärer utan även på djursjukskötare och att bristen kan förväntas bli bestående om inga åtgärder vidtas.

Det behövs fler utbildningsplatser

Efter att utredningen påbörjat sitt uppdrag har regeringen beslutat om 2022 års regleringsbrev för Sveriges lantbruksuniversitet (SLU). Av regleringsbrevet framgår att utbildningsplatserna vid veterinär- och djursjukskötarprogrammen ska utökas. De ökade anslagen kommer innebära ytterligare 45 platser på veterinärutbildningen och ytterligare 15 platser på djursjukskötarutbildningen. Utredningen har bedömt att utökningen av platser på veterinärutbildningen i ett initialt skede framstår som väl avvägd men successivt måste utökas. Målet bör vara minst 180 till 220 utbildningsplatser på veterinärutbildningen inom en tio- till femtonårsperiod. Ett tillskott med 15 nya platser på djursjukskötarutbildningen framstår mot bakgrund av bristen på djursjukskötare inte som tillräckligt omfattande. Utredningen har bedömt att målet bör vara minst 150 till 170 utbildningsplatser.

Åtgärder inom ramen för nuvarande utbildningar; distansutbildning, bättre uppföljning och antagningsintervjuer

Djursjukskötarutbildningen bedrivs enbart vid SLU och alltså på en plats i landet. Distansutbildning skulle kunna underlätta för personer som kanske redan har en etablerad tillvaro att genomföra utbildningen utan att behöva flytta. På så sätt kan rekryteringsunderlaget breddas vilket kan bidra till att minska resursbristen inom djurens hälso- och sjukvård.

Utredningen föreslår därför att regeringen ska uppdra åt SLU att undersöka möjligheten till sådan utbildningsform.

Branschen för djurens hälso- och sjukvård har utvecklats i en takt som har varit svår att förutse vilket bidragit till den nuvarande bristen på veterinärer och djursjukskötare. Behovet av platser på veterinär- och djursjukskötarutbildningarna måste löpande följas upp och utvärderas. Utredningen föreslår därför att regeringen ska uppdra åt SLU att särskilt bevaka och utvärdera i vilken utsträckning veterinär- och djursjukskötarutbildningarna svarar mot studenternas efterfrågan och arbetsmarknadens behov.

Antagningsintervjuer är en åtgärd som historiskt sett visat sig kunna bidra till att fler som antas till veterinärutbildningen också fullföljer den. Utredningen har därför gjort bedömningen att SLU bör överväga att införa ett urvalsalternativ med antagningsintervjuer vid antagningen av studenter till veterinärutbildningen.

Ökade möjligheter för utländska veterinärer att arbeta i Sverige

Det engelska språket har fått en allt större roll i det svenska samhället och många använder engelska regelbundet i yrkeslivet och i studier. En stor del av de veterinärer som legitimeras i Sverige varje år har genomgått sin utbildning i andra länder. Många av dem behärskar engelska bättre än svenska. Att kunna använda engelska som journalspråk skulle förenkla för personal som inte har svenska som modersmål att arbeta inom djurens hälso- och sjukvård. Socialstyrelsen har inom hälso- och sjukvården meddelat föreskrifter som innebär att det under vissa förutsättningar är tillåtet att använda engelska i journalhandlingar. Utredningen har kommit fram till att samma möjlighet bör finnas inom djurens hälso- och sjukvård. Huvudregeln bör emellertid alltså vara att journalhandlingar ska vara skrivna på svenska.

I Sverige råder veterinärbrist och om fler veterinärer från tredjeland kunde komma in på den svenska arbetsmarknaden skulle det kunna innebära ett välkommet tillskott av veterinärer inom relativt kort tid. En möjlig väg till läkarlegitimation i Sverige för den som genomgått sin utbildning i tredjeland går genom kunskapsprov och praktisk tjänstgöring. Någon motsvarande möjlighet till svensk veterinärlegitimation finns inte för veterinärer från tredjeland. Utredningen anser att den modell för väg till legitimation genom kunskapsprov som finns inom hälso- och sjukvården framstår som lämplig även inom djurens hälso- och sjukvård och lämnar därför förslag som möjliggör en sådan lösning. Utredningens förslag innebär att en sökande med utländsk utbildning ska få legitimation som veterinär om sökanden uppvisat kunskaper och färdigheter som motsvarar de svenska kraven, har för veterinäryrket nödvändiga kunskaper om svenska författningar och nödvändiga kunskaper i svenska, norska eller danska språket.

Verksamhetstillsyn införs inom djurens hälso- och sjukvård

I lagen om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård finns bestämmelser om skyldigheter och ansvar för djurhälsopersonal. Djurhälsopersonalen ska fullgöra sina arbetsuppgifter i överensstämmelse med vetenskap och beprövad erfarenhet, iakttä noggrannhet och omsorg vid utfärdandet av intyg om djurs hälsotillstånd eller vård och föra journal. Den som tillhör djurhälsopersonalen står vid utövande av verksamhet under tillsyn av Jordbruksverket och länsstyrelsen. Tillsynen syftar till att säkerställa att djurhälsopersonal uppfyller sina skyldigheter enligt lagen och att utgöra ett stöd för dem som omfattas av den.

Inom hälso- och sjukvården finns förutom individtillsyn även tillsyn av verksamheten som sådan, så kallad verksamhetstillsyn. Någon motsvarande tillsyn har hittills inte funnits inom djurens hälso- och sjukvård. Länsstyrelserna saknar alltså möjlighet att kontrollera eventuella brister på verksamhetsnivå som t.ex. om lokaler och utrustning är ändamålsenlig. Ofta har anställd djurhälsopersonal liten eller ingen möjlighet att bestämma vilken typ av utrustning som ska köpas in till verksamheten eller vilket journalföringssystem som verksamheten ska använda sig av. Även faktorer som verksamhetens lokaler och möjlighet att förvara läkemedel på ett adekvat sätt kan påverka personalens möjlighet att ”göra rätt”. Sådana frågor är typiskt sett inget som den anställde styr över. Inte heller organisatoriska frågor som huruvida det finns utarbetade rutiner att följa för personalen eller om personalen har rätt kompetens för den tilldelade uppgiften omfattas i dagsläget av länsstyrelsernas tillsyn.

Utredningen föreslår därför att tillsynen inom djurens hälso- och sjukvård ska utökas till att även omfatta verksamhetstillsyn. Det innebär ett förtydligande av att den som ansvarar för verksamheten svarar för att personalen har rätt kompetens för tilldelade uppgifter och att det finns tillräckligt med behörig personal för att en god och säker vård av djur ska kunna garanteras. Hur verksamheten sköts och organiseras har stor betydelse för möjligheten att bedriva en god och säker vård. Verksamhetstillsyn medför att ansvar för organisatoriska frågor kan utkrävas på rätt nivå, det vill säga inte av den enskilda djurhälsopersonalen utan av den som ansvarar för verksamheten och som har den faktiska påverkansmöjligheten. En kombination av verksamhetstillsyn och individtillsyn innebär dessutom att länsstyrelserna kan situationsanpassa tillsynen och därigenom använda sina resurser på ett mer effektivt sätt.

Eftersom det kan uppfattas som en garanti även för t.ex. alternativmedicinsk behandling av djur är det olämpligt att verksamheter där djurhälsopersonal inte är anställd eller verksam står under statens tillsyn. Utredningen föreslår därför att verksamhetstillsyn ska omfatta verksamheter där djurhälsopersonal är anställd eller på annat sätt utövar verksamhet.

Utredningen har övervägt vilken typ av finansieringsmodell som är mest lämplig för verksamhetstillsyn inom djurens hälso- och sjukvård och kommit fram till att övervägande skäl talar för att tillsynen ska finansieras med offentliga medel.

Begreppen vårdgivare och vårdgivares ansvar definieras i lagen

Prop. 2024/25:57
Bilaga 1

Eftersom verksamhetstillsyn införs inom djurens hälso- och sjukvård för verksamheter där djurhälsopersonal är anställd eller på annat sätt utövar verksamhet, är det nödvändigt att i lagen definiera vem som ska svara för verksamheten och vad ansvaret innebär. Utredningen föreslår en definition av begreppet vårdgivare inom djurens hälso- och sjukvård som innebär att med sådan vårdgivare avses juridisk person, enskild firma, statlig myndighet eller annan offentlig verksamhet som bedriver hälso- och sjukvård för djur.

Ett grundläggande krav som måste ställas på samtliga vårdgivare inom djurens hälso- och sjukvård är att verksamheten bedrivs så att kraven på en god och säker vård av djur uppfylls och att verksamheten uppfyller samhällets krav på djurskydd, smittskydd och livsmedelssäkerhet. Vårdgivaren bör exempelvis ansvara för att verksamheten utformas så att det finns personal, utrustning och, i förekommande fall lokaler, i sådan utsträckning och av sådant slag som behövs för en god och säker vård och att verksamheten håller en god hygienisk standard. Vårdgivare som omfattas av tillsyn enligt lagen om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård måste även ta ansvar för att verksamheten bedrivs på ett sådant sätt att djurhälsopersonalen har förutsättningar att uppfylla de skyldigheter som åligger dem.

Tillsynsmyndigheternas verktyg

För att kunna bedriva en effektiv tillsyn är det viktigt att tillsynsmyndigheterna har tillgång till adekvata verktyg. Enligt den nuvarande lagstiftningen har tillsynsmyndigheten rätt att på begäran få upplysningar av den som tillhör djurhälsopersonalen. Motsvarande rättighet bör även gälla i förhållande till vårdgivare som bedriver sådan verksamhet som enligt utredningens förslag ska omfattas av tillsyn.

För att verksamhetstillsyn ska kunna vara praktiskt genomförbar, måste tillsynsmyndigheterna ha kännedom om tillsynsobjekten. Utredningen föreslår därför ett registreringsförfarande som innebär att vårdgivare som bedriver eller avser att bedriva verksamhet som omfattas av tillsyn ska anmäla det till Jordbruksverket senast en månad innan verksamheten påbörjas. För att omhänderta uppgifterna ska det hos Jordbruksverket finnas it-system för elektronisk behandling av uppgifter om verksamheter inom djurens hälso- och sjukvård. Sådana uppgifter ska kunna användas för tillsyn, verksamhetsplanering, uppföljning och forskning samt för framställning av statistik.

Konsumenters möjligheter att jämföra kostnader

Konsumenters möjlighet att jämföra priser på hälso- och sjukvård för djur

På marknaden för djurens hälso- och sjukvård råder fri prissättning och det är upp till djurägarna att själva bekosta vården för sitt djur. Det är i första hand upp till marknads aktörer att värna sina kunders möjligheter att på ett enkelt sätt kunna jämföra priser. Aktörerna på marknaden för djurens hälso- och sjukvård bör dock enligt utredningens bedömning kunna bli mer pristransparenta, i vart fall avseende mer basala behandlingar av vanligt förekommande slag. Kunder bör också på ett mer transparent och tydligt sätt kunna informeras om vilken kostnad som tillkommer då tjänsten utförs som en akutbehandling. Även då djurägaren inte har något alternativ till att säkerställa att ett skadat eller sjukt djur snarast ges nödvändig vård, är det ändå viktigt att kostnadsbilden tydligt kommuniceras, så att djurägare ska kunna göra ett aktivt val. Konsumentverket bevakar svåra marknader för konsumenter och i vissa fall har myndigheten möjlighet att stötta konsumenter på sådana marknader. Utredningen anser att det kan finnas anledning för Konsumentverket att överväga möjligheterna att teckna en branschöverenskommelse med större privata vårdgivare inom branschen för djurens hälso- och sjukvård och Distriktsveterinärerna i syfte att på ett tydligt sätt reglera avtalsvillkor vid köp av tjänster.

Konsumenters möjlighet att jämföra försäkringsvillkor och kostnader för djurförsäkringar

Som djurägare kan man minska risken för stora oväntade utgifter bland annat genom att skaffa en djurförsäkring. Mot bakgrund av försäkringarnas stora betydelse för marknaden för djurens hälso- och sjukvård och för den enskilde djurägaren måste det vara möjligt att på ett enkelt och överskådligt sätt kunna jämföra och värdera olika försäkringsalternativ. Det finns ett stort antal jämförelseverktyg att tillgå för att, utifrån given information om t.ex. typ av djur, veterinärt ersättningsbelopp, självrisk och rörlig självrisk jämföra olika försäkringsgivare och försäkringsalternativ. Det är däremot mer utmanande att jämföra försäkringar utifrån andra viktiga parametrar så som karenstider, olika begränsningar kopplat till ras, preexisterade förhållanden, försäkringsbolagets tillgänglighet, handläggningstider och skyndsamheten i utbetalning etc. Otydliga prisuppgifter innebär svårigheter för konsumenter att göra medvetna och väl avvägda val och alltför stora otydligheter kan medföra att konsumenter avstår från att teckna försäkring. Det bör kunna utformas bättre jämförelseverktyg där fler viktiga parametrar ingår och det är även önskvärt att försäkringsbolagen mår om att förtydliga sina villkor för konsumenter. Även beskrivningar av hur det fungerar med direktreglering, självrisk och andra praktiska aspekter som aktualiseras vid ett veterinärbesök skulle exempelvis kunna ingå i försäkringsbrevet. Det kan även i detta avseende finnas anledning för Konsumentverket, i syfte att öka transparensen på

Konsekvenser för djurskyddet

Utredningens övergripande uppdrag är att föreslå hållbara och långsiktiga förslag för att säkerställa en välfungerande hälso- och sjukvård för djur. Alla förslag som utredningen lämnar syftar till att utifrån rådande förutsättningar säkerställa eller förstärka djurskyddet. Exempelvis är syftet med införande av verksamhetstillsyn inom djurens hälso- och sjukvård ett sätt att säkerställa att vårdgivare bedriver verksamheten på ett sådant sätt att kraven på en god och säker vård av djur uppfylls och att verksamheten uppfyller samhällets krav på djurskydd, smittskydd och livsmedels-säkerhet samt att ansvar ska kunna utkrävas på rätt nivå.

Förslagen om utökad behörighetsreglering syftar bl.a. till att konsumenter lättare ska kunna avgöra kompetensen hos den person man anförtror vården av sitt djur. Förslagen innebär att fler yrkesverksamma kommer att tillhöra djurhälsopersonalen och därmed utföra sina arbetsuppgifter under eget ansvar och stå under tillsyn.

Brist på resurser innebär risker för djurvälståndet och att djur inte får den vård de behöver i tid. Utredningen har bedömt att det behövs fler platser på både veterinär- och djursjukskötutbildningen. Utredningens förslag att uppdraga åt SLU att särskilt bevaka och utvärdera i vilken utsträckning veterinär- och djursjukskötutbildningarna svarar mot studenternas efterfrågan och arbetsmarknadens behov innebär dessutom möjlighet att på ett systematiskt sätt följa utvecklingen och därigenom dimensionera veterinär- och djursjukskötutbildningarna efter rådande behov. Därutöver lämnar utredningen förslag som innebär att det blir lättare för veterinärer från tredjeländ att arbeta som veterinärer i Sverige vilket också bidrar till fler händer inom djurens hälso- och sjukvård.

Utredningens förslag om att Jordbruksverket ska ges möjlighet att i högre utsträckning anpassa den veterinära servicen syftar till att åstadkomma en långsiktigt hållbar struktur för det statliga åtagandet om veterinär service och bevara en god nivå på djurskyddet. Distriktsveterinärernas veterinära resurser utnyttjas inte optimalt, eftersom resurstillgången fördelas på ett sätt som innebär att veterinära resurser går åt till att upprätthålla service av allmänt ekonomiskt intresse nattetid när behovet av djurvård inte är som störst. Värdefulla veterinära resurser, som i dagsläget utgör en bristvara, går därmed till spillo och i en situation som den nuvarande där det är ont om veterinärer innebär det en risk för försämrat djurskydd. Att bibehålla den nuvarande modellen för genomförande av veterinär service av allmänt ekonomiskt intresse är därför inget hållbart alternativ ur ett djurskyddsperspektiv.

Ikraftträdande

Utredningens förslag föreslås träda i kraft den 1 juli 2024. Därvid har bl.a. beaktats att övergången till införandet av verksamhetstillsyn samt

Prop. 2024/25:57
Bilaga 1

förslagen om utökad behörighetsreglering för hovslagare ska bli hanterbar för Jordbruksverket, länsstyrelserna och för företag och andra aktörer inom djurens hälso- och sjukvård. De förslag som avser behörighetsreglering för djurvårdare bör emellertid träda i kraft senare, den 1 januari 2029.

samhällets krav på djurskydd, smittskydd och livsmedelssäkerhet uppfylls.

Verksamhet som står under tillsyn enligt denna lag ska, utöver vad som framgår av första stycket, bedrivas på ett sådant sätt att djurhälsopersonal har förutsättningar att uppfylla sina skyldigheter enligt tredje stycket.

Den som tillhör djurhälsopersonalen ska

1. fullgöra sina arbetsuppgifter i överensstämmelse med vetenskap och beprövad erfarenhet,
2. iaktta noggrannhet och omsorg vid utfärdande av intyg om djurs hälsotillstånd eller vård, och
3. föra journal över djurhälsovård och djursjukvård.

1 a §

De journaler som upprättas inom djurens hälso- och sjukvård ska vara skrivna på svenska språket.

5 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. undantag från föreskriften i 1 a § att en journal som upprättas inom djurens hälso- och sjukvård ska vara skriven på svenska språket,

1. Inskränkningar i rätten att överlåta arbetsuppgifter enligt 3 §, och

2. de ytterligare skyldigheter för djurhälsopersonalen som behövs för en god och säker vård.

2. Inskränkningar i rätten att överlåta arbetsuppgifter enligt 3 §, och

3. de ytterligare skyldigheter för djurhälsopersonalen och för vårdgivare som står under tillsyn enligt denna lag som behövs för en god och säker vård.

3 kap.

1 §²

Legitimation för yrket ska efter ansökan meddelas den som har avlagt

1. veterinärexamen i Sverige (yrkestitel veterinär),
2. examen i djuromvårdnad från högskoleutbildning på grundnivå enligt föreskrifter meddelade med stöd av andra stycket (yrkestitel djursjukskötare).

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får

meddela föreskrifter om legitimation för den som har avlagt examen i djuromvårdnad och för den som har genomgått utbildning utomlands. När det gäller frågor som avses i 1 a § meddelar regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer föreskrifter med stöd av bemyndigandet i 21 § lagen (2016:145) om erkännande av yrkeskvalifikationer.

meddela föreskrifter om legitimation för den som har avlagt examen i djuromvårdnad *eller uppvisat likvärdiga kunskaper och erfarenheter* och för den som har genomgått utbildning utomlands. När det gäller frågor som avses i 1 a § meddelar regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer föreskrifter med stöd av bemyndigandet i 21 § lagen (2016:145) om erkännande av yrkeskvalifikationer.

Legitimation får inte meddelas om förhållandena är sådana att legitimationen skulle ha återkallats enligt bestämmelserna i 6 kap. om sökanden varit legitimerad.

4 §³

En yrkestitel enligt 1 § (skyddad yrkestitel) får användas i verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård endast av den som

1. enligt nämnda paragraf, eller enligt de föreskrifter som har meddelats med stöd av den paragrafen, har legitimation för yrket,

2. tillfälligt utövar veterinäryrket i Sverige enligt lagen (2016:145) om erkännande av yrkeskvalifikationer och de föreskrifter som meddelas i anslutning till den lagen, eller

3. har ett sådant särskilt tillstånd som avses i 7 a § första stycket att utöva yrke som veterinär eller djursjukskötare.

En yrkestitel enligt 4 kap. 1 § patientsäkerhetslagen (2010:659) får användas i verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård endast av den som uppfyller de förutsättningar som anges i 4 kap. 5 § och 5 a §⁴ den lagen.

Den som saknar behörighet att använda en skyddad yrkestitel får inte heller använda en titel som kan förväxlas med en sådan.

Den som enligt första eller andra stycket saknar behörighet att använda en skyddad yrkestitel får inte heller använda en titel som kan förväxlas med en sådan.

Godkännande som hovslagare och för verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård

Godkännande inom djurens hälso- och sjukvård

5 §⁵

Godkännande som hovslagare får meddelas efter ansökan.

³ Senaste lydelse 2016:148.

⁴ 4 kap. 5 a § patientsäkerhetslagen (2010:659) träder i kraft den 1 juli 2023.

⁵ Senaste lydelse 2016:148.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vilken utbildning eller praktisk erfarenhet som krävs för sådant godkännande. När det gäller frågor som avses i 5 a § meddelar regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer föreskrifter med stöd av bemyndigandet i 21 § lagen (2016:145) om erkännande av yrkeskvalifikationer.

Beteckningen *godkänd* hovslagare får i verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård användas endast av den som fått godkännande enligt första stycket.

Beteckningen hovslagare får i verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård användas endast av den som fått godkännande enligt första stycket.

5 a §⁶

Bestämmelser om tillfällig yrkesutövning och erkännande av yrkeskvalifikationer som har förvärvats eller erkänts i en annan stat än Sverige inom EES eller i Schweiz och som omfattar godkända hovslagare finns i lagen (2016:145) om erkännande av yrkeskvalifikationer och i de föreskrifter som meddelas i anslutning till den lagen.

Bestämmelser om tillfällig yrkesutövning och erkännande av yrkeskvalifikationer som har förvärvats eller erkänts i en annan stat än Sverige inom EES eller i Schweiz och som omfattar godkända hovslagare *och godkända djurvårdare* finns i lagen (2016:145) om erkännande av yrkeskvalifikationer och i de föreskrifter som meddelas i anslutning till den lagen.

5 b §

Godkännande som djurvårdare får meddelas efter ansökan.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vilken utbildning eller praktisk erfarenhet som krävs för sådant godkännande. När det gäller frågor som avses i 5 a § meddelar regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer föreskrifter med stöd av bemyndigandet i 21 § lagen (2016:145) om erkännande av yrkeskvalifikationer.

Beteckningen godkänd djurvårdare får i verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård användas endast av den som fått godkännande enligt första stycket.

7 a §⁷

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om särskilt tillstånd att i den utsträckning som anges i varje särskilt fall utöva yrke som veterinär, djursjukskötare eller hovslagare när det saknas förutsättningar för legitimation enligt 1 § första stycket eller godkännande enligt 5 § första stycket.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om särskilt tillstånd att i den utsträckning som anges i varje särskilt fall utöva yrke som veterinär, djursjukskötare, hovslagare eller *djurvårdare* när det saknas förutsättningar för legitimation enligt 1 § första stycket eller godkännande enligt 5 § första stycket eller *5 b § första stycket*.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får vidare meddela föreskrifter om att den som har legitimation enligt patientsäkerhetslagen (2010:659) ska kunna få ett särskilt tillstånd att i den utsträckning som anges i varje särskilt fall utöva verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård när det saknas förutsättningar för godkännande enligt 6 §.

5 kap.

1 §

Den som tillhör djurhälsopersonalen står vid utövande av verksamhet enligt denna lag under tillsyn av Jordbruksverket och länsstyrelsen (tillsynsmyndigheter).

Vårdgivare som bedriver verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård där djurhälsopersonal är anställd eller på annat sätt utövar verksamhet och den som tillhör djurhälsopersonalen står vid utövande av verksamhet enligt denna lag under tillsyn av Jordbruksverket och länsstyrelsen (tillsynsmyndigheter).

Regeringen meddelar närmare föreskrifter om ansvarsfördelningen mellan tillsynsmyndigheterna.

2 §

En tillsynsmyndighet ska genom rådgivning, information och på annat sätt underlätta för dem som tillhör djurhälsopersonalen att fullgöra sina skyldigheter enligt lagen samt de föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen.

En tillsynsmyndighet ska genom rådgivning, information och på annat sätt underlätta för *vårdgivare inom djurens hälso- och sjukvård som står under tillsyn enligt detta kapitel* och den som tillhör djurhälsopersonalen att fullgöra sina skyldigheter enligt lagen samt de föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen.

3 §

Tillsynsmyndigheten har i den utsträckning som behövs för tillsynen rätt att

⁷ Senaste lydelse 2012:465.

1. på begäran få upplysningar av den som tillhör djurhälsopersonalen,

2. få ta del av eller tillfälligt omhändertagna handlingar, prover och annat material som rör verksamheten, och

3. få tillträde till områden, anläggningar, byggnader och andra utrymmen som används i verksamheten och där besiktiga djur, göra undersökningar och ta prover.

1. på begäran få upplysningar av den vårdgivare som bedriver verksamhet som står under tillsyn enligt detta kapitel och den som tillhör djurhälsopersonalen,

4 §

Vårdgivare inom djurens hälso- och sjukvård som avser att bedriva verksamhet som omfattas av tillsyn enligt detta kapitel, ska anmäla detta till Jordbruksverket inom en månad innan verksamheten påbörjats.

Om verksamheten läggs ned eller helt eller till väsentlig del ändras eller flyttas, ska vårdgivaren anmäla detta till Jordbruksverket inom en månad efter genomförandet.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om att den som tillhör djurhälsopersonalen är skyldig att lämna kontaktuppgifter till tillsynsmyndigheten.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. de närmare krav som behövs för att anmälningskyldighet enligt första och andra stycket ska fullgöras, och

2. att den som tillhör djur- och hälsopersonalen är skyldig att lämna kontaktuppgifter till tillsynsmyndigheten.

Åtgärder mot djurhälsopersonal **Åtgärder mot tillsynsobjekt**

8 kap.

3 §

Den som bryter mot bestämmelserna i 3 kap. 2 eller 4 §, 5 § tredje stycket eller 6 § fjärde stycket döms till böter.

Den som bryter mot bestämmelserna i 3 kap. 2 eller 4 §§, 5 § tredje stycket, 5 b § tredje stycket eller 6 § fjärde stycket döms till böter.

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2029 i fråga om 1 kap. 4, 3 kap. 5 a, 5 b, 7 och 7 a, 8 kap. 3 §§ och i övrigt den 1 juli 2024.

2. Den som vid ikraftträdandet använder yrkestiteln hovslagare ska även i fortsättningen få använda titeln trots att denne inte har godkänts av Jordbruksverket, dock längst fram till och med den 30 juni 2029.

3. Den som vid ikraftträdandet använder en yrkestitel enligt 4 kap. 1 § patientsäkerhetslagen (2010:659) i verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård trots att denne inte uppfyller de förutsättningar som anges i 4 kap. 5 § och 5 a § den lagen, ska även i fortsättningen få använda titeln, dock längst fram till och med den 31 december 2024.

4. Anmälan enligt 5 kap. 4 § första stycket som avser vid ikraftträdandet befintlig verksamhet ska göras senast den 31 december 2024.

Förteckning över remissinstanserna

Följande remissinstanser har yttrat sig över betänkandet (SOU 2022:58): AniCura, Ansvarsnämnden för djurens hälso- och sjukvård, Arbetsmiljöverket, Djurens Rätt, Djurskyddet Sverige, Ekonomistyrningsverket, Evidensia Djursjukvård AB, Folkhälsomyndigheten, Fysioterapeuterna, försvarsinspektören för hälsa och miljö, Försvarsmakten, Förvaltningsrätten i Jönköping, Förvaltningsrätten i Malmö, Gröna arbetsgivare, Gård & Djurhälsan AB, Hästnäringens nationella stiftelse, Inspektionen för vård och omsorg, Integritetsskyddsmyndigheten, Justitiekanslern, Svenska Kommunalarbetsareförbundet, Konkurrensverket, Konsumentverket, Lantbrukarnas Riksförbund, Livsmedelsverket, Läkemedelsverket, Länsstyrelsen i Blekinge län, Länsstyrelsen i Gävleborgs län, Länsstyrelsen i Stockholms län, Länsstyrelsen i Södermanlands län, Länsstyrelsen i Skåne län, Länsstyrelsen i Värmlands län, Länsstyrelsen i Västerbottens län, Länsstyrelsen i Östergötlands län, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Naturvetarna, Regelrådet, Riksförbundet Anställda Inom Djursjukvården, Skolverket, Socialstyrelsen, Statens jordbruksverk, Statens veterinärmedicinska anstalt, Statskontoret, Svenska Fåravelsförbundet, Svenska Hovslagareföreningen, Svenska Kattklubbars Riksförbund, Svenska Kennelklubben, Svenska Samernas Riksförbund, Sveriges lantbruksuniversitet, Sveriges Nötköttproducenter, Sveriges Veterinärförbund, Universitets- och högskolerådet, Veterinärer utan Gränser–Sverige, Vi Konsumenter och Växa.

Följande remissinstanser har avstått från att yttra sig över betänkandet: Riksdagens ombudsmän, Riksrevisionen, Sveriges kommuner och regioner och Tillväxtverket.

Följande remissinstanser har inte yttrat sig över betänkandet: AgriFood Economics Center, Distriktshovslagare Ideell Förening, Ekologiska Lantbrukarna, Hushållningssällskapet, Konsumenternas Försäkringsbyrå, Kungliga Skogs- och Lantbruksakademien, Lundens Djurhälsa, Länsstyrelsen i Västra Götalands län, Matfiskodlarna, Smittskyddsläkarföreningen, Sametinget, Svenska Blå Stjärnan, Svenska Djurparksföreningen, Svenska Djurskyddsföreningen, Svenska Köttföretagen AB, Svenska Ridsportförbundet, Svensk Travsport, Svensk Galopp, Svensk Fågel, Svensk Mink, Svenska Ägg, Sveriges Grisföretagare, Sveriges Konsumenter, Sveriges Lammköttproducenter, Sveriges Mjölkbönder och World Animal Protection.

Utöver de som fått betänkandet på remiss har yttranden inkommit från Agria Djurförsäkring, Ale djurklinik m.fl., Animallogos Djurhälsa, Arla Foods, Avelsföreningen för Svenska Varmblodiga Travhästen, Din Veterinär i Märsta AB, Djurbranschens yrkesnämnd, Djursjukskötarnas Riksförbund, Fyrfota Veterinärpraktik AB, Haninge Djurklinik m.fl., Helsingborgs Veterinärklinik, Husdjurshälsan i Högsbo AB, Hälsinge Smådjursklinik AB, Jennyhill Djurklinik, Lidköpings djurklinik, Länsstyrelsen i Norrbottens län, Lärande i Sverige AB, Motala Djurklinik, Mälaren Hästklinik, Naturbruksskolornas Förening, Prinshaga veterinäre och husdjur, Ringsjöns Veterinärklinik, SACO-S-Distriktsveterinärerna, Sollentuna Djurklinik, Stockholms Hästklinik, Svensk Försäkring, Svenska institutet för standarder, Sveriges Hundföretagare, Sävsjö

Veterinärklinik, Vallentuna Djurklinik, Vetabolaget AB, Veteriet, Prop. 2024/25:57
Veterinärmedicinska föreningen, Veterinären i Vallentuna och ett antal Bilaga 3
enskilda personer.

Lagrådsremissens lagförslag

Förslag till lag om ändring i lagen (2009:302) om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2009:302) om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård¹

dels att 3 kap. 5 a § ska upphöra att gälla,

dels att 2 kap. 1 §, 3 kap. 7 § och 5 kap. 4 § ska betecknas 2 kap. 1 a §, 3 kap. 6 c § och 5 kap. 4 b §,

dels att 1 kap. 4 §, den nya 2 kap. 1 a §, 2 kap. 5 §, 3 kap. 1 och 3–6 a §§, den nya 3 kap. 6 c §, 3 kap. 7 a §, 5 kap. 1–3 §§, den nya 5 kap. 4 b § och 8 kap. 3 §, rubriken till 2 kap. och rubrikerna närmast före 3 kap. 5 § och 5 kap. 4 § ska ha följande lydelse,

dels att rubriken närmast före 5 kap. 7 § ska lyda ”Åtgärder mot vårdgivare och djurhälsopersonal”,

dels att det ska införas tio nya paragrafer, 1 kap. 5 §, 2 kap. 1 § och 3 kap. 1 b, 1 c, 4 a, 6 b, 7 och 7 b §§ och 5 kap. 4 och 4 a §§, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

4 §²

Med djurhälsopersonal avses i denna lag personer som utövar verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård och som

1. har legitimation enligt 3 kap. 1 § eller enligt *de* föreskrifter som har meddelats med stöd av *den paragrafen*,

2. har godkännande enligt 3 kap. 5 eller 6 §

3. enligt lagen (2016:145) om erkännande av yrkeskvalifikationer och de föreskrifter som *meddelas* i anslutning till den lagen tillfälligt utövar yrket i Sverige, eller

4. har ett sådant särskilt tillstånd som avses i 3 kap. 7 a § att utöva ett yrke inom djurens hälso- och sjukvård.

1. har legitimation enligt 3 kap. 1 § eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av *3 kap. 1 b §*,

2. har godkännande enligt 3 kap. 5 eller 6 § *eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 3 kap. 6 b § första stycket 3*,

3. tillfälligt utövar yrket i Sverige enligt lagen (2016:145) om erkännande av yrkeskvalifikationer och de föreskrifter som *har meddelats* i anslutning till den lagen, eller

4. har ett sådant särskilt tillstånd som avses i 3 kap. 7 a *eller 7 b §* att utöva ett yrke inom djurens hälso- och sjukvård.

¹ Senaste lydelse av 3 kap. 5 a § 2016:148.

² Senaste lydelse 2016:148.

5 §

Med vårdgivare avses i denna lag en juridisk person, enskild näringsidkare eller statlig myndighet som bedriver verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård där djurhälsopersonal är anställd eller på annat sätt verksam.

2 kap. Skyldigheter och ansvar för djurhälsopersonal m.fl.

2 kap. Skyldigheter och ansvar för vårdgivare och djurhälsopersonal

1 §

Den som är vårdgivare ska bedriva verksamheten

1. med den personal, de lokaler och den utrustning som behövs för att tillgodose djurens behov av en god och säker vård, och

2. på ett sådant sätt att djurhälsopersonalen har förutsättningar att uppfylla sina skyldigheter enligt lagen.

1 §

Den som tillhör djurhälsopersonalen ska

1. *fullgöra* sina arbetsuppgifter i överensstämmelse med vetenskap och beprövad erfarenhet,

2. *iaktta noggrannhet* och *omsorg* vid utfärdande av intyg om djurs hälsotillstånd eller vård, och

3. föra journal över djurhälsovård och djursjukvård.

1 a §

1. *utföra* sina arbetsuppgifter i överensstämmelse med vetenskap och beprövad erfarenhet,

2. *vara noggrann* och *omsorgsfull* vid utfärdande av intyg om djurs hälsotillstånd eller vård, och

Journalerna ska vara skrivna på svenska.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. inskränkningar i rätten att överlåta arbetsuppgifter enligt 3 §,

2. begränsningar av eller förbud mot användning inom djurens hälso- och sjukvård av antimikrobiella medel vid behandling av djur i de fall sådana begränsningar eller förbud är förenliga med artikel 107.7 och 107.8 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/6 av den 11 december 2018 om veterinärmedicinska läkemedel och om upphävande av direktiv 2001/82/EG,

3. förbud mot innehav, tillhandahållande eller användning inom djurens hälso- och sjukvård av immunologiska veterinärmedicinska läkemedel om något av villkoren i artikel 110.1 i förordning (EU) 2019/6 är uppfyllt, och

4. de ytterligare skyldigheter för *djurhälsopersonalen* som behövs för en god och säker vård.

1. undantag från kravet i 1 a § *andra stycket att journaler ska vara skrivna på svenska,*

2. inskränkningar i rätten att överlåta arbetsuppgifter enligt 3 §,

3. begränsningar av eller förbud mot användning inom djurens hälso- och sjukvård av antimikrobiella medel vid behandling av djur i de fall sådana begränsningar eller förbud är förenliga med artikel 107.7 och 107.8 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/6 av den 11 december 2018 om veterinärmedicinska läkemedel och om upphävande av direktiv 2001/82/EG,

4. förbud mot innehav, tillhandahållande eller användning inom djurens hälso- och sjukvård av immunologiska veterinärmedicinska läkemedel om något av villkoren i artikel 110.1 i förordning (EU) 2019/6 är uppfyllt, och

5. de ytterligare skyldigheter för *vårdgivare och djurhälsopersonal* som behövs för en god och säker vård.

3 kap.

1 §⁴

Legitimation för yrket ska efter ansökan meddelas den som har avlagt

1. veterinärexamen i Sverige (yrkestitel veterinär),

2. examen i djuromvårdnad från högskoleutbildning på grundnivå enligt föreskrifter meddelade med stöd av *andra stycket* (yrkestitel djursjukskötare).

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om legitimation för den som har avlagt examen i djuromvårdnad och för den som har genomgått utbildning utomlands. När det gäller frågor som

2. examen i djuromvårdnad från högskoleutbildning på grundnivå enligt föreskrifter meddelade med stöd av *1 b § första stycket 1* (yrkestitel djursjukskötare).

³ Senaste lydelse 2023:90.

⁴ Senaste lydelse 2016:148.

avses i 1 a § meddelas regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer föreskrifter med stöd av bemyndigandet i 21 § lagen (2016:145) om erkännande av yrkeskvalifikationer.

Legitimation får inte meddelas om förhållandena är sådana att legitimationen skulle ha återkallats enligt bestämmelserna i 6 kap. om sökanden varit legitimerad.

1 b §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. vilken examen i djuromvårdnad som krävs för legitimation som djursjukskötare, och

2. legitimation som veterinär eller djursjukskötare för den som har genomgått utbildning utomlands.

När det gäller frågor som avses i 1 a § finns ett bemyndigande att meddela föreskrifter i 21 § lagen (2016:145) om erkännande av yrkeskvalifikationer.

1 c §

Legitimation får inte meddelas om förhållandena är sådana att legitimationen skulle ha återkallats enligt bestämmelserna i 6 kap. om sökanden hade varit legitimerad.

3 §⁵

Behörig att utöva yrke som veterinär är endast den som

1. har legitimation för yrket enligt 1 § eller enligt de föreskrifter som har meddelats med stöd av den paragrafen,

2. tillfälligt utövar yrket i Sverige enligt lagen (2016:145) om erkännande av yrkeskvalifikationer och de föreskrifter som meddelas i anslutning till den lagen, eller

1. har legitimation för yrket enligt 1 § eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 1 b § första stycket 2,

2. tillfälligt utövar yrket i Sverige enligt lagen (2016:145) om erkännande av yrkeskvalifikationer och de föreskrifter som har meddelats i anslutning till den lagen, eller

⁵ Senaste lydelse 2016:148.

3. har ett sådant särskilt tillstånd som avses i 7 a § *första stycket* att utöva veterinäryrket.

3. har ett sådant särskilt tillstånd som avses i 7 a § att utöva veterinäryrket.

4 §⁶

En yrkestitel enligt 1 § (*skyddad yrkestitel*) får användas i verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård endast av den som

1. enligt *nämnda paragraf*, eller enligt *de* föreskrifter som har meddelats med stöd av *den paragrafen*, har legitimation för yrket,

2. tillfälligt utövar veterinäryrket i Sverige enligt lagen (2016:145) om erkännande av yrkeskvalifikationer och de föreskrifter som *meddelas* i anslutning till den lagen, eller

3. har ett sådant särskilt tillstånd som avses i 7 a § *första stycket* att utöva yrke som veterinär eller djursjukskötare.

Den som saknar behörighet att använda en skyddad yrkestitel får inte heller använda en titel som kan förväxlas med en sådan.

I verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård får *yrkestiteln veterinär eller djursjukskötare* användas endast av den som

1. har legitimation för yrket enligt 1 § eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 1 b § *första stycket* 2,

2. tillfälligt utövar veterinäryrket i Sverige enligt lagen (2016:145) om erkännande av yrkeskvalifikationer och de föreskrifter som *har meddelats* i anslutning till den lagen, eller

3. har ett sådant särskilt tillstånd som avses i 7 a § att utöva yrke som veterinär eller djursjukskötare.

Den som saknar behörighet att använda en yrkestitel som är skyddad enligt *första stycket* får inte heller använda en titel som kan förväxlas med en sådan.

4 a §

En yrkestitel som är skyddad enligt 4 kap. 5 eller 5 a § patientsäkerhetslagen (2010:659) får användas i verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård endast av den som uppfyller kraven i de bestämmelserna.

Den som saknar behörighet att använda en sådan yrkestitel får inte heller använda en titel som kan förväxlas med en sådan.

5 §⁷

Godkännande som hovslagare får meddelas efter ansökan.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vilken utbildning eller praktisk erfarenhet som krävs för sådant godkännande. När det gäller frågor som avses i 5 a § meddelar regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer föreskrifter med stöd av bemyndigandet i 21 § lagen (2016:145) om erkännande av yrkeskvalifikationer.

Beteckningen godkänd hovslagare får i verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård användas endast av den som fått godkännande enligt första stycket.

6 §⁸

Den som har legitimation enligt patientsäkerhetslagen (2010:659) får efter ansökan godkännas för verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. vilka yrken som kan komma i fråga för godkännande enligt första stycket, och

2. vilken utbildning eller praktisk erfarenhet som krävs för sådant godkännande.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får även meddela föreskrifter om godkännande för verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård för den som har genomgått utbildning utomlands eller har behörighet att utöva yrket i ett annat land. När det gäller frågor som avses i 6 a § meddelar regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer fö-

⁷ Senaste lydelse 2016:148.

⁸ Senaste lydelse 2016:148.

reskrifter med stöd av bemyndigandet i 21 § lagen (2016:145) om erkännande av yrkeskvalifikationer.

Beteckningen godkänd för verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård får i verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård användas endast av den som fått godkännande enligt första stycket.

6 a §⁹

Bestämmelser om tillfällig yrkesutövning och erkännande av yrkeskvalifikationer som har förvärvats eller erkänts i en annan stat än Sverige inom EES eller i Schweiz och som omfattar de yrken som avses i 6 § finns i lagen (2016:145) om erkännande av yrkeskvalifikationer och i de föreskrifter som meddelas i anslutning till den lagen.

Bestämmelser om tillfällig yrkesutövning och erkännande av yrkeskvalifikationer som har förvärvats eller erkänts i en annan stat än Sverige inom EES eller i Schweiz finns i lagen (2016:145) om erkännande av yrkeskvalifikationer och i föreskrifter som har meddelats i anslutning till den lagen.

6 b §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. vilka yrken som kan komma i fråga för godkännande enligt 6 §,

2. vilken utbildning eller praktisk erfarenhet som krävs för ett godkännande enligt 5 eller 6 §, och

3. godkännande för verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård för den som har genomgått utbildning utomlands eller har behörighet att utöva yrket i ett annat land.

När det gäller frågor som avses i 6 a § finns ett bemyndigande att meddela föreskrifter i 21 § lagen (2016:145) om erkännande av yrkeskvalifikationer.

7 §

Godkännande som hovslagare eller för yrkesverksamhet inom djurens hälso- och sjukvård får inte meddelas om förhållandena är sådana att

6 c §

Ett godkännande enligt 5 eller 6 § eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 6 b § första stycket 3 får inte meddelas om

godkännandet skulle ha återkallats enligt *bestämmelserna* i 6 kap. om sökanden hade varit godkänd.

förhållandena är sådana att godkännandet skulle ha återkallats enligt 6 kap. om sökanden hade varit godkänd.

Prop. 2024/25:57
Bilaga 4

7 §

I verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård får yrkestiteln hovslagare och beteckningen godkänd för verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård användas endast av den som har godkännande enligt 5 eller 6 §.

7 a §¹⁰

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om särskilt tillstånd att i den utsträckning som anges i varje särskilt fall utöva yrke som *veterinär, djursjukskötare eller hovslagare* när det saknas förutsättningar för legitimation enligt 1 § första stycket eller godkännande enligt 5 § första stycket.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får vidare meddela föreskrifter om att den som har legitimation enligt patientsäkerhetslagen (2010:659) ska kunna få ett särskilt tillstånd att i den utsträckning som anges i varje särskilt fall utöva verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård när det saknas förutsättningar för godkännande enligt 6 §.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om särskilt tillstånd att, i den utsträckning som anges i varje särskilt fall, utöva yrke som *avses i 1 eller 5 §* när det saknas förutsättningar för legitimation eller godkännande enligt *de bestämmelserna*.

7 b §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om att den som har legitimation enligt patientsäkerhetslagen (2010:659) ska kunna få ett särskilt tillstånd att, i den utsträckning som anges i varje särskilt fall, utöva verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård när det

¹⁰ Senaste lydelse 2012:465.

5 kap.

1 §

Den som tillhör djurhälsopersonalen står vid utövande av verksamhet enligt denna lag under tillsyn av Jordbruksverket och länsstyrelsen (tillsynsmyndigheter). Regeringen meddelar närmare föreskrifter om ansvarsfördelningen mellan tillsynsmyndigheterna.

Jordbruksverket och länsstyrelserna utövar tillsyn över vårdgivares verksamhet och över djurhälsopersonalen.

Regeringen kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om ansvarsfördelningen mellan tillsynsmyndigheterna.

2 §

En tillsynsmyndighet ska genom rådgivning, information och på annat sätt underlätta för *dem som tillhör djurhälsopersonalen* att fullgöra sina skyldigheter enligt lagen samt de föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen.

En tillsynsmyndighet ska genom rådgivning, information och på annat sätt underlätta för *vårdgivare och djurhälsopersonal* att fullgöra sina skyldigheter enligt lagen samt de föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen.

3 §

Tillsynsmyndigheten har i den utsträckning som behövs för tillsynen rätt att

1. på begäran få upplysningar av *den som tillhör djurhälsopersonalen*,

1. på begäran få upplysningar av *vårdgivare och djurhälsopersonal*,

2. få ta del av eller tillfälligt omhändertaga handlingar, prover och annat material som rör verksamheten, och

3. få tillträde till områden, anläggningar, byggnader och andra utrymmen som används i verksamheten och där besiktiga djur, göra undersökningar och ta prover.

4 §

Den som avser att bedriva verksamhet som vårdgivare ska anmäla detta till Jordbruksverket senast en månad innan verksamheten påbörjas.

4 a §

Den som upphör att bedriva verksamhet som vårdgivare eller helt eller till väsentlig del ändrar, eller flyttar, verksamheten, ska anmäla detta till Jordbruksverket inom en månad efter upphörandet, ändringen eller flytten.

4 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om att *den som tillhör djurhälsopersonalen är skyldig att lämna kontaktuppgifter till tillsynsmyndigheten.*

4 b §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. *anmälningsskyldigheten enligt 4 och 4 a §§, och*

2. *att djurhälsopersonalen ska lämna kontaktuppgifter till tillsynsmyndigheten.*

8 kap.

3 §

Den som bryter mot bestämmelserna i 3 kap. 2 eller 4 §, 5 § tredje stycket eller 6 § fjärde stycket döms till böter.

Den som bryter mot 3 kap. 2, 4, 4 a eller 7 § döms till böter.

1. Denna lag träder i kraft den 1 september 2025.

2. Trots 3 kap. 4 a § får den som vid ikraftträdandet i verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård använder en yrkestitel som är skyddad enligt 4 kap. 5 eller 5 a § patientsäkerhetslagen (2010:659) fortsätta att använda titeln till och med den 28 februari 2026 utan att uppfylla kraven i de bestämmelserna.

3. Trots 3 kap. 7 § får den som vid ikraftträdandet använder yrkestiteln hovslagare fortsätta att använda titeln till och med den 31 juli 2030 utan att vara godkänd enligt 3 kap. 5 §.

4. Den som vid ikraftträdandet bedriver en verksamhet som avses i 5 kap. 4 § ska anmäla verksamheten senast den 28 februari 2026.

Förslag till lag om ändring i lagen (2009:302) om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård

Härigenom föreskrivs att 3 kap. 5 och 7 §§ lagen (2009:302) om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt förslaget i 2.1

Föreslagen lydelse

3 kap.

5 §

Godkännande som hovslagare får meddelas efter ansökan.

Godkännande som hovslagare *eller som djurvårdare* får meddelas efter ansökan.

7 §

I verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård får yrkestiteln hovslagare och beteckningen godkänd för verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård användas endast av den som har godkännande enligt 5 eller 6 §.

I verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård får yrkestiteln hovslagare, *beteckningen godkänd djurvårdare* och beteckningen godkänd för verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård användas endast av den som har godkännande enligt 5 eller 6 §.

Denna lag träder i kraft den 1 september 2030.

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2024-10-09

Närvarande: Justitieråden Svante O. Johansson, Johan Danelius och Linda Haggren

Bättre förutsättningar inom djurens hälso- och sjukvård

Enligt en lagrådsremiss den 3 oktober 2024 har regeringen (Landsbyggs- och infrastrukturdepartementet) beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om ändring i lagen (2009:302) om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård,

2. lag om ändring i lagen (2009:302) om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård.

Förslagen har inför Lagrådet föredragits av rättssakkunniga Elena Landberg.

Förslagen föranleder följande yttrande.

Förslaget till lag om ändring i lagen (2009:302) om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård

5 kap. 4 a §

Paragrafen innehåller bestämmelser om när vårdgivare ska anmäla förändringar i verksamheten till Jordbruksverket. Förståelsen av paragrafen kan enligt Lagrådets mening underlättas om bestämmelsen formuleras om och ges följande lydelse.

En vårdgivare ska anmäla till Jordbruksverket om denne

1. upphör att bedriva verksamhet som vårdgivare,
2. helt eller till väsentlig del ändrar verksamheten, eller
3. flyttar verksamheten.

Anmälan ska göras inom en månad efter upphörandet, ändringen eller flytten.

Förslaget till lag om ändring i lagen (2009:302) om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård

Lagrådet lämnar förslaget utan erinran.

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 28 november 2024

Närvarande: statsrådet Svantesson, ordförande, och statsråden Ankarberg Johansson, Edholm, J Pehrson, Waltersson Grönvall, Jonson, Strömmer, Forssmed, Tenje, Forssell, Slottner, Wykman, Malmer Stenergard, Kullgren, Liljestrand, Brandberg, Carlson, Dousa

Föredragande: statsrådet Kullgren

Regeringen beslutar proposition Bättre förutsättningar inom djurens hälso- och sjukvård